

**PREDLOG ZA USTANOVITEV
NOVE OBČINE
MIRNA**

Pobudnik:

Krajevna skupnost Mirna

**Barica Kraljevski,
predsednica Sveta KS Mirna**

Marec, 2009

KAZALO

1. PRAVNA PODLAGA ZA USTANOVITEV NOVE OBČINE

2. OPIS OBMOČJA NOVE OBČINE

3. OSNOVNI PODATKI O NOVI OBČINI

4. RAZLOGI ZA USTANOVITEV OBČINE MIRNA

- Spreminjanje občinskih mejá v Mirnski dolini
- Prostorski plan
- Integralno urejanje Mirnske doline

5. IZPOLNJEVANJE POGOJEV ZA USTANOVITEV OBČINE

5.1. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13. ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

5.1.1. Popolna osnovna šola

5.1.2. Primarno zdravstveno varstvo občanov

5.1.3. Kmunalna opremljenost

5.1.4. Poštne storitve

5.1.5. Knjižnica (splošna ali šolska)

5.1.6. Prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti

5.1.7. Ostale dejavnosti

5.2. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13.A ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

5.2.1. **Geografski temelji**

- Mirnska dolina
- Mirnsko-Mokronoška kotlina
- Mirnsko gričevje
- Reka Mirna
- Kraj Mirna
- Terasasto obrobje Mirnsko-Mokronoške kotline
- Krško hribovje
- Vejarska kotanja
- Promet
- Povzetek
- Karta krajevne skupnosti Mirna
- Prebivalstvo, gospodinjstva, družine, stavbe in stanovanja, naselja, Slovenija, Popis 2002
- Naselja v krajevni skupnosti Mirna
- Prebivalstvo v občini Mirna leta 1937
- Pregled rasti prebivalstva v Trebnjem in trških naseljih Mirnske doline
- Število prebivalcev v naseljih, ki so leta 2008 vključena v krajevno skupnost Mirna
- Naselbinski sistem Mirne

5.2.2. Zgodovinski temelji

- Prvi stalni prebivalci Mirne
- Grad Mirna
- Cerkev sv. Janeza Krstnika na Mirni
- Gospostvo Lanšprež
- Nepremična kulturna dediščina v krajevni skupnosti Mirna
- Pregled kulturnih spomenikov po spomeniški evidenci 1968
- Pregled kulturne dediščine v krajevni skupnosti Mirna
- Državno pomembna vsebina
- Pomembnejše območje kulturne dediščine Mirnska dolina
- Seznam enot nepremične kulturne dediščine v krajevni skupnosti Mirna
- Pregled naravnih vrednot v krajevni skupnosti Mirna
- Ekološko pomembno območje Mirna

5.2.3. Gospodarski temelji

Temelji gospodarskega razvoja mirnskega območja

- Kmetijstvo
- Optimalna raba tal
- Rudarstvo
- Obrt in industrija
- Seznam obrtnikov, delujočih na območju Mirne v letih 1918-1921
- Obrtna dejavnost na območju Mirne leta 1922
- Mlini v občini Mirna pred 2. svetovno vojno
- Sejmi na Mirni
- Obrtniki, ki so v občini Mirna opravljali obrt leta 1946
- Obrtniki, ki so bili vpisani v obrtni register v prvih treh desetletjih po 2. svetovni vojni
- Obrt na območju Mirne v 90. letih 20. stoletja
- Industrija
- Turizem
- Kataloška ponudba turističnih programov z mirnskimi elementi
 - *V objemu Temenice in Mirne, Podolgem in počez. Katalog ponudbe 2003/2004 – Mirnska turistična ponudba v katalogu občine Trebnje*
 - *Mirnska turistična ponudba v prospektu Križem kražem po Mirni, Trebnje 2007*
 - *Mirnska turistična ponudba v katalogu Dolenjska in Bela krajina, Turistične informacije in koledar prireditev 2008*

Gospodarski subjekti v krajevni skupnosti Mirna danes

- Kmetovalci po naseljih, ki so leta 2007 uveljavljali neposredno plačilo
- Samostojni podjetniki na območju krajevne skupnosti Mirna v letu 2009
- Družbe s sedežem v krajevni skupnosti Mirna v letu 2009

6. ALI OBČINA TREBNJE, KATERE OBMOČJE SE SPREMINJA, ŠE IZPOLNJUJE POGOJE ZA OBČINO?

7. OBČINA MIRNA BO SPOSOBNA ZADOVOLJEVATI POTREBE IN INTERESE SVOJIH PREBIVALCEV IN IZPOLNJEVATI DRUGE NALOGE V SKLADU Z 21. ČLENOM ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

Ocena proračuna občine Mirna za leto 2009 in primerjava s proračunoma občin Šentrupert in Mokronog-Trebelno

8. ORGANIZIRANJE OBČINSKE UPRAVE IN JAVNIH SLUŽB

9. FINANCIRANJE DEJAVNOSTI OBČINE

10. PREDLOG

Ker predlagana nova občina Mirna v celoti izpolnjuje v 13. in 13.a členu Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007) navedene pogoje za ustanovitev občine, predlagamo Državnemu zboru, da za predlagano območje razpiše referendum za izločitev krajevne skupnosti Mirna iz občine Trebnje in ustanovitev občine Mirna, in v primeru, da se večina volivcev opredeli za ustanovitev občine, z zakonom občino tudi ustanovi.

11. PRILOGE

- 11.1. Zapisnik 1. redna seje Sveta Krajevne skupnosti Mirna, 5.2.2009
- 11.2. Dopis Občini Trebnje s sklepi o aktivnostih za izločitev krajevne skupnosti Mirna iz občine Trebnje, 9.2.2009
- 11.3. Sporočilo za javnost, 10.9.2009
- 11.4. Pismo Germana Lamovška Krajevni skupnosti Mirna, 15.2.2009
- 11.5. Vabilo na 1. sejo Neodvisnega strokovnega odbora za vodenje aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna, 18.2.2009
- 11.6. Zapisnik 1. seje Neodvisnega strokovnega odbora, 27.2.2009
- 11.7. Lista prisotnosti na 1. seji Neodvisnega strokovnega odbora, 27.2.2009
- 11.8. Soglasje k sklepu Sveta KS Mirna o imenovanju v Neodvisni strokovni odbor, 27.2.2009
- 11.9. Vabilo na 2. sejo Neodvisnega strokovnega odbora in 1. sejo Operativnega odbora, 30.3.2009
- 11.10. Zapisnik 2. seje Neodvisnega strokovnega odbora in 1. seje Operativnega odbora, 3.4.2009
- 11.11. Lista prisotnosti na 2. seji Neodvisnega strokovnega odbora in 1. seji Operativnega odbora, 3.4.2009
- 11.12. Zapisnik sklepov 3. redne seje Sveta KS Mirna, 3.4.2009
- 11.13. Pooblastilo poslancem Državnega zbora Republike Slovenije, 8.4.2009
- 11.14. Sporazum o interesnem povezovanju, integralnem konceptu urejanja prostora in sodelovanju na področjih, ki vzdržujejo skupno identiteto in so pomembna za izvajanje projektov na območju krajevne skupnosti Mirna in občin Mokronog-Trebelno in Šentrupert, ki vzpostavljajo in razvijajo optimalne pogoje za kvalitetno življenje in delo občanov v Mirnski dolini, 14.4.2009

1. PRAVNA PODLAGA ZA USTANOVITEV NOVE OBČINE

Na osnovi 3. odstavka 15. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007), po katerem se »del občine, ki obsega območje naselja ali več sosednjih naselij, (...) lahko izloči iz občine in ustanovi kot nova občina, če se za to na referendumu v tem delu občine odloči večina volivcev, ki so glasovali, in če oba tako nastala dela občine tudi izpolnjujeta pogoje za novo občino«,

predlagatelj predlaga,

da se za območje krajevne skupnosti Mirna izvede referendum za ustanovitev nove občine, tako da se to območje izloči iz občine Trebnje in ustanovi kot nova občina.

2. OPIS OBMOČJA NOVE OBČINE

Občina Mirna bo nastala na območju, ki sedaj pripada krajevni skupnosti Mirna.

Krajevna skupnost Mirna se nahaja v jugozahodnem delu Mirnske doline, v Mirnsko-Mokronoški kotlini in Vejarski kotanji ter na vzpetem svetu Mirnskega gričevja in Debenškega hribovja. Na severu meji na občino Šentrupert, na jugu na občino Trebnje, na zahodu na občino Litija ter na vzhodu na občino Mokronog-Trebelno.

V novo občino bodo spadala naslednja naselja:

Brezovica pri Mirni, Gomila, Migolica, Migolska Gora, Mirna, Praprotnica, Ravne, Cirknik, Sajenice, Selo pri Mirni, Selska gora, Stan, Debenec, Stara Gora, Ševnica, Gorenja vas pri Mirni, Škrjanče, Trbinc, Volčje Njive, Glinek, Zabrdje in Zagorica.

3. OSNOVNI PODATKI O NOVI OBČINI

➤ ime občine:	občina Mirna
➤ sedež občine	Mirna, Glavna cesta 28
➤ površina občine	29 km ²
➤ število prebivalcev	2568
➤ število naselij	22

4. RAZLOGI ZA USTANOVITEV OBČINE MIRNA

Vsak center ima svoje obrobje, povsem nenavadno pa je, da se je na tem obrobju na začetku 3. tisočletja z vsemi svojimi naravnimi in kulturnimi danostmi in prednostmi znašla tudi Mirnska dolina in vsa tri njena središča: Mirna, Mokronog in Šentrupert.

• Spreminjanje občinskih mejá v Mirnski dolini

Za 20. stoletje in prvo naslednje desetletje je značilno zelo pogosto spreminjanje mejá občin in regijske organiziranosti. In prav nič ne kaže, da se bo ta proces ustavil. Mirna je imela status občine že v drugi polovici 19. stoletja. V začetku 20. stoletja pa do konca Avstro-Ogrske leta 1918 je občina Mirna spadala v okvir davčnega okraja Trebnje in Okrajnega glavarstva Novo mesto. Drugi dve občini v Mirnski dolini, Šentrupert in Mokronog, sta bili v tem času občini v okviru davčnega okraja Mokronog in Okrajnega glavarstva Krško. Med obema vojnoma je občina Mirna spadala v srez Novo mesto, Šentrupert in Mokronog pa v srez Krško. Po 2.

svetovni vojni je prišlo do ustanovitve novih občin leta 1952. Mirna, Šentrupert in Mokronog so bile še naprej samostojne občine, in sicer do leta 1955, ko je prišlo do združitve občin Šentrupert in Mirna v občino Mirna, leta 1959 pa se občini Mirna in Mokronog priključita k občini Trebnje. Tako je bilo do leta 2006, ko so se iz občine Trebnje izločile krajevne skupnosti Šentrupert, Mokronog in Trebelno – iz prve se je ustanovila občina Šentrupert, iz drugih dveh pa občina Mokronog-Trebelno.

V Osnovah razvojnega programa občine Trebnje, ki jih je leta 1991 pripravil Urbanistični inštitut Republike Slovenije, se je na podlagi upravne razdelitve, ki naj bi bila čimbolj primerljiva z upravno razdelitvijo v sosednjih evropskih državah, za območje občine Trebnje »izkristaliziral predlog za naslednje občine: Trebnje, Mokronog in Mirna. Nove občine se oblikujejo tako, da se sosednje krajevne skupnosti geografsko in funkcionalno zaokrožijo v novo občino. Pri tem naj, če se le da, meje katastrskih občin ne sekajo mejá novih občin.« Po tem predlogu bi nova občina Mokronog nastala iz krajevnih skupnosti Mokronog in Trebelno, občina Mirna pa iz krajevnih skupnosti Mirna in Šentrupert. V omenjenih Osnovah razvojnega programa sta bili predlagani še dve varianti, pri katerih ostaja delitev na občini Mirna in Mokronog nespremenjena, njima pa se priključi še občina Veliki Gaber, v enem primeru nastala iz krajevne skupnosti Veliki Gaber, v drugem pa iz krajevnih skupnosti Veliki Gaber in Sela pri Šumberku. Za nas je ta predlog pomemben predvsem zato, ker nam kaže, da je tudi občina Trebnje in ne le krajevne skupnosti Mirna, Šentrupert in Mokronog iskala način, kako izločiti krajevne skupnosti Mirnske doline iz obstoječega občinskega teritorija in jim omogočiti, da se ustanovijo kot dve samostojni občini.

- **Prostorski plan**

Mirna je leta 1981 štela 1183 prebivalcev, cela krajevna skupnost Mirna pa 2240 prebivalcev. V industriji na Mirni je bilo tedaj zaposlenih več kot 1000 delavcev, leta 2007 pa le še 690. V obdobju 1989-2003 je več kot 5 let svojo obrt opravljalo 75 obrtnikov, skupaj se je v tem obdobju zvrstilo 140 obrtnikov, leta 2007 pa je bilo na Mirni 85 registriranih samostojnih podjetnikov. Upad zaposlovanja v industriji za eno tretjino torej ni privedel do povečanega zaposlovanja v obrti. In vendar ti kazalci niso bili dovolj velik razlog, da bi Občina Trebnje za Mirno sprejela prostorski plan in v njem predvidena območja za razvoj obrti in industrije ter nove površine za stanovanjsko gradnjo. Kaj dlje kot do urbanistične zasnove ni prišla. Mirna torej lahko že več kot 30 let industrijo in obrt razvija samo na površinah, na katerih se je že do sedaj izvajala ta dejavnost. Namesto predvidene rasti s 1500 prebivalcev po Popisu iz leta 1991 na 1950 leta 2000 (glej Urbanistična zasnova Mirne!), se je število prebivalcev predvsem z izseljevanjem izšolane generacije znižalo na 1465 (Popis 2002).

Svojo samostojnost pri odločanju je občina Mirna izgubila v 60. letih 20. stoletja z vključitvijo v občino Trebnje. Pri tem povezovanju ni šlo toliko za navezanost Mirnske doline na občino Trebnje, kot za navezanost občine Trebnje na Mirnsko dolino: Občina Trebnje je Mirnski dolini cel čas manj dajala, kot je od nje prejemale. Z izločitvijo krajevnih skupnosti Šentrupert, Mokronog in Trebelno iz občine Trebnje pa so dokončno odpadli razlogi za kakšno večje vlaganje občine Trebnje v Mirnsko dolino.

- **Integralno urejanje Mirnske doline**

Mirnska dolina predstavlja v prostoru občine Trebnje zaključeno enoto, ki svojo zgodovinsko razvojno identiteto potrjuje z bogato naravno in kulturno dediščino ter z vedno večjimi zahtevami industrije, podjetništva, kmetijstva in turizma. Razvoj te mikroregije po 2. svetovni vojni je pokazal, da se je Mirnska dolina nezadržno polnila z različnimi programi, a žal prepogosto dokaj ali povsem neusklajeno, vedno nove programske zahteve pa so do danes ostale brez ustreznega nadzora in prostorskega plana. Dalo bi se reči, da je današnje stanje mikroregije zaradi razpršenosti razvojnih zahtev bolj ali manj neusklajeno. Občina Trebnje v vsem tem času ni pristopila k integralnemu konceptu urejanja Mirnske doline. Izvajanje integralnega

koncepta urejanja, ki temelji na potrebi in želji po tistih realizacijah, ki dejansko ohranjajo prepoznavnost tisočletnega zgodovinskega loka in vzpostavljajo in razvijajo kvalitetno okolje oziroma pogoje za kvalitetno življenje in delo, bo prioriteta skrb občine Mirna, s tem pa tudi povezovanje z občinama Šentrupert in Mokronog-Trebelno.

Občina Mirna bo kot suverena lokalna skupnost zagotavljala pogoje za razvoj gospodarstva, bivanje in delo, usklajen razvoj stanovanjskih, proizvodnih in storitvenih zmogljivosti, zdravo okolje in ekološko ravnovesje in za integralno urejanje Mirnske doline. Občina Mirna bo neposredno komunicirala s sosednjimi občinami ter z regijskimi in državnimi institucijami, česar kot krajevna skupnost ni mogla. Občina Mirna bo pridobila tudi neposredno možnost za kandidiranje na sredstva državnih razpisov in razpisov Evropske unije. Občina Trebnje je zadnja tri desetletja večino pozornosti in energije usmerjala v razvoj Dolenjskega podolja in mesta Trebnje, ni pa v zadostni meri in uravnoteženo zadovoljevala tudi interesov in potreb občanov v Suhi krajini, Posavskem hribovju in Mirnski dolini. To je bil najbrž ključni razlog, da sta se iz dela Mirnske doline leta 2006 izločili in ustanovili novi občini Šentrupert in Mokronog-Trebelno. Zagotovo pa je to ključni razlog, da se želi iz občine Trebnje dobri dve leti kasneje izločiti krajevna skupnost Mirna, še zadnja krajevna skupnost iz Mirnske doline, in se v njenih mejah ustanoviti kot občina Mirna.

5. IZPOLNJEVANJE POGOJEV ZA USTANOVITEV OBČINE

Zakon o lokalni samoupravi v 13. členu govori o pogojih, ki morajo biti izpolnjeni, da se del občine lahko izloči iz občine in ustanovi kot nova občina:

Občina mora biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom.

Šteje se, da je občina sposobna na svojem območju zadovoljevati potrebe in izpolnjevati naloge iz prejšnjega odstavka, če so zagotovljeni naslednji pogoji:

- popolna osnovna šola;
- primarno zdravstveno varstvo občanov (zdravstveni dom ali zdravstvena postaja);
- komunalna opremljenost (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, oskrba z električno energijo);
- poštne storitve;
- knjižnica (splošna ali šolska);
- prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti.

**5.1. IZPOLNJEVANJE POGOJEV
PO 13. ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI**

(Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007)

5.1.1. POPOLNA OSNOVNA ŠOLA

Na območju predlagane nove občine delujejo popolna devetletna Osnovna šola Mirna, Oddelki šole s prilagojenim programom – OŠPP in Vrtec Deteljica, Cesta na Fužine 1, 8233 Mirna.

Šolska infrastruktura

Stavba Osnovne šole Mirna je bila zgrajena 1968. leta, telovadnico je dobila šola leta 1974, leta 1980 pa je bil zgrajen še montažni prizidek k šoli. 2001. leta je bila obnovljena stavba iz leta 1968, montažni del šole pa je leta 2003 zamenjala novogradnja. Istočasno je bila zgrajena še športna dvorana v izmeri 1124 m². Športna dvorana služi za potrebe pouka – športne vzgoje, otrok iz vrtca, v poznem popoldanskem in večernem času pa predvsem za izvajanje treningov mirnskih in gostujočih športnih klubov iz sosednjih občin ter rekreacijske vadbe Mirčanov. Športna dvorana je polno zasedena tudi med vikendi, v njej se redno odvijajo tekmovanja v rokometu, odbojki in badmintonu na lokalni, regijski, državni in mednarodni ravni. Športna dvorana gosti tudi večje kulturne prireditve, za kar pa akustično ni najbolj primerna. V neposredni okolici šole so nogometno, rokometno in košarkarsko igrišče ter atletska steza in naprava za izvajanje skokov v daljino. V letu 2009 je šola v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Mirna pridobila igrišče za odbojko na mivki, v sodelovanju z nogometnim klubom Mirna in Nogometno zvezo Slovenije pa nogometno igrišče z umetno travo za mali nogomet.

Ostale šolske prostore koristijo za izvajanje svoje dejavnosti nekatera mirnska društva:

- Kulturno umetniško društvo Svoboda Mirna – Ženski pevski zbor Zimzelen,
- Društvo upokojencev Mirna z Mešanim pevskim zborom, Moškim pevskim zborom, Ženskim pevskim zborom, Zgodovinskim krožkom in Literarno ustvarjalnostjo – Vezi
- Aktiv kmečkih žena,
- Društvo za šport, kulturo in turizem Partizan Mirna.

Oddelki šole s prilagojenim programom – OŠPP

Oddelki šole s prilagojenim programom pokrivajo potrebe po tovrstnem izobraževanju otrok v občinah Trebnje, Šentrupert in Mokronog-Trebelno.

V OŠPP poteka program:

- nižjega izobrazbenega standarda
- vzgoje in izobraževanja – posebni program – OVI

Stavba Osnovne šole Mirna ima 4050 m² površin brez zunanjih igrišč.

Vrtec Deteljica

Vrtec dela v stari stavbi, ki pa jo je zavod Osnovna šola Mirna v letih 2001 - 2008 temeljito prenovil. Opravljena so bila naslednja obnovitvena dela: nova fasada, zamenjava oken z žaluzijami, prenova kletnih prostorov, obnova kanalizacije, nova hidroizolacija, obnova igralnic in stopnišča.

Vrtec ima v stavbi približno 900 m² površine.

V vrtcu so otroci razdeljeni v 5 skupin:

- 2 skupini I. starostnega obdobja (starost 1. do 3. let)

- 3 skupine II. starostnega obdobja (starost 3. do 6 let)

V vrtcu Deteljica nudijo varstvo 91 otrokom. Če bo dovolj prijav, bodo v šolskem letu 2009 /2010 v soglasju z občino odprli še dodatni oddelek I. starostnega obdobja. Prostorske pogoje imajo za širitev zagotovljene. Vrtec ima veliko igrišče z igrali. Cilje kurikula v celoti uresničujejo.

Tabelaričen prikaz števila učencev in zaposlenih v zavodu Osnovna šola mirna

Preglednica 1: Pregled števila učencev v šolskih letih 2007/2008 in 2008/2009

	2007/2008	2008/2009
število oddelkov na OŠ Mirna	12	12
skupaj število učencev	244	230
število oddelkov v OŠPP	6	6
skupaj število učencev	31	32
število skupin v VVE	5	5
število otrok	91	91

Preglednica 2: Število strokovnih, administrativnih in drugih delavcev 2008/2009 na dan 31. 12.2008

delovno mesto	2008/2009	2007/2008
strokovni delavci	53	51
administrativni delavci	2	2
tehnični delavci	13	12
skupaj drugi delavci	0	0

Preglednica 3: Preglednica zaposlenih na dan 31.12.2008 po izobrazbi

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
4			8	14	20	22		

Število rojstev otrok v šolskem okolišu Osnovne šole Mirna po posameznih letih

rojeni	moški	ženske	skupaj
2001	13	10	23
2002	11	11	22
2003	11	12	23
2004	6	14	20
2005	19	9	28
2006	14	13	27
2007	13	14	27

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Podatki se spreminjajo zaradi migracije ljudi.

5.1.2. PRIMARNO ZDRAVSTVENO VARSTVO OBČANOV

Zdravstvena postaja Mirna

Zdravstvena postaja Mirna je bila zgrajena v začetku 80. let in deluje v sklopu Zdravstvenega doma Trebnje.

V zdravstveni postaji deluje:

- splošna ambulanta, ki obratuje v ponedeljek in torek ter četrtek in petek od 7. do 15. ure in v sredo od 13. do 19. ure. V preostalem času, v ponedeljek in torek ter četrtek in petek od 15. do 7. ure naslednji dan in v sredo od 19. do 13. ure naslednji dan ter ob sobotah in nedeljah morajo krajanje koristiti zdravniške storitve v Zdravstvenem domu Trebnje, kjer je organizirano neprekinjeno dežurstvo
- zobna ambulanta, ki obratuje vsak delavnik
- patronažna služba – skupaj z ZD Trebnje
- lekarna kot izpostava Dolenjskih lekarn iz Novega mesta

V zdravstveni postaji na Mirni so zaposleni zdravnik in medicinska sestra, zobozdravnica, zobna asistentka in zobotehnik ter patronažna sestra.

5.1.3. KOMUNALNA OPREMLJENOST

Oskrba s pitno vodo

Največji vodovodni sistem v Krajevni skupnosti Mirna upravlja Dana d.d. Mirna. Dolžina omrežja je 60 km in pokriva skoraj 60 % vseh potreb prebivalstva krajevne skupnosti Mirna. Vodni vir je površinski, število odjemnih mest 660, letna količina prodane vode pa znaša 190.000 m³.

Iz tega vodovodnega sistema se v krajevni skupnosti Mirna oskrbujejo v naseljih Mirna, Gomila, Brezovica in Zabrdje ter v naseljih občine Šentrupert: Sotla, Trstenik, Straža, Brinje in Slovenska vas.

Prebivalci naselij Ševnica, Gorenja vas pri Mirni in Škrjanče se oskrbujejo z vodo iz sistema Temenica, ki je v upravljanju JP Komunala Trebnje. Vaščani Zagorice se oskrbujejo iz vodovodnega sistema Čatež, vaščani Vočjih Njiv in Glinka pa iz vodovodnega sistema Mokronog.

8 naselij uporablja vaške vodovode:

- vaški vodovod Selo – vaščani Sela pri Mirni,
- vaški vodovod Migolska Gora – vaščani Migolske Gore, Sajenic in delno Migolice,
- vaški vodovod Cirknik - vaščani Cirknika in Ravne,
- vaški vodovod Migolica – vaščani Migolice,
- vaški vodovod Debenec – vaščani Stana in Debenca,
- vaški vodovod Trbinc – vaščani Trbinca.

Vaščani naselja Stara Gora imajo pitno vodo le delno urejeno, velika večina teh vaščanov pa uporablja zasebne sisteme vodooskrbe, tako kot vaščani Praprotnice in Selske gore.

Nekaj manj kot 10 % krajanov krajevne Mirna skupnosti ni priključenih na javni vodovod, če štejemo k javnim vodovodom tudi vaške vodovode.

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Kanalizacijsko omrežje je v celoti zgrajeno za naselje Mirna in za naselje Zabrdje.

Kanalizacijski sistem tako zajema 65 % populacijskih enot od skupnega števila gospodinjstev v krajevni skupnosti Mirna, sistem pa je priključen na čistilno napravo, ki je v večinski zasebni lasti podjetja GOP d.o.o. Mirna, solastniški delež Krajevne skupnosti Mirna pa znaša 6 %. V pripravi je projekt Centralna čistilna naprava Mirnske doline, na katero bodo priključeni tako kanalizacijski sistem krajevne skupnosti Mirna kot sosednjih občin Šentrupert in Mokronog-Trebelno in ki bo izpolnjevala vse zahtevane standarde Evropske skupnosti. Prečiščevanje v drugih naseljih KS bo potrebno reševati z dodatnim kanalizacijskim sistemom za vasi Migolice, Brezovica, Volčje Njive in Glinek, druge pa z manjšimi čistilnimi napravami.

Ravnanje z odpadki

Po odloku je za zbiranje, odvoz in odlaganje odpadkov v krajevni skupnosti Mirna zavezana JP Komunala Trebnje. Odvoz odpadkov je urejen iz vseh naselij v krajevni skupnosti.

Krajevna skupnost Mirna je v času zadnjega samoprisevka v letih 1998 - 2002 začela postavljati ekološke otoke za ločeno zbiranje odpadkov in oziroma sekundarnih surovin. Danes je tako urejenih 11 ekoloških otokov, in sicer tri v naselju Mirna, in po eden v naseljih Selo pri Mirni, Praprotnica, Zabrdje, Gomila, Ševnica, Volčje njive in Stan, ter še eden v zaselku Sv. Helena ob pokopališču z dodatnim ločenim zbiranjem sveč.

Postavljenih je tudi pet velikih kontejnerjev za kosovne odpadke, dva v blokovskem delu naselja Mirna, eden na mirnskem gradu in dva v zaselku Sv. Helena.

Oskrba z električno energijo

Krajevno skupnost Mirna oskrbujeta z električno energijo Elektro Celje, podjetje za distribucijo električne energije, d.d. in Elektro Ljubljana, d.d.. Elektro Celje oskrbuje naselja: Brezovica pri Mirni, Gomila, Migolica, Migolska Gora, Mirna, Praprotnica, Ravne, Cirknik, Sajenice, Selo pri Mirni, Selska gora, Stan, Debenec, Stara Gora, Trbinc, Volčje Njive, Glinek, in Zabrdje, Elektro Ljubljana pa naselja: Ševnica, Gorenja vas pri Mirni, Škrjanče in Zagorica.

Javna razsvetljava

Javna razsvetljava je urejena v naselju Mirna, in sicer za vse ulice, in v naselju Gomila. V drugih naseljih je javna razsvetljava postavljena le na določenih mestih, praviloma na postajališčih za šolske avtobuse. Razsvetljeni so tudi cerkev sv. Janeza Krstnika na Mirni, Lenassijev spomenik padlim v NOB na Rojah in grad Mirna.

Pokopališka dejavnost

Pokopališče v krajevni skupnosti Mirna se nahaja na Mirni v zaselku Sv. Helena in ima 534 grobov. Ob pokopališču stoji mrliška vežica z dvema mestoma za zadnji slovo. Stari del pokopališča je v lasti župnije Mirna, novi del pa je lasti krajevne skupnosti Mirna, ki s pokopališčem tudi upravlja.

Krajevna skupnost Mirna si že vrsto let prizadeva razširiti pokopališče za dodatnih 100 grobnih mest. Izdelana je projektna dokumentacija, čaka pa se na ustrezna soglasja in pridobitev gradbenega dovoljenja.

5.1.4. POŠTNE STORITVE

Poštna storitve za območje krajevne skupnosti Mirna s 6 zaposlenimi opravlja Pošta Slovenije, PE Novo mesto, Pošta Mirna, in sicer na Mirni, Cesta na Fužine 2. Delovni čas: ponedeljek – petek 8.00 – 9.30 in 10.00 – 17.00, sobota 8.00 – 12.00, nedelja in prazniki zaprto.

5.1.5. KNJIŽNICA (SPLOŠNA ALI ŠOLSKA)

Krajevna knjižnica Mirna

Krajevna knjižnica Mirna, ki ima sedež na Mirni, Glavna cesta 14, je enota Splošne knjižnice Pavla Golie Trebnje, organizirana po standardu za gravitacijsko območje, ki ima nad 1500 prebivalcev in je od najbližje enote knjižnice oddaljena več kot 4 km. Delovni čas: torek 12.00 – 20.00 in četrtek 8.00 – 16.00.

Obseg knjižničnega gradiva

Krajevna knjižnica Mirna	število prebivalcev	4 enote na prebivalca	periodika	0,4 izv. NKG/preb.	skupaj
standard	2.624	10.496	30	1.050	11.576
stanje	2.624	10.385	36	488	10.873
%		98,94	120,00	46,48	93,92

Sestava knjižne zbirke

V organizacijski enoti na Mirni knjižnica vzdržuje naslednja razmerja: 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % naslovov leposlovja. Zbirka vsebuje 25 % - 30 % naslovov gradiva za mladino, od tega 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % naslovov leposlovja.

Knjižnica Mirna	število knjig	70 % knjig za odrasle	30 % knjig za mladino	60 % stroke za odrasle	40 % leposlovja za odrasle	60 % stroke za mladino	40 % leposlovje za mladino
standard	10.496	7.347	3.149	4.408	2.939	1.889	1.260
stanje	10.385	7.082	3.303	2.804	4.278	908	2.395
%	98,94	96,39	104,89	63,61	145,56	48,06	190,08

Obisk in izposoja gradiva na dom v letih 2006 – 2008

Knjižnica Mirna	2006	2007	2008
obisk	584	3.463	5.411
% povečanja obiska, glede na prejšnje leto		493 %	56 %
izposoja na dom	1.351	6.268	7.688
% povečanja izposoje na dom, glede na prejšnje leto		364 %	23 %

Knjižnično osebje, strokovni kader

Knjižnica Mirna	št. Preb.	5 strok. del./10.000 preb.	1 knj. manipul/10.000 preb.	1 vzdr. rač. sist./40 rač.	1 direktor do 50.000 preb.	1 admin./10.000 preb.	Skupaj
standard	2.624	1,31	0,26	0,10	0,13	0,26	2,06
stanje		1,13	0,00	0,00	0,13	0,20	1,46
%		86,25			100,00	76,92	70,87

Knjižnični prostori in oprema

Knjižnica Mirna	prostor za gradivo	prostor za uporabo	prostor za zaposlene	celoten prostor
-----------------	--------------------	--------------------	----------------------	-----------------

		gradiva		
standard	191,2 m ²	52 m ²	14 m ²	257,2 m ²
stanje	148,54 m ²		7,85 m ²	156,39 m ²
%	61,08		56,07	60,80

Šolska knjižnica

V Osnovni šoli Mirna deluje šolska knjižnica. V njenem knjižnem fondu je 8.689 naslovov oziroma 16.041 knjižnih enot, periodika šteje 84 naslovov oziroma 127 enot, strokovna periodika pa 101 enoto. Šolska knjižnica je odprta od ponedeljka do petka od 7.00 do 14.00 tudi za zunanje uporabnike.

5.1.6. PROSTORI ZA UPRAVNO DEJAVNOST LOKALNIH SKUPNOSTI

Prostori za upravno dejavnost občine Mirna so zagotovljeni v prostorih Krajevne skupnosti Mirna, Glavna cesta 28, in sicer v sedmih prostorih na površini 82,1 m². Kolikor bi se izkazalo, da ti prostori ne zadoščajo za potrebe uprave nove občine, so ti prostori zagotovljeni v kulturnem domu na Mirni, Sokolska 2, in sicer v sedmih prostorih na površini 146,5 m².

5.1.7. OSTALE DEJAVNOSTI

Cestna infrastruktura

Krajevna skupnost Mirna ima 41.665 m javnih poti, 28.676 m lokalnih cest in 10.200 m republiških cest. Skupaj ima tako 80.541 m cest, od tega v makadamu še 1.300 m lokalnih cest in 12.500 m javnih poti.

Mirna leži na križišču poti v smereh Trebnje - Šentrupert - Mokronog - Sevnica in Trebnje - Litija. Skozi Mirno pelje republiška cesta R1-215 Trebnje - Mokronog v dolžini 4.200 m in republiška cesta R2-417 Mirna - Tihoboj - Moravče v dolžini 6.000 m.

Avtobusni in železniški promet

Krajevna skupnost Mirna ima za javni avtobusni promet postavljene štiri avtobusne postaje, in sicer dve v naselju Mirna in dve v naselju Gomila. Javni avtobusni prevoz opravljajo za to pooblaščenca podjetja in zagotavljajo prevoz v smeri proti Trebnjemu in Ljubljani oziroma Novemu mestu ter proti Šentrupertu, Mokronogu in Sevnici. Postavljena so tudi avtobusna postajališča za šolski promet, skupaj jih je 18, ti avtobusi pa prevozijo dnevno 112 km po krajevni skupnosti Mirna.

V krajevni skupnosti Mirna sta dve železniški postaji, in sicer na Mirni, kjer je tudi industrijski tir, in na Gomili, kjer poteka le potniški promet. S semaforizacijo sta varovana 2 cestna prehoda, in sicer na cesti Gomila - Mirna v naselju Gomila in na cesti Mirna - Zapuže v naselju Mirna. Dva cestna prehoda sta zavarovana z andrejevim križem, in sicer pri železniški postaji na cesti Mirna - Zabrdje (Pod Radovnico) in na cesti Mirna - Trebnje ob peskokopu proti Zabrdju. Industrijski in potniški železniški promet poteka v smeri Trebnje - Sevnica.

Bančne in finančne storitve

Bančne in finančne storitve zagotavljata Nova Ljubljanska banka d.d. in Poštna banka Slovenije, d.d..

Nova Ljubljanska banka d.d. ima na Mirni Poslovalnico Mirna s 3 zaposlenimi uslužbenkami. Sedež: Mirna, Glavna cesta 9. Poslovni čas: 8.00 – 12.00 in 14.30 – 17.00, sobota, nedelja in prazniki zaprto. Poslovalnica Mirna ima tudi bankomat.

Poštna banka Slovenije, d.d. na Mirni posluje preko Pošte Slovenije, PE Novo mesto, Pošte Mirna. Poštni okenci za denarno poslovanje sta tudi okenci Poštne banke Slovenije. Delovni čas: ponedeljek – petek 8.00 – 9.30 in 10.00 – 17.00, sobota 8.00 – 12.00, nedelja in prazniki zaprto.

Abecedni seznam registriranih društev v Upravni enoti Trebnje, ki imajo sedež v krajevni skupnosti Mirna*

zap. št.	naziv društva	naslov	zastopnik društva
1.	Badmintonski klub Blisk	Mirna, Sokolska ulica 2 8233 Mirna	Silvester Igor
2.	Badmintonski klub TOM Mirna	Mirna, Glavna cesta 41 8233 Mirna	Gričar Bruno
3.	Društvo dolenjska Mornarica	Cesta na gradec 3 8233 Mirna	Branko Karlič
4.	Društvo prijateljev mladine Jurček Trebnje	Sokolska ulica 2 8233 Mirna	Zaplotnik Matej
5.	Društvo tabornikov Rod mirne reke Mirna	Mirna, Glavna cesta 28 8233 Mirna	Petra Jevnikar
6.	Društvo upokojencev Mirna	Mirna Glavna cesta 37 8233 Mirna	Povšič Tomaž
7.	Društvo vinogradnikov Mirna	Glavna cesta 28 8233 Mirna	Avgust Gregorčič
8.	Društvo za šport, kulturo in turizem Partizan Mirna	Mirna, Sokolska ulica 2 8233 Mirna	Zoran Remic
9.	Kinološko društvo Mirna	Zabrdje 29 8233 Mirna	Zorc Metka
10.	Kulturno umetniško društvo Klas Mirna	Mirna, Glavna cesta 28 8233 Mirna	Krnc Petra
11.	Kulturno umetniško društvo Klati vitez – KUD Klati vitez	Zabukovje 21 8233 Mirna	Kvaternik Janez
12.	Kulturno umetniško društvo Matija Tomc Mirna	Mirna, Pot na Laze 4 8233 Mirna	Drčar Jože
13.	Kulturno umetniško društvo Svoboda Mirna	Mirna, Glavna cesta 28 8233 Mirna	Kranjc Breda
14.	Lovska družina Mirna	Mirna, Zapuže 23 8233 Mirna	Smolič Stanislav
15.	Nogometni klub Mirna	Mirna, Cesta na Fužine 3 8233 Mirna	Šmuc Dražen
16.	Prostovoljno gasilsko društvo Mirna	Mirna, Glavna cesta 6 8233 Mirna	Starič Anton
17.	Prostovoljno gasilsko društvo Selo pri Mirni	Sajenice 12 8233 Mirna	Križnik Miran
18.	Prostovoljno gasilsko društvo Ševnica	Ševnica 22 8233 Mirna	Petje Darja
19.	Prostovoljno gasilsko društvo Volčje njive	Volčje njive 17 8233 Mirna	Kovač Tone
20.	Smučarsko društvo Zabrdje	Zabrdje 6 8233 Mirna	Novak Jože
21.	Športno društvo SPAR	Mirna, Lunačkova ulica 22 8233 Mirna	Selak Janez

* Zadnja sprememba 5.12.2008

Društva in organizacije, ki delujejo na Mirni in nimajo sedeža v krajevni skupnosti Mirna

zap. št.	naziv društva ali organizacije	naslov	zastopnik društva ali organizacije
1.	Združenje ZB NOB Trebnje, Krajevna organizacija Mirna	Glavna cesta 28 8233 Mirna	Zupanc Ivan
2.	Društvo Dobrič, Pododbor Mirna	Glavna cesta 28 8233 Mirna	Sladič Helena
3.	RK Slovenije, Krajevna organizacija Rdečega križa Mirna	Glavna cesta 33 8233 Mirna	Mujanović Ismeta
4.	Slovenska Karitas, Župnijska Karitas Mirna	Pot na Laze 5 8233 Mirna	Ožeg Srečko
5.	Ribiška družina Sevnica, Ribiška sekcija Mirna	Gorenja vas 27 8233 Mirna	Jakopin Dušan
6.	DeSUS, Krajevni odbor Mirna	Glavna cesta 37 8233 Mirna	Bračko Janez
7.	SNS, Občinski odbor SNS Trebnje	Sokolska ulica 10 8233 Mirna	Udovč Aleksander

Župnija Mirna

Župnija Mirna je sestavni del novomeške škofije in pastoralna enota dekanije Trebnje. Župnija je od 1862. leta. Ozemeljsko obsega vernike krajevne skupnosti Mirna. Sedež župnije je na Mirni, kjer je tudi župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika. Ima tri podružnice: cerkev sv. Helene na pokopališču na Mirni, cerkev Naše Ljube Gospe na Ševnici in cerkev sv. Petra na Žunovcu, in kapelo sv. Ane na Debencu. Župnik mirnske župnije upravlja tudi župnijo Dole pri Litiji.

Trgovine z življenjskimi dobrinami in potrebščinami

Krajevna skupnost Mirna ima zagotovljeno dnevno preskrbo z življenjsko potrebnimi dobrinami in potrebščinami. Na Mirni delujejo naslednje poslovalnice:

- Mercator, d.d., Samopostrežba Mirna
- Mercator, d.d., Blagovnica Mirna, Oddelek Železnina
- Mercator, d.d., Delikatesa Mirna
- Kmetijska zadruga Trebnje z.o.o., Prodajalna repromateriala Mirna
- Trgovina z mešanim blagom Franc Kramer s.p.
- Dana Industrijska prodajalna Ivan Jamšek s.p.
- Mesarstvo Tomo Tomaž Zorc s.p.
- GRADMI Trgovina na debelo in drobno, Mirna d.o.o.
- DANA Industrijska prodajalna Ivan Jamšek s.p.
- MA-JA Proizvodnja in trgovina Martina Sladič s.p.
- Tekstil d.d., Prodajalna Novoteks

**NOVA OBČINA MIRNA BO V CELOTI IZPOLNJEVALA V 13. ČLENU ZAKONA O LO-
KALNI SAMOUPRAVI NAVEDENE POGOJE.**

5.2. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13.A ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

(Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007)

Po 13.a členu Zakona o lokalni samoupravi mora imeti občina najmanj 5000 prebivalcev oziroma ima lahko ob ustanovitvi manj kot 5000 prebivalcev, »če gre za ustanovitev nove občine z združitvijo dveh ali več občin. Zaradi geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov se lahko izjemoma ustanovi občina, ki ima manj kot 5000, vendar ne manj kot 2000 prebivalcev«.

Krajevna skupnost Mirna ima po Popisu iz 2002 2568 prebivalcev.

V 20. stoletju je bila Mirna samostojna občina v podobnem obsegu kot današnja krajevna skupnost Mirna do leta 1955, status občine pa je imela že v drugi polovici 19. stoletja. Leta 1937 je štela 2.413 prebivalcev na površini 33,30 km². V tem času je Mirna prosperirala v jugozahodnem delu Mirnske doline, v Mirnsko-Mokronoški kotlini in Vejarski kotanji ter na vzpetem svetu Mirnskega gričevja in Debenškega hribovja kot eno najvitalnejših središč in naselitvenih jeder Mirnske doline.

Njene korenine segajo s prvimi stalnimi prebivalci na Dolenjskem v drugo polovico 4. tisočletja pr. n. š.. Na mirnskem gradu, ki ga uvrščamo med najstarejše grajske stavbe na Slovenskem, je v 12. stoletju gospodaril rod po gradu imenovanih ministerialov, plemenitih Mirnskih. Mirnski gospodje so bili v tesni zvezi z gospodi Šumberškimi in so v takratni Evropi sloveli kot eni najmočnejših iz stranske veje dinastije kneginje Eme. V listinah nastopajo kot pomembne politične osebnosti, v spremstvu takrat najmogočnejših vladarjev, udeležujejo pa se tudi evropskih viteških turnirjev.

»Če se (slovensko) stensko slikarstvo 15. stoletja lahko s čim pohvali pred širšo javnostjo, z nečim, kar bo zrcalilo tako specifičnost naših umetnostnih teženj kot tudi doseženo stilno stopnjo evropskega slikarstva in kar bo hkrati vzdržalo občja merila kakovosti ... potem so to svetniške postave z oboka prezbiterija župne cerkve na Mirni na Dolenjskem, delo Mojstra Bolfganga iz ok. 1465-1470.« (prof. dr. Janez Höfler)

Mirna je v vsej svoji tisočletni zgodovini znala izkoriščati ugoden prometni položaj ob vstopu v Mirnsko-Mokronoško kotlino in na križišču poti v smereh od vzhoda proti zahodu in od severa proti jugu. Tu so potekale najstarejše daljnovidne poti, tu so prodirale ljudske množice, ki so iskale naselitveni prostor, mimo so vodile trgovske poti.

Le malo krajev je v Evropi, ki bi se lahko pohvalili s tako kvalitetnimi mostovi, kakršne je moč videti v Mirnski dolini. Mostovi so trdno grajeni iz rezanega apnenca, statično natančno preračunani, z izvrstno izpeljanimi prekatnimi loki in edinstvenim občutkom za urbanistično celoto naselja. Popotnik največkrat ne ve, da gre z enega konca vasi na drugega preko mosta. To jim daje ne samo zgodovinsko vrednost, ampak so tudi enkratno dopolnilo krajem, v katerih so nastali.

Mirna z okolico se je v večtisočletni zgodovini izoblikovala v celovito in prepoznavno kulturno, gospodarsko in upravno središče.

5.2.1. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13.A ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI
(Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007)

Geografski temelji

Mirnska dolina

Že Slovenija je v okviru Evrope majhna dežela, a zaradi lege v stičišču štirih velikih regij: alpskega, dinarskega, panonskega in sredozemskega sveta, izredno raznolika. Mirnsko dolino pa lahko označimo kot Slovenijo v malem, saj se na tem do 30 km dolgem in do 15 km širokem osrednjem delu Slovenije, ki predstavlja 1,5 % njene površine, stikajo vse od naštetih makroregij, razen sredozemskega sveta. V litološkem, reliefnem in klimatskem smislu je torej izrazito prehodna pokrajina. Tu se prepletata alpska in dinarska tektonika in kjer zgradba ni grudasta, prelomi, slemena in doline največkrat sledijo smerem od zahoda proti vzhodu in od severozahoda proti jugovzhodu.

Osrednji del zavzema skoraj 10 km dolga in v najširšem delu 5 km široka Mirnsko–Mokronoška kotlina s poplavno ravnico Mirne in pritoki. Dno je na debelo zasuto z rečno naplavino. Rečno–akumulacijski tip reliefa se drugje v porečju uveljavlja le še v manjšem obsegu v depresijah in širših dolinah sredi gričevja. Za poselitev in obdelavo je daleč najpomembnejše terasasto obrobje kotline. Kotlino obdaja 300 do 500 m visoko, zelo razčlenjeno gričevje. To je tako imenovani toplotni pas Mirnske doline, ki ga zaznamuje vinogradništvo. Gričevje se proti severu postopno ali v obliki narivnih stopenj dvigne v do 850 m visok svet, ki ga že štejemo k Posavskemu hribovju. Zunaj porečja Mirne, severno od globoko vrezane Sopote, doseže svojo najvišjo točko s Kumom (1216 m). Hribovje, ki oklepa gričevnat svet južno od Mirnsko–Mokronoške kotline, je zaradi tektonskega zastajanja okrog 300 m nižje od tistega na severu. Prav zato je hidrografska težišče porečja Mirne pomaknjeno daleč na jug in levi pritoki Mirne so bistveno daljši od desnih. Debenško in grudasto Krško hribovje sta kljub višinam pod 600 m izredno razčlenjeni in imata velike višinske razlike in strmice. Le na skrajnem jugozahodu, pri Trebnjem, in okrog prevala proti Laknici na jugovzhodu ima razvodni svet videz gričevja. Pri večini gričevja in hribovja je relief slemenasto–dolinast oziroma rečno–denudacijski, pogosto tudi fluviokraški. Delež pravega kraškega sveta je v mirnski pokrajini precej manjši kot v sosednjih Dolenjskem podolju in Suhi krajini na jugozahodu in jugu. Večje kraške površine opazimo le na Dolski in Gobljansko–Vodiški planoti sredi hribovja, delno pa tudi v nizkem trebanjskem razvodju. Ker območje pripada različnim tektonskim enotam, je litološko izredno pestro. Tu se vrstijo kamnine najrazličnejših starosti, prepustnosti in trdnosti: od permo–karbonskih, triasnih, jurskih, krednih do miocenskih, plio–pleistocenskih in najmlajših holocenskih, od neprepustnih silikatnih do prepustnih karbonatnih ter mešanih karbonatno–silikatnih, od kompaktnih do sipkih, od trdih do mehkih. S tem je povezana raznolikost v reliefu, prsteh, rastju, talnih vodnih razmerah in rabi tal. Ker se tu mešajo vplivi panonskega in zmernocelinskega vlažnega podnebja, v sosednjem porečju zgornje Temenice ugotavljamo zahodno mejo subpanonskega vegetacijskega in kulturnega vpliva, med drugim tudi zahodno mejo razširjenosti subpanonskega vinogradništva.

Meja porečja se najbolj dvigne in je najjasnejša na severu, kjer teče po širokem, alpsko usmerjenem hrbtu Jatne. Ob njenem severnem vznožju teče proti vzhodu do 500 m globoko vrezana Sopota in se pri Radečah izliva v Savo. Na Jatni, zahodno od naselja Radgonica, izmerimo največjo absolutno višino mirnskega porečja; ta znaša 850 m. Sam vrh Jatne (866 m) kot pomol sega v porečje Sopote in se vanjo tudi odmaka. Proti vzhodu se slemena postopno znižujejo; nad Radečami segajo do 700 m, nad Sevnico pa le še okrog 500 m visoko. Na severozahodni strani proti savskemu in na zahodni strani proti temeniškemu porečju je razvodnica težje določljiva, saj se tu, v kraško prevotljenem svetu, uveljavlja tudi podzemni vodni odtok. Na jugu poteka meja sprva po ozkem in nizkem gričevju, ki loči dolini Mirne in Temenice, proti vzhodu pa po višjem Debenškem hribovju, katerega južna stran se odmaka v Krkin pritok Raduljo. Razvodnica gre dalje skozi Krško hribovje in se izteče pri Sevnici, kjer se na nadmorski višini 175 m Mirna izliva v Savo. To je najnižja točka v pokrajini, katere povprečna nadmorska višina sicer meri okrog 400 m.

Pokrajina ima pomemben geografski položaj, ki je še posebej izstopal v času naseljevanja teh krajev. Bogate arheološke najdbe pričajo o gosti poselitvi že v prazgodovinski, rimski in zgodnjehlovenski dobi. Mimo bližnjega Trebnjega teče stara prometnica od zahoda proti vzhodu; povezuje Ljubljansko kotlino, srednjo Dolenjsko, Krško kotlino in se nadaljuje proti jugovzhodu. Skozi Mirnsko dolino pa poteka tej vzporedna stranska pot. Pomembna je tudi

prečna smer. Stara pot, ki vodi prek Suhe krajine, prečka Dolenjsko podolje pri Trebnjem, se prek nizkega prevala spusti v Mirnsko dolino, potem pa se v dveh različicah nadaljuje proti severu čez Posavsko hribovje. Tam prečka dolino Save. Šele v moderni dobi je z izgradnjo ceste in železnice postala pomembna tudi pot skozi ozko mirnsko deber, vrezano v relativno visoko Krško hribovje jugozahodno od Sevnice.

Pokrajini je pečat vedno dajalo kmetijstvo, posebej vinogradništvo. V 19. stoletju je regija začela zaostajati za drugimi slovenskimi pokrajinami; prepad je rasel zaradi pozne izgradnje železnice (leta 1894 mimo Trebnjega), pozne elektrifikacije (po letu 1936), šibke industrializacije in počasne modernizacije cest. Regija je bila zapostavljena tudi po drugi svetovni vojni; znaki zaostalosti niso izbrisani vse do danes. To se odraža tudi v gibanju števila prebivalcev. V zadnjih 30 letih je to nazadovalo za 7 %, kar je med večjimi slovenskimi pokrajinami redek pojav. Danes je tu od kmetijstva najpomembnejša živinoreja, tej panogi pa je prilagojeno tudi poljedelstvo.

V pokrajini, ki meri okrog 300 km², je po popisu leta 1991 v 162 naseljih živelo 14.151 ljudi. To pomeni nizko gostoto poseljenosti, le 47 ljudi na km². Zgoščeni so po naseljih na vzpetem kotlinskem robu (34 % ali 397 ljudi na km²), precej manjša pa je gostota v zaledju (gričevje 32, hribovje pa 23 ljudi na km²), kjer so raztreseni številni slemenski in pobočni zaselki.

V Mirnski dolini ni nobenega naselja, ki bi imelo vlogo občinskega središča. Take funkcije opravljajo za mirnsko regijo Trebnje, Sevnica in Litija. Prvi dve ležita takoj onstran mirnske razvodnice, Litija pa je od nje oddaljena 15 km. V teh središčih so zgoščene obrt, industrija, oskrbne in upravne dejavnosti; so pomembna prometna vozlišča in zaposlitvena središča. Kraja znotraj porečja, ki opravljata največ središčnih funkcij, sta Mirna (1462 prebivalcev) in Mokronog (677 prebivalcev), nadpovprečno pa so opremljena še krajevna središča Krmelj, Šentrupert, Šentjanž, Gabrovka pri Litiji, Tržišče, Čatež, Dole pri Litiji in Dolenji Boštanj. Pomembnejšo vlogo so ohranila še iz fevdalnih časov. Takrat so bila vsa, razen Krmelja, ki je mlajšega nastanka, tudi že župnijska središča.

Jezikovno spada pokrajina skoraj v celoti v območje dolenjskega narečja, vzhodno od Gabrovke in Čateža v območje vzhodnodolenjskega govora (Karta slovenskih narečij). Le severni in severovzhodni del regije pripada območju sevniško-krškega govora, ki pomeni prehodno stopnjo med netonemskimi štajerskimi in tonemskimi dolenjskimi narečji (Smole, 1994). Kmecl (1979) označuje dolenjski jezik takole:

"Kajti ta jezik, ta pojoča govorica, nepresahlo obilje najrazličnejšega pripovedovanja je za slovensko zavest tisto, kar je dolenjsko srce, je znamenje rodovitnosti, trdoživosti, obilja slovenskega jezika nasploh. Dolenjska je pač v slovenskem osrčju, pljuski vsega tujega so opluskavali vse druge slovenske kraje prej, preden so jo dosegli. Ali je potem čudno, če se je tod, iz te nenačete, neokrnjene pristnosti zmeraj znova, domala neuničljivo porajala pobuda za slovensko jezikovno in slovstveno samopotrjevanje!"

Mirnsko-Mokronoška kotlina

Mirnsko-Mokronoška kotlina je ugrezajoči se del Mirnskega porečja med naseljema Mirno na zahodu in Pijavice na vzhodu. Dno je izrazito poplavna pokrajina s prevladujočim fluvio-akumulacijskim tipom reliefa in nagibi do 2°. Pokrito je z debelimi plastmi aluvialnih ilovnatoglinenih sedimentov Mirne in njenih pritokov, ki se sem stekalo koncentrično. Zaradi tonjenja dna težijo k ponovni vzpostavitvi ravnotežja in na široko poplavlja. Danes je struga Mirne regulirana in dno je prepredeno s številnimi stranskimi koriti oz. jarki. Kljub temu je dno marsikje še mokrotno, prsti pa zakisane.

Rob kotline je terasast in nesklenjen, prekinjajo ga poplavne ravnice spodnjih delov mirnskih pritokov. Vzpeti svet z relativnimi višinami 10-50 m in s povprečnimi nakloni 6° predstavljajo v kotlini segajoča slemena, najpogosteje zgrajena iz triadnih dolomitov s plastmi sljudnatega laporja, skrilavci, peščenjaki in apnenci, prekriti z debelimi plastmi plio-pleistocenske ilovice, prenešene s sosednjih višjih dolomitnih območij. Če je nastala s preperevanjem karbonatno-silikatnih kamnin, vsebuje tudi rožence oziroma kremenove prodnike. Slemena ponekod molijo iz dna kot pragovi ali otoki in tam se na površini prav tako kažejo triadne kamnine. Tu se uveljavlja rečno-denudacijski relief. Pred poplavami varen vzpeti svet je najpomembnejše

mirnsko njivsko območje, hkrati pa najugodnejši prostor za poselitev in ureditev komunikacij. Tu tečeta glavna cestna in železniška povezava med Trebnjem in Sevnico. Prometnica skozi Mirnsko-Mokronoško kotlino je imela velik pomen že v prazgodovinskem in rimskem času. Jugozahodno od naselja Mirne se nahaja Vejarska kotanja. Z Mirnsko-Mokronoško kotlino je povezana prek ozke debri, ki jo je v okrog 400 m visoko, zastajajočo dolomitno pregrado vrezoval desni mirnski pritok Vejar potem, ko sta se sosednji območji v zgornjem pliocenu začeli ugrezati. Vejarska kotanja, katere nadmorske višine se gibljejo med 270 in 300 m, nakloni pa med 2 in 11°, je za osrednjim dnom Mirnsko-Mokronoške kotline drugo največje poplavno območje v porečju Mirne. V najnižjem delu se kopičijo aluvialni nanosi ilovice, ki ostajajo po poplavah Vejarja, vzpeto obrobje pa je tudi tu prekrito s plio-pleistocenskimi nanosi ilovnate preperine, nanešene z okoliških višjih dolomitnih območij. Ponekod so primešani roženci. Omeniti velja še krpo miocenskih kamnin pri Gorenji vasi pri Mirni. Sredi kotanje je otok triadnega dolomita, segajoč 70 m nad dno, predstavlja pa del potopljenega slemena, ki visi od reke Mirne proti Temenici. V kotanji se uveljavljajo fluvio-akumulacijski in fluviokraški pa tudi kraški tip reliefa. Obod je marsikje močno vrtačast, posebej v okolici Račjega sela na razvodju proti Temenici.

Mirnsko gričevje

Mirnsko-Mokronoško kotlino oklepa 300 do 500 m visoko vinorodno Mirnsko gričevje, ki se proti severozahodu in jugovzhodu postopno zvišuje in prehaja v do 850 m visoko hribovje. Mirnsko gričevje je precej razčlenjen slemenasto-dolinasti svet. Reliefna energija je tudi tik ob robu toneče kotline precejšnja, saj se potoki vanjo prebijejo skozi ozke debri. S tem so povezani veliki nakloni, neredko nad 30° in hkrati močna erozija prsti. Gričevje je zelo pisano glede kamninske sestave. Zahodno od Gabrovke, kjer so v prevladi trde in mehke silikatne kamnine, je hidrografska mreža izredno gosta. Tam se vrstijo ozke vzporedne doline v alpski smeri in Mirna dobi z desne strani več pritokov. Sicer potekajo slemena največ v dinarski smeri in smeri S–J. Drugje v gričevju, kjer se mešajo karbonatne in silikatne kamnine, pa se poleg rečno-denudacijskega pojavljata še fluviokraški in celo kraški tip reliefa. Posebnost predstavlja plio-plesitocenska ilovica s kosi roženca južno in jugovzhodno od Gabrovke, ki je sicer značilna za nižje ležeča območja, predvsem na obrobju kotline. Tla so v gričevju nagnjena od 9 do 15, povprečno pa 13°. Najmanjši so nakloni v nizkem gričevnatem razvodju proti reki Temenici, največji pa v razčlenjenem Cerkniškem gričevju na zahodu. Mirnsko gričevje zavzema 44 % mirnskega porečja.

Reka Mirna

Reka Mirna je 44 km dolg desni pritok Save v vzhodnem delu osrednje Slovenije. Njeno porečje leži v območju zmernocelinskega vlažnega podnebja oziroma na prehodu med panonsko-subpanonskim in srednjeevropskim podnebnim območjem. Ima velik prometni pomen, saj olajšuje povezavo Dolenjskega podolja s savsko dolino prek sicer težko prehodnih Posavskega in Krškega hribovja. Mirna se po dolžini uvršča na šestnajsto, po površini porečja (296 km²) pa na enaindvajseto mesto med slovenskimi vodotoki. Ker predstavlja glavni vodotok v okrog 300 km² velikem območju, znatno vpliva na krajinsko-ekološke značilnosti prostora. Nekdaj naj bi odmakala tudi Stiško-Šentviški kot, v zgornjem pliocenu pa naj bi jo obglavila Temenica.

Povprečna nadmorska višina porečja meri 403 m, največja višinska razlika pa 673 m. Mirna izvira na višini 735 m pod Presko nad Moravčami pri Gabrovki. Povirje ima v neprepustnih permo-karbonskih kamninah predalpskega Posavskega ali ožje, Kumskega hribovja. Na svoji poti do izliva v Savo pri Sevnici (175 m n. m.) premaga višinsko razliko 560 m. S hribovitega in planotastega sveta se hitro spusti v ugrezajočo se Moravško kotlinico (350 m), kjer prvič poplavlja, potem teče skozi ozke, do 90 m globoke debri v fluviokraškem Gabrovškem in Mirnskem gričevju in pri naselju Mirna na višini 250 m vstopi v skoraj 10 km dolgo Mirnsko-Mokronoško kotlino. V zahodni del kotline se steka kar pet pritokov Mirne: s severa in z zahoda potoka Lipoglavščica in Vejar, z juga in jugovzhoda pa Gomilščica, Pravharica in

Zabrščica. Proti vzhodu teče Mirna bliže južnemu robu kotline. Tu je struga regulirana. Debelplast rečnih naplavin je dokaz za dolgotrajno ugrezanje, ki poteka še danes. Reka poskuša uravnotežiti svoj profil, zato tu pogosto poplavlja in odlaga ilovnato-glineno gradivo. V kotlini je dobri dve tretjini vseh poplavnih površin v porečju (9 km²). Ta je bila še nedavno redno poplavljen na 17.5 % površin, ob visokih vodah pa še na nadaljnjih 5.6 %. Če upoštevamo samo dno kotline, lahko govorimo kar o poplavni pokrajini, saj redne in izredne poplave tu doletijo skoraj polovico površin (Šifrer, 1983). Visoka talna voda omogoča med Dobom in Bistrico pri Mokronogu celo obstoj prvobitnega poplavnega gozda hrasta doba in belega gabra. Poplavišče rednih poplav je v srednjem delu Mirnsko-Mokronoške kotline široko 0.25 do 1 km; najširše je na mestih, kjer se v kotlini iztekajo stranske doline. Po dolinah Jeseniščice, Bistrice, Busenke, Sotle in Lanšpreščice seže poplavni svet tudi v gričevje; tam je 35.6 % vseh redno poplavljenih površin v porečju. Poplavna območja desnih pritokov Mirne, Glinškega, Gomilskega, Bačjega potoka, Savrice in Stajniškega potoka, ki so na prehodu iz Debenškega hribovja v Mirnsko-Mokronoško kotlinino, so manjša.

Od glavnega poplavnega območja so ločena poplavišča Mirne med Moravčami in pritokom Dušico, Tihabojščice med Tihabojem in Homom, Vejarja v Vejarski kotanji, spodnje Mirne med Tržiščem in vstopom v deber severovzhodno od Gabrja, spodnje Hinje in Tržiškega potoka ter več potokov v Šentjanškem gričevju. Tudi tu je najpogostejši vzrok poplavljanja ugrezanje območij.

Hidrografska mreža mirnskega porečja je neenakomerno razvita. Vzroki so na eni strani v različni kamninski sestavi in tipih reliefa. Od različne prepustnosti kamnin je namreč odvisen način vodnega odtoka. Ta je lahko površinski ali pa podzemni. Na dobrih 90 % površin porečja, v območju rečno-denudacijskega in fluviokraškega površja, prevladuje površinska rečna mreža. Povprečna gostota dolin je 1900 m/km², tistih s stalnimi vodotoki pa 666 m/km². Rečna mreža je najgostejša v zahodnem delu porečja, to je v območju Turnske Cerknice, Cerknice in Dušice, kjer doseže gostoto 2000 do 4000 m/km², precejšnja je tudi v območju Šentrupertskega in Šentjanškega gričevja ter Krškega hribovja. Na območjih, kjer se prepustne kamnine menjajo z neprepustnimi, ali na kraških tleh z večjimi nakloni opažamo krajše ponikalnice, kraške izvire ter suhe doline in dolce. Kraški relief s podzemnim vodnim odtokom pa se v mirnskem porečju uveljavlja le na 3 % površin, najbolj strnjeno na območju Dolske in Gobljansko-Vodiške planote in na območju Trebanjskega. Na severozahodni in zahodni strani je v kraško prevotljenem svetu razvodnico težko določiti, voda namreč podzemno odteka tudi proti Sopotu in zgornji Temenici.

Na drugi strani vpliva na razvoj rečne mreže tektonika. Ker se Krška kotlina ugreza hitreje, kot Mirnsko-Mokronoška kotlina, erozijska energija Krke raste, Mirna pa upada. Leva Krkina pritoka Temenica in Radulja zato zadenjsko hitro napredujeta proti razvodnici z Mirno. Razlike v tektoniki so tudi vzrok neenaki eroziji znotraj porečja. Močnejše dviganje v njegovem severnem delu je vplivalo na podaljševanje levih pritokov Mirne, medtem ko je zastajanje grude na jugu vodilo h krajšanju njenih desnih pritokov; odtod izrazita asimetričnost porečja. Mirna dobi najmočnejše pritoke s Posavskega hribovja, z leve strani. Med Dolsko in Gobljansko-Vodiško planoto ter v Dolskem hribovju ima svoje povirje Bistrica s pritokoma Bučavnico in Beno, v Šentruperskem hribovju Jeseniščica, v Šentjanškem hribovju pa Hinja. Pri Pijavicah Mirna zapusti kotlinino. Dolina preči Krško hribovje in se vse bolj oži. Tik pred izlivom v Savo se Mirni z leve pridruži še Grahovica, ki ima alpsko smer. Mirnsko deber vzhodno od Mirnsko-Mokronoške kotline lahko razdelimo na zgornji mlajši in spodnji starejši del. Reka je prvotno vijugala po širši ravnici, ob dvigovanju hribovja pa se je sproti vrezovala. Tako je nastala epigenetska dolina z ujetimi okljuki. Niže od Turiškega gradu je ozka deber zelo stara. Nastala je v območju največjega dvigovanja in je antecedentnega značaja.

Reka Mirna ima dežno-snežni rečni režim. V obdobju med letoma 1961 in 1990 je imela po podatkih postaje pri Gabrju povprečni letni pretok 4.48 m³/s. Spada med večje dolenjske vodotoke, a je v primerjavi s Krko, katere povprečni pretok pri Podbočju znaša 54.7 m³/s, že precej manj vodnata. Maksimalni pretok v marcu in aprilu, v času pomladanskega deževja in topljenja snega, je skoraj še enkrat večji kot minimalni pretok v avgustu, septembru in juliju, ko se odraža nadpovprečna poletna evapotranspiracija ali izhlapevanje s tal in prek rastlin. Drugi višek novembra in decembra je le nekaj nižji od pomladanskega. V enem letu se izgubi

z evapotranspiracijo dobra polovica padavinske vode, kar sklepamo na osnovi razlike med letno količino padavin 1200 mm in specifičnim odtokom, ki po podatkih Hidrometeorološkega zavoda znaša 17 l/km² v eni sekundi. Verjetno pa so izgube z evapotranspiracijo nekoliko manjše, če upoštevamo, da del padavinske vode, ki pade na porečje Mirne, odteče podzemno drugam, v Sopoto in zgornjo Temenico.

Višina potencialne evapotranspiracije, to je količina vode, ki se izgubi v zrak z izhlapevanjem iz tal in s transpiracijo iz rastlin, je v vseh mesecih, tudi v času vegetacijske in poljedelske sezone, manjša od srednje količine padavin. Torej gre za pozitivno vodno bilanco oziroma za vlažnostni presežek. Stanje je še najbolj neugodno v mesecu juliju, ko sta potencialna evapotranspiracija in količina padavin skoraj izenačeni. Ti dve količini se na rečnem pretoku odrazita z eno- do dvomesečno zamudo.

Po podatkih, ki jih navaja Furlan (1961) spada porečje Mirne z okrog 100 sušnimi dnevi med slovenska območja z največjim številom sušnih dni v letu. Povprečno se zvrsti 7 sušnih dob, ki trajajo okrog 14 dni (sušna doba je vsaj 10-dnevno obdobje, ko pade pod 0.1 mm padavin dnevno). Podatke o verjetnosti nastopa malih voda pa za reko Mirno najdemo v članku Kolbeznja (1990). Po njem spada Mirna med vodotoke, ki dosežejo minimalne pretoke na 5 do 10 let.

Nekatera območja zaradi svojega značaja sušo redno občutijo in so ob njenem nastopu bolj prizadeta kot druga. Suša namreč ni odvisna le od količine in razporeditve padavin ter temperature, ampak tudi od krajevnih reliefnih, litoloških in pedoloških značilnosti. Na nadpovprečno evapotranspiracijo moramo računati v precejšnjem delu porečja: na prsteh na prepustnih karbonatnih kamninah, na prsteh z majhno retencijsko kapaciteto in na skeletnih prsteh na strmih pobočjih (takih območij je po grobi oceni okrog 13 %). Sušnejše so tudi južne, jugozahodne in jugovzhodne ekspozicije, ki v porečju zavzemajo tretjino površin. V velikem delu površja je prisotna še močna vetrovnost, njen učinek pa je posebej izrazit zaradi izredne reliefne razčlenjenosti in številnih vetru izpostavljenih vršnih, slemenskih in dolinskih leg.

V porečju sta večja le mirnski in mokronoški vodovod, ki oskrbujeta po več vasi, marsikje v hribovju in gričevju pa prevladujejo krajevni in hišni vodovodi oziroma zajetja krajevnih studencev ali pa črpanje vode iz bližnjih dolin. Zaradi pogostih višinskih in celo vršnih leg je oskrbno zaledje navadno majhno in ti viri ob suši zelo hitro usahnejo, po drugi strani so viri pitne vode lahko oporečni zaradi gnojenja in komunalnih odplak v občutljivem kraškem svetu. Ker Mirna s pritoki poplavlja, je večinoma na 90 % pokrito z aluvialnimi ilovnatimi sedimenti. Poleg teh so sem na dobro desetino površin z višjih območij prenešene plio–pleistocenske ilovice, ponekod z roženci, nekaj pa je še starejših, triasnih kamnin, ki v obliki otokov molijo iz dna.

Po dnu poteka regulirana struga Mirne, značilna pa je še prepredenost s stranskimi koriti in ponekod močvirnost oziroma mokrotnost. Med prstmi je najbolj razširjen tip srednje močan glej, ki se je razvil v območju vpliva visoke talne vode. Petino površin zavzemajo slabo oglejene prsti, ki jih najdemo le na nekoliko višjem, rahlo nagnjenem svetu Brinjskega polja. Manjši delež odpade na kisle rjave prsti na triasnih kamninah in rjave prsti na meljasto–ilovnatem koluviju.

Čeprav je bilo območje nekdanje celote gozdnato, danes gozd pokriva le še 8 % površin. To je predvsem poplavni gozd doba in belega gabra, stalno pod vplivom visoke talne vode. Zaradi melioracijskih posegov se je že precej skrčil, kar pomeni veliko škodo za ohranjanje ekološkega ravnovesja. Ostale višje otoke prekriva bukev z belkasto bekico ali pa beli gaber z belkasto bekico. Mokrotno dno je večinoma pod kislimi travniki, še vedno velik pa je delež njiv, zlasti v okolici Doba. Najbolj izrazita poplavna pokrajina v porečju Mirne obsega kar 5.5 km² pogosto poplavljenih tal in skoraj 2 km² tal, ki jih zalije le visoka voda. Za kmetijstvo neugodnim vodnim razmeram v prsti in slabi nosilnosti tal se pridružujejo tudi slabe podnebne lastnosti (temperaturni obrat, megljenost in velika vlažnost zraka).

Osrednjemu mokrotnemu dnu so se naselja izognila; v ravnini se je znašla le Puščava. Leta 1991 je število prebivalcev v primerjavi z letom 1961 nespremenjeno. Odliv preprečuje ugoden prometni položaj; stoji ob cesti in železnici, ki povezujeta Dolenjsko podolje in dolino Save. Bližina Mokronoga in Mirne ter ugoden položaj glede na središča kraja Sevnico in Trebnje pomenita precejšnjo perspektivo, vendar naravne razmere omejujejo širjenje naselja.

Kraj Mirna

Mirna je v jedru gručasto naselje z več zaselki in okrog 1500 prebivalci. Danes je največji kraj Mirnsko–Mokronoške kotline in opravlja središčne funkcije druge stopnje. Zrasla je na njenem skrajnem zahodnem robu, ob velikem koncentričnem vodnem stekališču in prometnem vozlišču. Sem se s severa in zahoda iz gričevja prebijejo rečica Mirna in pritoka Lipoglavščica in Vejar, z juga in jugovzhoda pa Gomilščica, Pravharica in Zabrščica. Mirna leži ob glavni prometnici med Dolenjskim podoljem in dolino Save pri Sevnici in ob poti, ki povezuje Mirnsko dolino z Litijo prek prevala Javorski pil v Gabrovškem hribovju. Hkrati je izhodišče za številna vinorodna sončna slemena v zaledju. Arheološke najdbe v okolici dokazujejo poselitev že v bakreni dobi (Gradec pri Mirni), bližnji Kincelj nad Trbincom pa je bil naseljen od stare železne dobe. Leta 1180 se prvič pojavi ime Nideke in s tem posredno grad, ki so ga upravljali Mirnski gospodje, oglejski vazali. Najstarejši del Mirne je prislonežen k strmemu jugovzhodnemu pobočju Trbinca. Pod gotsko župnijsko cerkvijo svetega Janeza Krstnika z dragocenim obokanim in poslikanim prezbitrijem je ob razširjenem trgu trgovsko in poslovno središče kraja. Novejši stanovanjski del se je razrasel na izteku tonečega slemena onstran rečice Mirne, ki prav tu spreminja smer za 90°. Oba dela naselja povezuje kamniti most s konca 17. stoletja. Tam sta tudi šola in zdravstveni dom. Mirnski zaselki so raztreseni daleč naokrog, tudi po južnem robu kotline.

Do srede 19. stoletja se je prebivalstvo ukvarjalo le s kmetijstvom, tedaj pa sta se pojavili predilnica za platno in usnjarna. Ob popisu leta 1869 je Mirna štela 292 prebivalcev. Med nekmetijskimi dejavnostmi moramo navesti tudi bližnje opekarstvo in kovaštvo. Med obema vojnama so tu delovale: parna žaga, pilarna, tovarna krede in sadrenih izdelkov, tovarna barvic in tovarna emajliranih peči. Razviti so bili mizarstvo, mlekarnstvo in trgovina z lesom in bukovim ogljem, s kmetijskimi pridelki, živino, vinom in medom. Leta 1931 so na Mirni našeli 417 ljudi, hitreje pa je začela rasti po drugi svetovni vojni, zlasti po letu 1961.

Današnja industrija naseljuje najnižjo teraso na obeh straneh rečice Mirne, nekdanjo poplavno ravnico in prostor ob železnici Trebnje – Sevnica. Privlači delavce iz celotne kotline, pa tudi z dobršnega dela zaledja Mirne in Šentruperta. Na prelomu tisočletja so imele največji pomen živilska industrija (Dana, obrat Kolinske, Greda) in Tovarna opreme, razvita iz nekdanje tovarne šivalnih strojev, ter tovarna nekovin Kremen, kamor spada bližnji rudnik roženca Jersovec pri Zabrdju pri Mirni. Vezan je na triasni dolomit. Jersovec je ekonomsko najpomembnejše slovensko nahajališče te mineralne surovine. Poleg kremenca se je kot ena najbolj odpornih kamnin ohranil v sicer do 40 m globoko segajočih triasnih dolomitih in apnencih.

Terasasto obrobje Mirnsko-Mokronoške kotline

Vzpeti rob s pragovi je precej obsežna, a "raztrgana" pokrajina. Nesklenjeno namreč oklepa osrednje mokrotno dno Mirnsko–Mokronoške kotline; prekinjajo jo poplavne ravnice spodnjih delov mirnskih pritokov. Vzpeti rob tvorijo spodnji deli pod aluvij tonečih slemen, prekriti s plio–pleistocensko ilovnato preperino, ki ponekod vsebuje tudi roženec. V tem primeru so prsti bolj kisle in namesto njiv se na položnem slemenu širi gozd. Gozd pa prerašča tudi območja s povsem plitvimi prstmi, kjer gledajo na dan starejše, večinoma triasne kamnine: dolomit s plastmi sljudnatega laporja, skrilavci, peščenjaki in apnenci.

Večinoma spada vzpeti rob v višinski pas 200 do 300 m (povprečje 255 m). Prevladujoče višinske razlike so med 30 in 75 m. Dobra polovica površja je nagnjenega pod 6°, lahko pa naletimo tu tudi na večje naklone. Regija je v celoti pod vplivom temperaturnega obrata, zato sadno drevje slabo uspeva. Predstavlja pa največje njivsko območje porečja Mirne. Orne površine zavzemajo kar 40 % površin. Namenjene so predvsem pridelavi krmnih rastlin; regija se je namreč usmerila v hlevsko živinorejo. Zelo pomembna je tudi kot zazidalna površina (24 %), saj se žal najbolj primerne površine za njive in za pozidavo pokrivajo. Danes je njihovo širjenje v tem prostoru onemogočeno, ker jih na eni strani omejujejo orne površine, ki imajo prednost, na drugi pa poplavni svet Mirne in njenih pritokov. Zato so naselja ostala relativno majhna.

15 % vseh površin je pod gozdno odejo. Bolj kisle prsti pokrivata bukev z belkasto bekico in bor z borovnico. V bližini naselij je gozd izredno degradiran; spremenjen je zaradi pretiranega stelarjenja. Njive zavzemajo predvsem rjave prsti na ilovnati preperini, manj ugodne prsti so izkoriščene za travnike (19 %).

Četrtnina površin v tej regiji je pozidana; največjo sklenjeno pozidano površino predstavljata območji Mirne in Mokronoga. Na 4 % od vseh površin živi v 29 naseljih 34 % prebivalcev porečja Mirne, kar pomeni gostoto 397 ljudi na km². Ta naselja štejejo v povprečju 161 prebivalcev. Stojijo nad izlivi potokov ali ob njihovih izhodih v kotlino, pravzaprav po vrhovih potopljenih slemen, ki so v jedru iz triasnih karbonatnih kamnin.

Naselja, ki ležijo na severnem robu kotline, imajo bistveno ugodnejšo lego: obsežnejša, položnejša, proti soncu obrnjena slemena, ki jih med seboj ločijo poplavne doline daljših levih pritokov Mirne, nudijo več za obdelavo in pozidavo primernega prostora. Zato so te vasi večje od tistih na jugu, ki jih na eni strani omejujejo strma gozdnata in senčna pobočja, na drugi pa poplavne ravnice vmesnih dolinic, navadno precej vetrovnih. Ker so južni oziroma desni pritoki Mirne precej krajši in gostejši, tudi niso nanесли dovolj gradiva, ki bi na debelo prekrilo potap-ljajoča slemena in ublažilo naklone. Zato pa tu pogosto naletimo na kamnolome. "Dolomitne rane" zijajo takorekoč iz vsakega slemena. Zaradi omenjenih lastnosti reliefa je tudi povezava kotlinskih vasi z višjim zaledjem precej boljša na severnem kot na južnem robu.

Večina naselij je gručastega tipa, nekaj pa je tudi razloženih in obcestnih. Vsa naselja povezuje obodna cesta, vendar sta glavna cesta in železnica speljani po severnem robu. Prečne povezave so zaradi mokrotnega dna redke; pomembnejša teče le prek Puščave, kjer se kotlina najbolj zoži, oziroma jo premošča prag. Vodi proti največjemu kraju južnega obrobja, Mokronogu.

Kmečkega prebivalstva je na robu kotline še 11 %. V obdobju 1961–1991 je tu število prebivalcev naraslo za 12 %, kar uvršča regijo na tretje mesto, takoj za Boštanjским hribovjem in Trebanjskim gričevjem, ki sta zaradi neposredne bližine občinskih centrov (Sevnica in Trebnje) glede rasti števila prebivalcev na prvem in drugem mestu.

Mirnska dolina je znana kot dežela cvička, enega najbolj svojstvenih vin pri nas. Lahko svetlordečkasto kiselkasto vino pridobivajo iz več sort grozdja, v zadnjih desetletjih predvsem iz žametovke, kraljevine in modre frankinje. Odlikuje ga izredno bogastvo kislin in rudninskih snovi oziroma zdravilnih učinkovin, med drugimi flavonoidnih snovi. Danes ponovno pridobiva sloves, kakršnega je užival že v času Avstro-Ogrske.

Krško hribovje

Krško hribovje zavzema jugovzhodni del porečja Mirne; pokriva se s tektonsko enoto Grude Krškega hribovja. Hribovje sestavljajo predvsem kredne in triasne kamnine: lapor, peščeni lapor, apnenec z rožencem, v manjšem obsegu pa še jurski apnenec in plio–pleistocenska preperina z rožencem. Največ je fluviokraškega in rečno–denudacijskega reliefa, nekaj je celo kraškega tipa reliefa. Značilna je menjava tektonskih smeri – zahodno od Škocjanskega preloma (Malkovec – Tržišče – Krmelj) prevladuje smer sever – jug, potem se do Križa vrstijo dolga ozka nerazčlenjena slemena v smeri vzhod – zahod, severno od tod pa gre za močno interferenco in slemena so izredno razvejana v vseh smereh.

Višinski razpon Krškega hribovja je med 200 in 600 m, večina ozemlja pa znotraj pasov od 300 do 500 m (povprečje 374 m). Cvetenje sadnega drevja tu zaostaja za nižjimi najtoplejšimi kraji teden in več (zgornji deli Križa), odvisno od višine. Za območje je značilen velik delež strmega sveta (41 % nad 21°, (povprečje 18°), velike višinske razlike (nad 150 m). Na strmih pobočjih se radi prožijo usadi (npr. v okolici Križa in Velikega Vrha, posebno značilni so na ježah umetnih teras.

Zaradi senčnosti, strmin in poteka globokih dolin je najpomembnejša gozdna raba tal (77 %). Večinoma raste tu bukev z belkasto bekico. Poleg Trebanjskega gričevja in Debenškega hribovja je to najbolj gozdnata regija v porečju. Gozd raste na rjavih kisljih prsteh, na rjavih prsteh, ki jih je dobra četrtnina, pa so v slemenskih legah njive. Zgornji deli pobočij so travnati.

Prisojna pobočja so ponekod porasla z vinsko trto. V Krškem hribovju je le dobra petina sončnih leg; tako neugodne ekspozicije nima nobena druga pokrajina mirnskega porečja. Sem spadajo štiri naselja s povprečno 60 ljudmi in še 34 % kmečkih prebivalcev. Najznačilnejša je slemenska lega. V obdobju 1961–1991 je število prebivalcev drastično upadlo (za 43 %). Kraji so slabo povezani z dolino in imajo težave z vodno oskrbo (vodo črpajo iz dolin, a v suši je hitro zmanjka). Zahodno od Križa težijo bolj proti Tržišču in Krmelju, vzhodno od tod pa proti Boštanju in Sevnici, kamor vodi nova asfaltirana slemenska cesta.

Vejarska kotanja

Jugozahodno od Mirne se nahaja Vejarska kotanja. Z Mirnsko–Mokronoško kotlino je povezana prek ozke debri, ki jo je v okrog 400 m visoko zastajajočo dolomitno pregrado vrezoval desni pritok Mirne Vejar potem, ko sta se sosednji območji v zgornjem pliocenu začeli ugrezati. Vejarska kotanja je dokaj pisane sestave. Tudi tu je kotlinski rob večinoma prekrit s plio–pleistocenskimi nanosi ilovnate preperine, ponekod z roženci, nanešene z okoliških višjih dolomitnih območij. Skupaj je takih površin nad polovico. Četrtnina, predvsem najnižji deli, so pokriti z aluvialnimi nanosi ilovice, ki ostaja po poplavih Vejarja. Kotanja se namreč še vedno ugreza. Za osrednjim dnom Mirnsko–Mokronoške kotline je drugo največje poplavno območje v porečju Mirne. V Hudejah je bila nekoč opekarna, ki je predelovala tukajšnjo glino. Kar 8 % površja, predvsem na obodu kotanje, je vrtačastega. Med kotlinskimi regijami je Vejarska kotanja najbolj kraška. Omeniti moramo krpo miocena pri Gorenji vasi pri Mirni, ki pomeni najzahodnejšo lego sedimentov te starosti. Vsebujejo tudi plasti lignita, ki so ga nekoč pridobivali v dnevnem kopu. Sredi kotanje je otok triasnega dolomita, segajoč 70 m nad dno. Je del potopljenega slemena, ki visi od reke Mirne proti Temenici.

Promet

Tako kot v sosednjem Dolenjskem podolju, je tudi v mirnski pokrajini promet od nekdaj igral pomembno vlogo v regionalnem razvoju. Zaradi lahke prehodnosti v smeri od zahoda proti vzhodu so mimo Trebnjega po Dolenjskem podolju potekale najstarejše daljnovidne poti, skozi Mirnsko dolino in čez preval pri Mokronogu, po Štatenberški dolini pa še vzporednice. Tu so prodirale ljudske množice, ki so iskale naseljitveni prostor, mimo so vodile trgovske poti. To je bila tudi os, po kateri so se širili osvajalni oziroma vojaški in roparski pohodi – enkrat z zahoda, drugič z vzhoda. Proti koncu 16. stoletja je bila prek Trebnjega vzpostavljena redna poštna zveza s Karlovcem. Poleg prometnice, ki je povezovala Ljubljansko barje, Grosupeljsko kotlino, Šentviško kotlino in Temeniško dolino, je imela vedno pomembno vlogo tudi prečna pot – pot iz Suhe krajine: iz Žužemberka in Dobrniča čez preval pri Grmadi prek Trebnjega in čez nizek preval v temeniško-mirnskem razvodju prek Mirnske doline na sever proti Litiji, Radečam in Sevnici v dolini Save. Pot skozi mirnsko deber je zaživela šele v novejšem času, po izgradnji ceste in železnice. Še v srednjem veku je namreč imela pomembnejšo vlogo pot po dolini Grahovice, levega pritoka Mirne. Nanjo so bile vezane tudi utrjene postojanke, ki so varovale povezavo med Dolenjsko in Štajersko.

Po Dolenjskem podolju teče 1958. leta zgrajena t. i. Cesta bratstva in enotnosti, ki izkorišča traso, obstoječo v vseh zgodovinskih obdobjih. Železnica Ljubljana – Novo mesto je bila mimo Trebnjega speljana leta 1894. Leta 1908 so iz Trebnjega potegnili stransko normalnotirno rudniško progo do Krmelja, potem pa so z izgradnjo odseka Tržišče – Sevnica leta 1938 povezali dolenjsko z obsavsko progo. Tako naj bi bila prek Zidanega Mosta in Mirnske doline vzpostavljena vez med severovzhodno Slovenijo in pristaniščem na Reki. Trebnje torej leži ob enem najvažnejših prometnih križišč na Dolenjskem. V njegovi bližnji okolici je v vseh časih od bakrene dobe dalje dokazan obstoj pomembnih naselbin. Tudi vsa ostala središčna naselja regije izkoriščajo ugodne prometne položaje: Gabrovka in Moravče ter Krmelj in Šentjanž ležijo ob starih poteh iz Mirnske doline v dolino Save, Mokronog na prevalu med Mirnsko dolino in dolino Laknice, Tržišče ob izhodu poti iz Mirnsko-Mokronoške kotline v ozko mirnsko deber v Krškem hribovju, Mirna pa ob vstopu v Mirnsko-Mokronoško kotlino in

na križišču poti v smereh od vzhoda proti zahodu in od severa proti jugu. Promet je vplival na lokacijo in velikost, v nekaterih primerih tudi na obliko naselij.

Promet navadno sproži tudi poklicno prestrukturiranje prebivalcev in omogoči dnevne migracije. V Mirnski dolini so krajevne prometne razmere in telefonske povezave nekoliko bolje urejene šele v letih 1980-1990, zato je bilo njeno praznjenje veliko močnejše in dalj trajajoče kot drugje.

Povzetek

Mirnska dolina je 300 km² velika srednjedolenjska pokrajina v osrčju Slovenije. Kljub majhnosti je zaradi lege v stičišču treh velikih evropskih regij, alpskega, dinarskega in panonskega sveta, izredno raznolika. Prehodnost se kaže v njeni kamninski sestavi, v reliefnih, hidrografskih in podnebnih značilnostih, v tipih prsti, rastja in živalstva, izraža pa se tudi v gospodarskem in kulturnem pogledu.

Osrednji del zavzema Mirnsko-Mokronoška kotlina s poplavno ravnico rečice Mirne in njenimi pritoki. Mokrotno dno je danes večinoma izkoriščeno za travnike, nekoč pa ga je prekrival poplavni gozd hrasta doba in belega gabra. Njegov ostanek, ki se je ohranil v območju visoke talne vode med Rakovnikom in Bistrico pri Mokronogu, je življenjski prostor izjemno bogate favne.

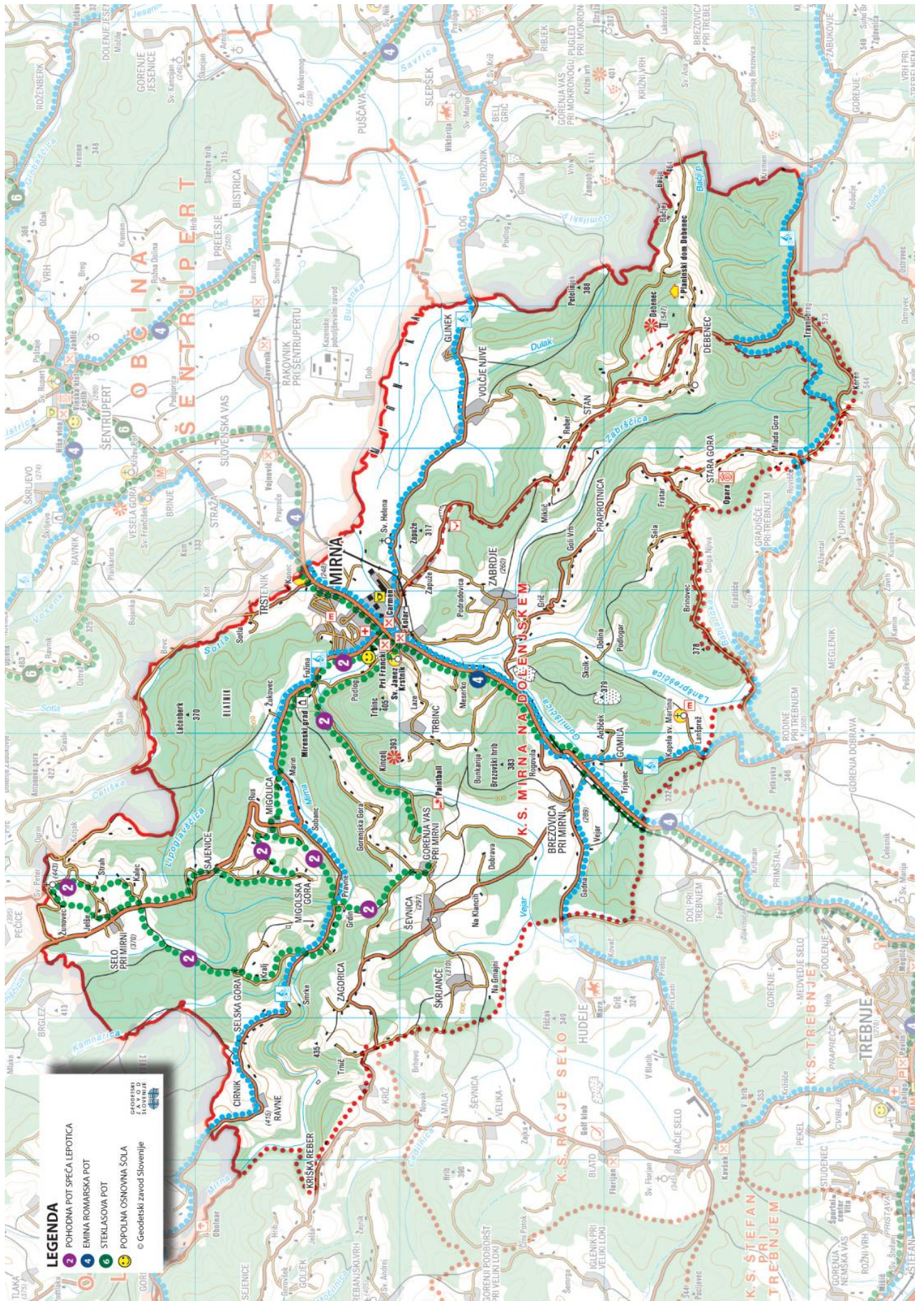
Reka Mirna ni le vodotok skozi naselje Mirno in tudi ni le vodotok od izvira pod Presko nad Moravčami do izliva v reko Savo v Boštanju. Reka Mirna so tudi ljudje, ki živijo ob reki, z njo in od nje, je tudi vegetacija ob reki, so rečni habitati, reka Mirna je življenjski prostor, ki ima določene fizikalne in biološke značilnosti, je območje stalnega prebivališča, reka Mirna so tudi kamniti mostovi na Mirni, reka Mirna so naselja ob reki, reka Mirna je Mirnska dolina. Reka Mirna zaznamuje prostor Mirnske doline in življenje v njej.

Vasice z ornimi površinami in komunikacijami so se umaknile na terasasto obrobje kotline oziroma na oble griče, dvignjene nad mokrotni svet. Le redki živijo samo od kmetijstva; v zadnjem času se vse bolj usmerjajo v hlevsko živinorejo. Gospodarsko so vezane tudi na 300 do 500 m visoko, zelo razčlenjeno gričevnato zaledje. To je toplotni pas Mirnske doline, ki ga zaznamuje panonsko vinogradništvo. Dežela je znana po cvičku, vinu, ki zaradi zdravnih učinkovin spet pridobiva nekdanji sloves. Med zaselki, raztresenimi po sončnih vrheh, slemenih in terasah so tu, visoko nad ozkimi in temačnimi gozdnimi grapami, kjer so še nedavno delovali številni mlinarski in žagarski obrati, speljane slikovite vinske ceste in peš-poti. Vodijo mimo cerkvic na razglednih točkah, ki so pomembni umetnostni spomeniki in nekatere tudi stari romarski cilji, mimo etnološko zanimivih objektov, starih domačij, turističnih kmetij, kašč, kozolcev, senikov, zidanic in znamenj.

Za obiskovalce pa ni privlačna le vinogradniška pokrajina, temveč tudi svet Posavskega hribovja z velikimi višinskimi razlikami, ki nekoliko severneje od mirnskega porečja doseže svojo najvišjo točko s Kumom (1216 m). Tu in tam ima kraški videz; občudujemo lahko celo njegovo podzemno kapniško bogastvo. Pokrajina je pisan mozaik travnikov, njiv, sadovnjakov in gozda, ki ga je v porečju kar 60 %. To je pravšen biotop in prijazno domovanje cele vrste divjadi.

Pokrajina je danes nekako "v zatišju", pomembnejši geografski položaj pa je imela v času naseljevanja teh krajev. Bogate arheološke najdbe pričajo o gosti poselitvi že v prazgodovinski, rimski in zgodneslovenski dobi. Tu so ostanki prazgodovinskih in rimskih naselbin, grobišč in komunikacij pa številni bolj ali manj ohranjeni srednjeveški gradovi. V njihovi bližini so se v srednjem veku oblikovala cerkvena, obrtna in trgovska središča Šentrupert, Mokronog in Mirna. Mirna je prerasla v kraj, ki danes šteje največ delovnih mest v Mirnski dolini.

Mimo bližnjega Trebnjega teče prastara prometnica od severozahoda proti jugovzhodu, skozi Mirnsko dolino pa tej vzporedna stranska pot. Vedno je bila pomembna tudi prečna smer iz Suhe krajine čez Posavsko hribovje proti severu, v preteklosti predvsem proti Litiji in Radečam, danes pa je važnejša cestna in železniška povezava med dolinama Temenice pri Trebnjem in Save pri Sevnici, ki poteka skozi Krško hribovje.

Prebivalstvo, gospodinjstva, družine, stavbe in stanovanja, naselja, Slovenija, Popis 2002

Naselje	Prebivalstvo			Gospodinjstva		Družine	Stavbe s stanovanji ¹⁾	Stanovanja	
	skupaj	moški	ženske	skupaj	povprečna velikost			skupaj	povprečno na stavbo s stanovanji ¹⁾
Brezovica pri Mirni	117	57	60	40	2,9	31	35	39	1,1
Gomila	93	49	44	27	3,4	24	28	28	1,0
Migolica	74	45	29	22	3,4	20	27	27	1,0
Migolska Gora	22	13	9	12	1,8	5	28	28	1,0
Mirna	1465	697	768	488	3,0	431	281	534	1,9
Praprotnica	28	11	17	11	2,6	9	37	37	1,0
Ravne	10	4	6	5	2,0	3	8	8	1,0
Cimik	29	12	17	9	3,2	8	16	16	1,0
Sajenice	35	17	18	9	3,9	8	7	9	1,3
Selo pri Mirni	59	31	28	21	2,8	15	34	35	1,0
Selska gora	22	10	12	11	2,0	4	12	12	1,0
Stan	84	46	38	28	3,0	23	60	62	1,0
Debenec	32	17	15	9	3,6	8	61	62	1,0
Stara Gora	30	14	16	12	2,5	8	71	73	1,0
Ševnica	55	28	27	17	3,2	16	21	21	1,0
Gorenja vas pri Mirni	76	38	38	26	2,9	19	53	56	1,1
Škrjanče	28	17	11	9	3,1	6	11	11	1,0
Trbinc	59	32	27	20	3,0	15	35	37	1,1
Volčje njive	46	23	23	17	2,7	14	20	20	1,0
Glinek	24	10	14	7	3,4	6	10	10	1,0
Zabrdje	143	72	71	40	3,6	38	43	50	1,2
Zagorica	37	20	17	14	2,6	9	26	26	1,0
Krajevna skupnost Mirna	2568	1263	1305	854	2,9	720	924	1201	1,1

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002.

1) V tabeli so prikazane samo stavbe s stanovanji za stalno ali občasno bivanje. Stavbe, v katerih so samo stanovanja za opravljanje dejavnosti, skupinska stanovanja ali drugi naseljeni prostori, ki niso stanovanja, niso vključene.

Naselja v krajevni skupnosti Mirna*

Brezovica pri Mirni

Srednja nadmorska višina: 289 m

Obcestno naselje z gručastim jedrom na južnem obrobju Mirnske doline

Leto / Število prebivalcev: 1869/76, 1900/83, 1931/111, 1961/100, 1971/91, 1981/116, 1991/114, 2002**/117

Cirnik

Srednja nadmorska višina: 400 m

Razloženo naselje na slemenu, ki se dviga med dolinama reke Mirne in potoka Kamenarice, zahodno od kraja Mirne.

Leto / Število prebivalcev: 1869/24, 1900/19, 1931/16, 1961/21, 1971/21, 1981/15, 1991/14, 2002/29

Debenec

Srednja nadmorska višina: 480 m

Razloženo naselje na zahodu Raduljskega hribovja, nad dolino potoka Zabrsčice.

Leto / Število prebivalcev: 1869/51, 1900/47, 1931/29, 1961/19, 1971/20, 1981/14, 1991/13, 2002/32

Kulturna dediščina***: kapela sv. Ane, Zaplatarjeva zidanica.

Glinek

Srednja nadmorska višina: 265 m

Gručasto naselje ob južnem robu dna Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/47, 1900/61, 1931/47, 1961/33, 1971/33, 1981/31, 1991/33, 2002/24

Gomila

Srednja nadmorska višina: 260 m

Razloženo naselje v dolini potoka Gomilščice v južnem delu Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/52, 1900/55, 1931/54, 1961/77, 1971/71, 1981/74, 1991/83, 2002/93

Kulturna dediščina: Kocjanov toplar, spomenik NOB, Glavarjev kozolec, kapela Petra Pavla Glavarja, območje gradu Lanšprež.

Gorenja vas pri Mirni

Srednja nadmorska višina: 312 m

Razpotegnjeno naselje z gručastim jedrom zahodno od kraja Mirne.

Leto / Število prebivalcev: 1869/74, 1900/112, 1931/102, 1961/75, 1971/61, 1981/49, 1991/69, 2002/76

Migolica

Srednja nadmorska višina: 310 m

Razložena vas z gručastim jedrom ob krajevni cesti Mirna-Gabrovka.

Leto / Število prebivalcev: 1869/58, 1900/73, 1931/76, 1961/83, 1971/81, 1981/66, 1991/67, 2002/74

Migolska Gora

Srednja nadmorska višina: 402 m

Razloženo naselje v jugozahodnem delu Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/64, 1900/79, 1931/38, 1961/27, 1971/25, 1981/26, 1991/27, 2002/22

Mirna

Srednja nadmorska višina: 250 m

Prometno križišče na zahodnem robu dna Mirnske doline, ob sotočju reke Mirne ter potokov Zabrščice in Vejarja. Mirna skoraj nima centra oz. jih ima več. Razvoj v industrijsko mesto je staro jedro – vaško grupacijo in obcestno ponudbo – preprosto preskočil in se opredelil za nova "predmestja", ki obstajajo kot sklop blokov in razprostranjene individualne gradnje.

Leto / Število prebivalcev: 1869/292, 1900/274, 1931/417, 1961/550, 1971/882, 1981/1183, 1991/1500, 2002/1465

Kulturna dediščina: arheološko najdišče Gradec, Boehmova vila, cerkev sv. Helene, cerkev sv. Janeza Krstnika, gomili na Lačenbergu, gostilna Kolar, gostilna Pri Francki, grad Mirna, hiša Glavna cesta 10, kamniti most, Ocvirkov kozolec, spomenik NOB na Rojah, spomenik NOB pri osnovni šoli, Škarjatova domačija, vaško jedro, vila Cesta na Fužine 8, Zaplatarjeva domačija.

Praprotnica

Srednja nadmorska višina: 380 m

Razpotegnjeno razloženo naselje na južnem obrobju Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/59, 1900/82, 1931/79, 1961/61, 1971/58, 1981/46, 1991/26, 2002/28

Kulturna dediščina: Golska zidanica.

Ravne

Srednja nadmorska višina: 415 m

Gručasto naselje v jugozahodnem delu Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/43, 1900/40, 1931/34, 1961/34, 1971/15, 1981/9, 1991/6, 2002/10

Sajenice

Srednja nadmorska višina: 380 m

Razloženo naselje severno od Migolske Gore, na slemenu med potokoma Lipoglavščico in Hrušico.

Leto / Število prebivalcev: 1869/22, 1900/36, 1931/29, 1961/31, 1971/32, 1981/39, 1991/36, 2002/35

Selo pri Mirni

Srednja nadmorska višina: 370 m

Razloženo naselje z gručastim jedrom v zahodnem delu Mirnske doline, ob cesti Mirna-Gabrovka.

Leto / Število prebivalcev: 1869/95, 1900/101, 1931/127, 1961/113, 1971/74, 1981/80, 1991/80, 2002/59

Kulturna dediščina: cerkev sv. Petra, domačija Selo pri Mirni 4, hiša Selo pri Mirni 2, hiša Selo pri Mirni 24.

Selska Gora

Srednja nadmorska višina: 380 m

Razloženo naselje v jugozahodnem delu Mirnske doline, nad dolinami reke Mirne in potokov Kamnarice in Homščice.

Leto / Število prebivalcev: 1869/96, 1900/92, 1931/64, 1961/41, 1971/27, 1981/20, 1991/24, 2002/22

Stan

Srednja nadmorska višina: 380 m

Razpotegnjeno obcestno naselje na južnem obrobju Mirnske doline, na slemenu med potokoma Zabrščico in Dulakom.

Leto / Število prebivalcev: 1869/89, 1900/85, 1931/52, 1961/62, 1971/67, 1981/76, 1991/72, 2002/84

Stara Gora

Srednja nadmorska višina: 430 m

Razpotegnjeno slemensko naselje med Mirnsko dolino na severu in dolino Temenice na jugu.

Leto / Število prebivalcev: 1869/34, 1900/36, 1931/61, 1961/30, 1971/25, 1981/11, 1991/17, 2002/30

Kulturna dediščina: Bukovčeva zidanica, Roštanova zidanica.

Ševnica

Srednja nadmorska višina: 297 m

Gručasta vas na nizkem pomolu med potokoma Cedilnico in Vejarjem.

Leto / Število prebivalcev: 1869/96, 1900/96, 1931/94, 1961/62, 1971/52, 1981/59, 1991/61, 2002/55

Kulturna dediščina: cerkev Naše ljube Gospe.

Škrjanče

Srednja nadmorska višina: 310 m

Gručasto naselje na južnem obrobju Mirnske doline nad potokom Cedilnico.

Leto / Število prebivalcev: 1869/59, 1900/56, 1931/51, 1961/26, 1971/24, 1981/27, 1991/26, 2002/28

Trbinc

Srednja nadmorska višina: 364 m

Gručasto naselje jugozahodno od kraja Mirne, ob vznožju gričev Trbinca in Kinclja.

Leto / Število prebivalcev: 1869/85, 1900/85, 1931/103, 1961/72, 1971/65, 1981/66, 1991/56, 2002/59

Kulturna dediščina: arheološko najdišče Kincelj.

Volčje njive

Srednja nadmorska višina: 250 m

Gručasta vas na južnem robu dna Mirnske doline, jugovzhodno od kraja Mirne.

Leto / Število prebivalcev: 1869/103, 1900/97, 1931/85, 1961/64, 1971/63, 1981/57, 1991/46, 2002/46

Zabrdje

Srednja nadmorska višina: 260 m

Gručasta vas južno od kraja Mirne, na desnem bregu potoka Zabrščice.

Leto / Število prebivalcev: 1869/70, 1900/118, 1931/124, 1961/116, 1971/124, 1981/139, 1991/124, 2002/143

Zagorica

Srednja nadmorska višina: 375 m

Razloženo slemensko naselje na jugozahodnem obrobju Mirnske doline.

Leto / Število prebivalcev: 1869/59, 1900/78, 1931/80, 1961/56, 1971/51, 1981/37, 1991/32, 2002/37

* Literatura: Krajevni leksikon Slovenija, Ljubljana 1995.

** Število prebivalcev za leto 2002 je vzeto iz Popisa prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002, Statistični urad Republike Slovenije.

** Vir: ©Registra kulturne dediščine, stanje: 12.2.2009.

Prebivalstvo v občini Mirna leta 1937

Občina Mirna je imela 1937. leta na 3330 ha 2413 prebivalcev v 31 naseljih: Brezovica, Brglez, Cirknik, Debenec, Dolga njiva, Dolnje Ravne, Glinek, Gomila, Gorenja vas, Gornje Ravne, Lukovec, Migolica, Migolska gora, Mirna, Pečice, Prapretnica, Sejenice, Selo, Selska gora, Stan, Stara gora, Sv. Helena, Ševnica, Škrjanče, Tihaboj, Trbinec, Trstenik, Volčje njive, Zabrdje, Zabukovje in Zagorica.

Pregled rasti prebivalstva v Trebnjem in trških naseljih Mirnske doline

naselje	1869	1900	1931	1961	1971	1981	1991	2002
Mirna	292	274	417	550	882	1183	1500	1465
Mokronog	843	881	798	700	632	633	701	700
Šentrupert	316	383	373	336	310	332	356	348
Trebelno	134	137	165	133	98	110	106	110
Trebnje	467	622	702	1077	1491	2331	2804	3150

Število prebivalcev v naseljih, ki so leta 2008 vključena v krajevno skupnost Mirna

leto	vsa naselja	naselje Mirna	brez naselja Mirna
1869	1648	292	1356
1900	1805	274	1531
1931	1873	417	1456
1961	1753	550	1203
1971	1962	882	1080
1981	2240	1183	1057
1991	2526	1500	1026
2002	2511	1465	1046

Naselbinski sistem Mirne

Pod zmernim podnebjem so se iz srednjega veka sem izvila posamezna trška središča, ki so ohranila nekaj lastnosti vitalnih vozlišč, ki jim pritiče specifičen razvoj v "trge". V razširjenem delu Mirnske doline porazdeljena srednjeveška trška naselja Mokronog, Šentrupert in Mirna vsak zase obvladajo svoja teritorialna zaledja. Za razliko od Mokronoga in Šentruperta, ki sta določena z enim osrednjim prostorom, Mirna skoraj nima centra oz. jih ima več: zasledimo cerkveni »plac« in manjšo obcestno širitev, obdano z objekti trškega karakterja, ter izrazito ločene posamezne bivalne cone novejše pozidave in »raztrgan« industrijski predel. Najbolj popolnjen je vaški trg ob cerkvi, predeli obcestne pozidave pa se izraziteje ne širijo.

Po vznožju na južnem delu strmo in temno vzpenjajočega se Trbinca plezajo hiše starega jedra k cerkvi sv. Janeza Krstnika, medtem ko se je drugi del hiš starega jedra nanizal ob regionalni cesti Trebnje - Sevnica. Ta prečka reko Mirno preko kamnitega mosta, z znamenjem na sredi. Most vse težje prepušča naraščajočo reko prometa, po opravljeni regulaciji pa zlahka prepušča vodo reke, ki je včasih ob nalivih rada prestopila bregove.

V opisnem delu Jožefinskega vojaškega zemljevida (1763-1787) najdemo v vasi Mirna zidano farno cerkev, župnišče in nekaj majhnih zasebnih hiš, cerkev pri sv. Heleni in gradič Zapuže. »Četrť ure iz vasi leži na strmem vznožju hriba grad Mirna, ki je visok, trdno sezidan in obdan z zidanimi mostovži.« Zidan in trden pa je tudi most čez reko Mirno. Značilno obcestno formacijo zasledimo tudi v Franciscejskem katastru iz leta 1825, prav tako grupacijo okoli cerkve sv. Janeza Krstnika. Značilen je daljši most in potek cest. Most povezuje oba dela naselja v celoto tako, da razmejitve skoraj ni mogoče opaziti.

Le malo krajev je v Evropi, ki bi se lahko pohvalili s tako kvalitetnim mostom, kot je mirnski. Most je trdno grajen iz rezanega apnenca, statično natančno preračunan, z izvrstno izpeljanimi prekatnimi loki in edinstvenim občutkom za urbanistično celoto naselja. Popotnik največkrat ne ve, da gre z enega konca vasi na drugega preko mosta. To mu daje ne samo zgodovinsko vrednost, ampak je tudi enkratno dopolnilo kraja, v katerem je nastal.

Mirnski most ima še dva korespondenčna mostova, enega pod mirnskimi gradom in drugega v Migolici, in za povezavo z Mokronogom še tretjega v Bistrici pri Mokronogu preko reke Bistrice. Mostovi so sicer različno datirani, a nastali so najbrž proti koncu 17. stoletja. Njihov nastanek je najverjetneje povezan z renesančno prezidavo gradu na Mirni in s takratno razgibano gospodarsko dejavnostjo Mirnske doline.

Razvoj v industrijski kraj je staro jedro Mirne – vaško grupacijo in občestno ponudbo – preprosto preskočil in se opredelil za nova "predmestja", ki obstajajo kot sklop blokov in razprostranjene individualne gradnje. Dosedanja pozidava centra je glede na novi stanovanjski fond ostala v »ozadju« oziroma brez koncepta.

Vzdolž regulirane reke se je proti vzhodu razrasla najbolj mirnska tovarna Dana, družbo pa ji delata na drugi strani reke obrat Kolinske in Tomplast in onkraj vzporedno tekoče železniške proge Greda. Prevent PC Mirna se na delu Roj stika s severnim stanovanjskim predelom kraja. Industrijski niz zaključuje ob reki zgrajena čistilna naprava.

Vzhodno od naselja Mirna je izhod do pokopališča sv. Helene, kjer stoji skromna, a z vidika dediščine dragocena cerkev sv. Helene z izredno lepim rokokojskim oltarjem in Metzingerjevo podobo sv. Helene. Desno od pokopališča se odcepi pot na Debenec, znan vinorodni okoliš Mirnske doline.

V polpreteklem obdobju je kar živahen gospodarski razvoj v kraj privabil precejšnje število priseljencev od blizu in daleč. Ti so se naselili po na novo zgrajenih stanovanjskih blokih ali zasebnih stanovanjskih hišah, ki so porasle tudi sončne in rodovitne Roje, ki so bile nekdanj mirnska žitnica. Roje žitnica ne bodo nikdar več, pač pa nekdanje grajske obrise ob vztrajnosti Marka Marina dobiva mirnski grad, tako kot se svoji nekdanji podobi po zaslugi čebelarjev počasi približuje grajska kapela v bližnjem Lanšprežu, znanem po tem, da je tam bival znameniti razsvetljenec in čebelar Peter Pavel Glavar.

Okoliške vasi niso tako na dlani kot v sosednjem Šentrupertu, kjer se dolina na široko razpre, ampak so skrite za grički v smeri severozahoda (Migolica, Sajenice, Selo), v smeri zahoda (Gorenja vas, Ševnica, Zagorica) in v smeri juga (Zabrdje, Praprotnica), na jugovzhodni strani pa se redke vzpenjo po Debencu (Stan, Debenec) ali pa so prislonjene k njegovemu vznožju (Volčje njive, Glinek). Za to okolje kar mogočni Debenec dolini kaže resen obraz: z gozdom poraslo zelenino, skriva pa jugu razkazujoče vesele in strmo padajoče zaplate vinogradov. Resno se spogleduje z veselimi južnimi obrazi šentrupertskih hribov, ki mu pošiljajo po dolini pravokotno na reko Mirno holmasti val, na katerega so se posedli Vesela Gora, Slovenska vas in na skrajnem robu Dob, do katerega vodi iz smeri Slovenske vasi elegantni hruškov drevored. S te smeri je najbrž najcelovitejši pogled na Mirno: na monotono naselje Roj z Lenassijevim spomenikom žrtvam fašizma na ločenem vrhu, njegovo prvo kompozicijo v modernih materialih betona in železa, ki se harmonično prilega temnemu ozadju Trbinca s cerkvenim zvonikom in strehami hiš ob vznožju, te pa se razlijejo v sivino industrijskega dela, zajedajočega se v zelenino, ki preplavlja dolino. O njeni rodovitnosti v tem delu posredno govorijo trije gradovi v zračni razdalji dobrega kilometra: Škrljevo, Dob in Rakovnik. Slednji je bil najmogočnejši, a o njem tako kot o Dobu skorajda ni več sledov.

Literatura: Renato Repše, Trška naselja Mirnske doline, Mokronog 1990.

5.2.2. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13.A ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI
(Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007)

Zgodovinski temelji

Prvi stalni prebivalci Mirne

Geografsko ločljivo območje med Trebnjem in Sevnico z reko Mirno, aluvialnim dnom doline in dvigajočimi se terasami ter gričevjem in hribovjem v ozadju je osnova za dolgo in najverjetneje kontinuirano poselitveno tradicijo od prvih planih naselbin sem. Pokrajina ob Temeniški dolini in prehodu v Mirnsko dolino ter skozi dolino Laknice proti Novemu mestu je bila že v starem veku preprežena s pomembnimi tovorniškimi potmi, sprva z rimskimi, nato pa s srednjeveškimi. Dve najpomembnejši poti sta vodili po dolini reke Krke in Save, povezovala pa jih je pot od Žužemberka preko Dobrnica, Trebnjega in po dolini reke Mirne.

Prvi znani stalni prebivalci na Dolenjskem so domovali **na Gradcu pri Mirni**. Ti prvi poljedelci in iskanci kovin ustanovijo pomembno naselbino na manjši vzpetini, ki se nahaja na mestu, kjer se dolina reke Mirne razširi v široko ravan z rodovitno prstjo. Z nje je mogoč dober nadzor poti, ki je povezovala dolini Temenice in Save. Relativno mila klima in z divjadjo bogati gozdovi so tem prvim naseljencem iz druge polovice 4. tisočletja pr. n. š. ponujale dodatne možnosti preživetja.

Vzpetina je s svojimi naravno oblikovanimi strmimi severnimi in vzhodnimi pobočji nudila določeno varnost naseljencem. Dodatno so jo utrdili še s kamnitim, poligonalno zasnovanim zidom iz apnenčastih lomljencev, kakršnega do sedaj v Sloveniji v tem obdobju še nismo poznali. V sondi so arheologi dokumentirali tudi linijo kamnov, ki predstavlja temelj stavbe, znotraj katere je bila odkrita nekoliko mlajša, še vedno bakrenodobna, jama s pečjo. Analiza semen iz omenjene jame je pokazala, da so na bližnjih poljih gojili pšenico, in ječmen; pri prehrani ali krmljenju živali pa uporabljali tudi gorčico, ščir in plevel metliko.

Iz kasnejšega, železnodobnega obdobja, pa je **naselbina Kincelj nad Trbincem**, ki se je ohranila v poznoantično obdobje, in zapira Mirnsko dolino z južne strani, z dobro ohranjenim vidnim obodom na severni strani. Samega vhoda v naselbino ni mogoče prepoznati, predvideva se, da je bil vhod v gradišče na vzhodni strani – v smeri proti Mirni, mimo grobišča Devce na jugovzhodnem vznožju. Raziskani ostanki halštatske hiše na Kinclju so z najdbo loka samostrelne certoške fibule datirani v mlado halštatsko obdobje. V hiši so bile odkrite žitarice (pšenica, ječmen in proso), ki so jih uporabljali pri vsakodnevni prehrani, in druge prehranske rastline (muhič) ter križnice (ogrščica in gorčica). Najdeni so bili tudi pleveli, redni spremljevalci žitaric: detelja, metlika in dresen. Iz semen divjih sadežev (bezeg, robida in haba) sklepamo, da je bilo tudi sezonsko nabiralništvo še vedno pomemben del prehrane. Koščki zoglenega lesa pa kažejo na izrabo termofilnega, skoraj popolnoma listnatega gozda. Ugotovljena je uporaba drevesnih vrst, kot so: hrast, bukev, javor in bor.

Takšni naselbini vedno pripada tudi eno ali več rodovnih gomilnih grobišč. Za nas so zanimiva le v toliko, kolikor nas njihova lega opozarja na smer prazgodovinske komunikacije. Pot iz naselbine na Veseli gori v Brinju proti Kinclju jasno nakazuje gomilno grobišče Brezje pri Straži, kolovoz pa nakazuje nadaljnjo smer proti Prapročam ter reki Mirni, kjer je v višini Sv. Helene že možen prehod, in dalje ob Lanšprežici dostop proti Gradišču pri Trebnjem, Rodinam in dolini Temenice.

Nekropolo **Devce** pa je potrebno omeniti tudi zaradi izredno zanimivega, žal uničenega in kasneje rekonstruiranega, bojevniškega groba z značilno latensko čelado, najdeno skupaj z netipičnimi starejšimi elementi opreme, kot so: železna sekira, sulična ost, keramika, morebitni ostanki falere in fragment nanožnice. Vojaška oprema bojevniške kaste iz časa »cvetočega halštata Dolenjske« nas opozarja na problem prehoda iz halštatskega v latensko obdobje na Dolenjskem in na zanimiv fenomen, da latenizacija (konec 4. stoletja pr. n. š.) še ni pomenila nujno keltizacije prebivalstva. Čeprav je čelada latenska (keltska), gre za uvoz iz južnoalpskega prostora poznohalštatskega kulturnega kroga, s katerim je bil dolenjski prostor pred prihodom keltskih Tavriskov močno povezan. Gre za močno politično kohezijo dolenjske starejše železnodobne skupine v njeni zadnji fazi, čelada pa je bila morda odmev teh prizadevanj, ki jih v podrobnostih še ne poznamo. Vsekakor keltski Tavriski t.i. »mokronoške skupine«, ki osvojijo to območje, prinesejo s sabo povsem nove »vzhodne« elemente, ki se manifestirajo v madžarskem ornamentalnem stilu mečev, bojnih nožih, zanje značilnih nožnicah,

nekaterih vrstah fibul. To so elementi, ki jih ne poznata niti slovenska halštatska kultura niti prostor južnih Alp.

Iz Kinclja nad Trbincem pa izvira tudi poznorimska zakladna najdba poljedelskega orodja z dvema štirirogelnima kopačama in štirimi rovnici, rimski nagrobnik in zlatnik Anastazija. Slednja najdba sovpada z ljudskim izročilom o kamniti opazovalnici znotraj prazgodovinskega nasipa in na njenem severozahodnem koncu, ki jo raziskovalci uvrščajo v 6. stoletje.

Literatura: Uroš Bavec, Oblike poselitve od prazgodovine do prihoda Slovanov, v: V objemu Temenice in Mirne, Trebnje, 2006.

Grad Mirna

Mirnski grad sodi med najstarejše gradove na Slovenskem. Nastal je najbrž že proti koncu 11. stoletja, v času, ko je nastalo tudi nekaj drugih najpomembnejših gradov v deželi. V pisnih virih se prvič pojavlja leta 1165 in nato 1180 ter 1250. Grad so pozidali na nekdanjem ozemlju grofice Heme Breže-Selške v Slovenski marki, ki je zatem prešlo v posest grofov Višnjegorskih. Tukaj je gospodaril rod po gradu imenovanih ministerialov, plemenitih Mirnskih. Mirnski gospodje so bili v tesni zvezi z gospodi Šumberškimi in so v takratni Evropi sloveli kot eni najmočnejših iz stranske veje dinastije kneginje Eme. V listinah nastopajo kot pomembne politične osebnosti, v spremstvu takrat najmogočnejših vladarjev, udeležujejo pa se tudi evropskih viteških turnirjev. Leta 1228 je grad prišel v roke oglejskih patriarhov, ki so ga nato podelili hkrati različnim plemičem v fevd. Leta 1365 so ga kupili celjski grofje, Mirnski pa so poslej tukaj prebivali kot njihovi ministeriali. Po izumrtju Celjanov leta 1456 je grad prešel v Habsburško posest, kot deželnoknežji fevd pa so ga upravljali baroni Auerspergi – Turjaški. Leta 1515 so ga oplenili in razdejali kmečki uporniki. Od začetka 17. stoletja naprej so se lastniki gradu naglo menjavali. Bil je v posesti Wazenov pl. Wazenberg, Paradeiserjev, barona Rafaela Coraduzzija, grofov Lambergov in Gallov. Sredi 19. stoletja je iz plemiških prešel v meščanske roke. Grad je takrat izgubil vlogo sedeža obsežnega zemljiškega gospodarstva in je zlagoma pričel propadati. Kljub temu pa je drugo svetovno vojno dočakal še v celoti opremljen. V noči iz 25. na 26. december 1942 so partizani mirnski grad deloma minirali in požgali. Po končani vojni so okoliški prebivalci pričeli razvaline nasilno rušiti in odnašati kamenje. Tako je do leta 1962 od nekdanj mogočne celote ostalo le še nekaj skromnih, napol zasutih razvalin, pod njimi pa se je še ohranila opuščena in čedalje bolj propadajoča spodnja grajska kašča z okroglim obrambnim stolpom. Leta 1962 je razvalino za 99 let najel Marko Marin in jo kmalu pričel postopno obnavljati. Do leta 1991 je pozidal in zastrešil oglati stolp in grajsko kaščo, potlej pa je obnova stekla hitreje in se že močno približala visoko zastavljene-mu cilju: rekonstrukciji gradu v nekdanjem obsegu.

O nekdanji podobi mirnskega gradu priča vrsta starih upodobitev. Okoli leta 1679 so nastale štiri vedute poznorenesančno obnovljenega gradu, ki jih je dal izdelati kranjski polihistor in topograf Janez Vajkard Valvasor. Vedute so bile natisnjene v dveh njegovih knjigah: *Topographia Ducatus Carnioliae Modernae (Topografija sodobne vojvodine Kranjske)* iz leta 1679 in v *Die Ehre des Herzogthums Krain (Slava Vojvodine Kranjske)* iz leta 1689. Okoli leta 1845 je nastala izjemno slikovita in romantično navdahnjena litografija z mirnskimi gradom iz Wagnerjeve suite. Nekaj let kasneje pa je grad na gvašu upodobil tudi Franz Kurz zum Thurn und Goldenstein v seriji svojih upodobitev kranjskih znamenitosti. Poslednjo upodobitev gradu v 19. stoletju je prispeval Conrad Grefe. Gre za gvaš, ki je nastal okoli leta 1900 v seriji upodobitev znamenitosti na tedanjem Kranjskem. Po svoje sodi med starejšo risarsko dokumentacijo o mirnskem gradu tudi list iz Franciscejske katastrske mape iz leta 1825, ki ga hrani Arhiv republike Slovenije v Ljubljani. Na listu je kljub majhnemu merilu zanesljivo podana tlorisna situacija celotnega grajskega kompleksa.

Arhitekturni sklop gradu na Mirni je zleknjen na ploščadi podaljšanega hriba Gorenjske gore, ki ga pod gradom zapira sotočje potokov Vejeršce in Mirne in s tem nudi podnožje vedutni kompoziciji, katerega vrh sklepa grajska arhitektura. Grad s svojo bližino, podaljšano v ravnini do naselja Mirna, pomeni nepogrešljiv poudarek zaključni kulisi enega najvrednejših

pogledov v Mirnski dolini in ga je občutiti kot dediščino estetskih načel srednjeveških stavbnih projektov, kakršni se drugod po Sloveniji niso ohranili. Ob vznožju grajske vzpetine so poleg nekdanjega grajskega ribnika še razvidni ostanki grajskega gospodarskega kompleksa. Veliko spodnjo pristavo, ki jo kažejo stare upodobitve, so podrli tik pred prvo svetovno vojno, ko je po razprodaji velikega dela grajskega posestva izgubila svoj smisel. Od zgornje pristave, ki sta jo sestavljali dve samostojni stavbi, kašča in hlev, se je ohranila le še mogočna utrjena južna kašča. Pravokotno stavbo z okroglim obrambnim stolpom so po drugi svetovni vojni preuredili za stanovanjske namene. Nad kompleksom obeh pristav je na ravnici pod gradom ob mogočni platani stala prvotna romanska grajska kapela, ki pa so jo podrli že v 18. stoletju. Nadomestili so jo z novo, ki je stala nekaj višje, prislonjena na zunanje grajsko obzidje. Tudi od nove kapele so do danes ostali komaj prepoznavni ostanki. Mogočno zunanje grajsko obzidje je na vzhodni strani okrepljeno z oglatim in okroglim obrambni stolpom, med njima pa je vzhodni portal. Sedaj v celoti obnovljeno visoko obzidje, ki je skoraj povsem brez odprtin, krožno obteka grajsko jedro. V jugozahodnem vogalu je v obzidje vključena tronadstropna grajska kašča. Skozi portal iz leta 1995 v zahodni stranici obzidja je dostopno notranje dvorišče, ki ga na vseh straneh obtekajo enonadstropni poznorenesančni arkadni hodniki. Arkadiran mostovž jih povezuje z mogočno kubično gmoto osrednjega grajskega palacija. Ta ima skoraj povsem nerazčlenjeno zunanost in s prostori prepletено notranjost. Pritličje krasijo v celoti obnovljeni opečni banjasti oboki. V vrhnjem nadstropju pa je urejena nova slavnostna dvorana gradu. Žal je izginila vsa nekdanja dragocena grajska oprema. Z vrhnjega nadstropja se ponuja lep razgled po okolici. Na ravnici zahodno od grajskega poslopja je bil nekdanj urejen parterni vrt.

Kljub skoraj popolnemu uničenju gradu med drugo svetovno vojno in po njej lahko na ohranjenih in obnovljenih delih dobro razbiramo stavbni razvoj celote skozi čas. Kot najstarejši del gradu se kaže nekdanja visoka romanska hiša, ki tvori danes jugozahodni vogal osrednjega palacija. Tronadstropna hiša na pravokotnem tlorisu, ki je po obliki spominjala na stolp, je nastala enkrat v drugi polovici ali konec 11. stoletja. Iz tega obdobja je še dobro ohranjena njena zidava iz pravih kvadrastih klesancev. Najbrž v drugi polovici 13. stoletja so nekaj pod visoko hišo pozidali samostojno stoječ izpostavljeni stolp, ki je služil tako obrambnim kot stanovanjskim namenom. Stolp na kvadratnem tlorisu je skoraj nespremenjen prestal vse kasnejše prezidave in medvojno opustošenje gradu. Na začetku 15. stoletja, ko je bil grad v posesti celjskih grofov, so prvotno visoko hišo temeljito razširili in predelali v mogočen dvonadstropen visokogotski palacij. Stavbo so okrasili s kvalitetnimi kamnoseško obdelanimi stavbnimi členi, ki pričajo, da so bili tukaj na delu isti mojstri kot na cerkvah v Pleterjah, Šentrupertu in na Ptujski gori. Zaradi povečane nevarnosti turških vpadov so grad v prvi polovici 16. stoletja utrdili z obsežnim obzidnim pasom, ki je obdal osrednji palacij in vključil tudi izpostavljeni stolp iz 13. stoletja. Novo obzidje so na enem vogalu dodatno zaščitili s polkrožnim stolpom, na notranji strani pa so uredili lesene obrambne hodnike. V tem času so z obzidjem in stolpi utrdili tudi pristavo pod gradom. Po prenehanju nevarnosti turških napadov je grad doživel ponoven razcvet. Sredi 17. stoletja so ga prezidali po renesančnih načelih. Takrat so ob naslonu na protiturško obzidje pozidali obsežne arkadne galerije, temeljito pa so prenovili tudi vse stare grajske stavbe. Na ravnici pred gradom je nastal nov grajski vrt. Zadnje pomembne prezidave je grad doživel v drugi četrtini 18. stoletja, ko je dala družina Gall ob zunanje obzidje domnevno po načrtih iz kroga baročnega arhitekta Candida Zullianija (1712-1769) prizidati novo grajsko kapelo, reprezentančne notranje prostore v osrednjem palaciju pa so okrasili s serijo velikih baročnih oljnih slik, deloma delo beneškega slikarja Nicola Grassija (1682-1748). Grassijeve slike so prišle na grad nekaj pred ali po letu 1730, torej v času, ko je bil njegov lastnik Franc Bernard Lamberg ali pa baron Ferdinand Ernest Gall. V »dolgi sobi« je bilo poleg tihožitij še sedem večjih platen: Kajn in Abel, Samson in Dalila, Stari mož v zaporu, poleg pa žena, ki mu grozi, Rebeka pri vodnjaku, Srečanje Rebek in Izaka, Jakob in Rahela pri vodnjaku, Jakobova zvižgača z olupljenimi šibami. Nekaj manjših sprememb, ki pa niso bistveno spremenile celostnega izgleda, je grad doživel tudi še okoli sredine 19. stoletja. V takšni podobi je grad dočkal usodni požig leta 1942 in vsa kasnejša abotna rušenja, ki so ga do leta 1961 kljub ugovorom spomeniške službe skoraj docela uničila.

Mirnski grad sodi med najpomembnejše grajske celote na Slovenskem. Njegovi začetki segajo že v 11. stoletje in se tako uvršča tudi med najstarejše gradove pri nas. Stavbo zaznamujejo romanske, gotske, renesančne in baročne stilne značilnosti. Ena pglavitnih kvalitet gradu je njegova slikovita in neokrnjena umeščenost v krajinsko podobo Mirnske doline. Posebej pomembni so ohranjeni avtentični poznogotski šilastoločni portali iz 15. stoletja in obnovljena velikopotezna zasnova arkadnih galerij iz sredine 17. stoletja, ki na dvoriščni strani obtekajo celotno stavbo. Kompaktna, vase zaprta osrednja grajska stavba sodi med najmogočnejše tovrstne motive v predalpskem prostoru. Omeniti je potrebno tudi poznobaročno grajsko kapelo, ki jo pripisujemo pomembnemu, iz Dunaja na Kranjsko priseljenemu arhitektu Lovrencu Pragerju. Nenazadnje pa mirnski grad zasluži pozornost kot eden redkih, v celoti rekonstruiranih, med drugo svetovno vojno porušenih gradov, in lahko kot takšen služi za pomemben zgled za obravnavo številnih drugih tovrstnih spomenikov.

Literatura: Marko Marin, V objemu Temenice in Mirne, 1993-2007.
Igor Sapač, Grad Mirna, Mirna 2004.

Cerkev sv. Janeza Krstnika na Mirni

Na podnožju trbinškega hriba se dviga nad vasjo Mirna ž.c. sv. Janeza Krstnika, za naselje dovolj mogočna, za umetnostni spomenik pa dovolj vredna, da stoji na tako izpostavljenem položaju. V kronološkem redu cerkvenih dogodkov je obstajal na Mirni do 18. stoletja samo vikarijat. Vendar patrocinij ž.c. sv. Janeza Krstnika dokazuje veliko večjo starost. Njen nastanek in razvoj skozi zgodovino se le počasi razkriva našemu času. Gotovo je, da je cerkev sv. Janeza Krstnika stala na Mirni že leta 1265, ko je 17. julija Ulrich, vojvoda Karantanski, v njej potrdil sodnijske in ostale svoboščine v Slovenski krajini nasproti deželnim stanovom. Na obstoječi cerkveni stavbi ni dokazil, da bi to lahko bila tista cerkev, v kateri se je to dogajalo, zato cerkvi iz leta 1265 ni mogoče dokazati niti lokacije niti oblike niti možnosti, da bi v zdajšnji cerkev prezidali prejšnjo, manjšo. Morala pa je biti dovolj velika, saj je v listini imenovana kot "cerkev" in ne kot "kapela". Tudi je ni mogoče zamenjati s kapelo pod mirnskimi gradom, ker je bila le-ta posvečena sv. Nikolaju in v službi gradu, kar bi bilo v listini posebej izpostavljeno.

Današnja cerkev predstavlja sorodno stavbno kvaliteto kot šentrupertska, kar je povezano tudi z imenom šentrupertskega župnika Ivana Harrerja (1450-1474), ki je listinsko vpleten v gradnjo obeh gotskih cerkva, šentrupertske in mirnske. 17. januarja 1463 je Hans Pomunder podaril dve kmetiji za pomoč pri gradnji cerkve sv. Janeza na Mirni šentrupertskega župniku Hansu Harrerju. Zdajšnja mirnska cerkev so zidali v drugi polovici 15. stoletja v dveh bližnjih, vendar stilno različnih obdobjih. Do leta 1463 je bilo zgrajeno svetišče s tristranim zaključkom in zvezdasto rebrastim obokom. Ladja je bila končana do leta 1498, kakor dokazuje letnica, vklesana na kamnu na južni steni, desno od današnjega gotskega portala, in istočasno tudi mrežasto rebrasto obokana. Spodnji del zvonika pa je stal že mnogo prej – okrog 1165. leta.

V tlorisni zasnovi je opaziti za tisti čas dovolj nenavaden koncept enotne prostorske zamisli, kjer je prehod iz svetišča v ladjo komaj zaznamovan, bolj z različnima stavbnima delavnicama kakor s stilnimi zahtevami časa, in v katerih je v takih prostorskih rešitvah zajeta dovolj napredna ambicija modernejšega razvojnega stavbarstva. Tudi v nadgradnji je opaziti, kako se kipenje kvišku umirja in obočni loki niso več šilastoločno ostri, temveč prehajajo k polkrožnim, banjastoločnim oblikam. Očitno se kažejo v tej, sicer vaški, toda za tisti čas zelo napredno usmerjeni gradnji sakralne arhitekture, stilne tendence, ki zasledujejo cilje poenotenega prostora, ki ga je v gotiki prva uresničila Sainte Chapelle v Parizu, zgrajena med leti 1246 in 1248, in napovedala ves nadaljnji razvoj gotske sakralne arhitekture, katerega odmevi so vidni, sicer pozno, tudi v mirnski cerkvi.

Kasneje so cerkev še dvakrat temeljito predelali. Do leta 1690 so jo barokizirali: ostro so začrtali prehod med svetiščem in ladjo z močnim baročnim slavolokom in v ladji na vsaki

strani prizidali cerkvi stranski kapeli. Takrat je cerkev zgubila tudi vso dotedanjo opremo, ki je bila zamenjana z baročno, od katere pa se je ohranil samo izredno lep kip bičanega Kristusa, sedečega ob stebru, zvonik pa je dobil baročno streho.

Na stropu prezbiterijske in ladje so se ohranile freske dveh povsem različnih stilnih obdobij. Prve ohranjajo dokazila za zgodovino glasbe in so delo mojstra Bolfganga iz okoli 1465-1470, uporabil je že uveljavljeno, vendar nekoliko razširjeno ikonografsko shemo kranjskega prezbiterijskega, druge iz začetka 16. stoletja, ki so delo več delavnic, med njimi tudi Podpeškega mojstra, pa z namenjem enoroga namigujejo na znamenito plemiško rodbino Galenbergov in z masko norca naznanjajo prihod renesančnega humanizma ter nudijo gradivo za zgodovino gledališča. Maska norca ima specifičen kulturnozgodovinski pomen in je v tovrstnem gradivu v evropskem stenskem slikarstvu velika redkost. Oboje predstavljajo torej dragoceni vir za nadaljnje raziskave kulturne zgodovine na Slovenskem.

»Zgodovinski pomen Mojstra Bolfganga je bil zelo velik. Utemeljil je delavniško izročilo v osrednji Sloveniji, ki vodi preko slikarja na *Mačah nad Predvorom* (1476) do t. i. *Mojstra sv. Andreja iz Krašc* na prehodu v 16. stoletje. K temu krogu sodijo tudi freske na *Blejskem otoku*, na *Goropeči nad Ihanom* in v *Žminju v Istri*. To niso le najnaprednejša, ampak tudi najvrednejša dela osrednjeslovenskega stenskega slikarstva šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih let 15. stoletja. Primerjava del Mojstra Bolfganga z viri, ki jih je uporabljal, in s splošno podobo srednjeevropskega slikarstva njegove dobe kaže, kako izbirno, pa tudi, s kolikšnim poslušom je slikar izoblikoval svoj slog. Kot je bilo pričakovati, je zanemaril dosežke nizozemskega in nemškega slikarstva v perspektivnem reševanju arhitekturnega in pokrajinskega prostora in se osredinil na stoječi človeški lik, ki ga je obogatil s sodobno, a precizno izpeljano površino, se izognil njegovi izraznostni razsežnosti, vendar ne da bi bil okrnil njegovo eksistenčno celovitost.

Če se naše stensko slikarstvo 15. stoletja lahko s čim pohvali pred širšo javnostjo, z nečim, kar bo zrcalilo tako specifičnost naših umetnostnih teženj kot tudi doseženo stilno stopnjo evropskega slikarstva in kar bo hkrati vzdržalo obča merila kakovosti, potem to ne bo delo Janeza Ljubljanskega, ne bo poslikava prezbiterijske na Suhi, niti ne vrsta del drugih, lahko po svoje tudi spretnih domačih slikarjev, ki se sicer zvesto podrejajo zahtevam okolja, a se nerefektirano izgubljujejo v samozadostni rutini. To bodo svetniške postave z oboka prezbiterijske župne cerkve na Mirni na Dolenjskem, delo Mojstra Bolfganga iz ok. 1465-1470: glede na to ... problemski pendant arhitekturi ladje kranjske župnijske cerkve.« (*Janez Hofler, O nekaterih vidikih likovne umetnosti srednjega veka na Slovenskem. Filozofska fakulteta, Ljubljana 1989, str. 272.*)

V času historičnih slogov je bila cerkev podaljšana za 7 metrov, dobila je pevski kor in fasadni izgled iz južne strani. Na severni strani je bila prizidana zakristija, streha na stolpu in dekoracije zvonika so dobile današnjo obliko, okna krogovičje in južna stena nad glavnim vhodom rozeto ter južna kapela trikotni zaključek z novogotskimi ornamentami in rozeto. Vsa ta dela je vodil Italijan Poseoli med leti 1850 in 1857. Leta 1913 pa so uredili okolico cerkve z dohodnimi stopnicami, kakršne so še danes, in s tem utrdili južni fasadni izgled.

V letih 1931-1932 je notranjost cerkve poslikal Pražan Seppe Grassmück. Slike so bile pri obnavljanju cerkve leta 1968 preslikane, a pod preslikavo sta se ohranili edino slikarji v prezbiterijski, ki sta bili izvedeni al fresco, to sta Obglavljenje Janeza Krstnika in Marijino obiskovanje. Z njimi je v zatišje naše osamljene dežele v času, ko se je ostala Evropa oplajala ob najnovejših stilnih tokovih, Seppe Grassmück posredoval vplive znamenite "École de Paris", ustanovljene leta 1912 v Parizu, kateri so takrat pripadali najmodernejši evropski slikarji s Picassom, Modiglianijem in Chagallom na čelu.

Literatura: Marko Marin, V objemu Temenice in Mirne, 1993-2007.

Gospodstvo Lanšprež

Nikolaj grof Auersperg, ki mu je gospodstvo pripadalo v prvi polovici 18. stoletja, je leta 1756 dvorec izročil svojemu sinu Alojzu Adolfu Auerspergu. Od njega ga je 23. aprila 1766 s

celotno posestjo vred, ki je obsegala 88 in 1/4 kmetije, za 25.000 goldinarjev kupil župnik v Komendi Peter Pavel Glavar. Po velikosti je Lanšprež sodil med srednje velika posestva na Kranjskem. Višina kupnine dopušča možnost, da je bilo gospostvo zadolženo in je bila njegova realna vrednost večja, a grof Auersperg posestva tudi ni prodal v dobrem stanju in Glavar ga je moral razmeroma veliko obnavljati.

Dvorec je meril 35 m v dolžino in 31 m v širino. Zidan je bil iz kamnja in je imel dve nadstropji. Smrekovo ostrešje je nosilo skodle in nekaj malega opeke. V pritličju je bilo pet sob, štirje obokani prostori, dve obokani vinski kleti, ena zelenjavna in ena splošna. V prvem nadstropju je bilo osem bivalnih sob, tri s stebri, kuhinja in shramba. V drugem nadstropju je bilo pet sob in predsoba. Na podstrešju so bila tla opečnata in so služila delno za žitno kaščo. Nekaj metrov od gradu sta stali dve vinski kleti. Na travniku »per Mosteze« je bil dobrih sedem metrov dolg in blizu pet metrov širok zidan ribnik. Po opisu iz leta 1792 so h gradu pripadali še hlev z več kot štirideset stojišči in gnojiščem, svinjak, šupa za slamo, terilnica, vrtna hiša, vodnjak, grajski vrt in dva kozolca. Zidanice je imel tri: v Steinbergu, Rihpovcu in na Gradišču, čebelnjaka z 200 panji pa dva: na graščinskem vrtu in v četrto ure oddaljenem Primstalu. H graščini je sodil tudi mlin ob Temenici. Graščinska dominikalna posest je obsegala predvsem bukove in iglaste gozdove, travnike in vinograde, manj pa je bilo njiv. Lanšpreško posestvo v Glavarjevem času ni služilo za reprezentanco – bilo je velika kmetija, z živinorejo kot glavno gospodarsko dejavnostjo, zidanice pa so bili namenjene bolj zbiranju gornine kot lastni pridelavi. Na tem posestvu je Peter Pavel Glavar živel do svoje smrti 24. januarja 1784. Tri dni pred smrtjo je v oporoki za glavne dediče gosposčine določil revne bolnike; prednost naj bi imeli bolniki iz Komende in podložniki gospostva Lanšprež. V rokah Glavarjeve ustanove za revne bolnike je posestvo ostalo osemdeset let, potem pa ga je leta 1864 deželna vlada za Kranjsko prodala na dražbi dr. Juliju Wurzbachu pl. Tannenbergu. Posestvo je ostalo v tej rodovini do konca druge svetovne vojne.

Leta 1942, ko je bil dvorec požgan, so v njem živele uršulinke. Tedaj je bil le deloma poškodovan. Leta 1954 pa so neobljudeno poslopje načrtno porušili. Preživela je le grajska kapela, ne pa tudi nekdanja oprema, ki je danes skorajda v celoti uničena. Ohranili so se oltarni nastavek in kipa sv. Ambroža in sv. Avgušlina v kapeli sv. Jožefa na Gradišču, prižnica, ki se danes nahaja v cerkvi sv. Janeza Krstnika na Mirni, v eni bližnjih hiš v okolici Lanšpreža pa je vzdana prvotna kamnita plošča, ki je označevala grob Petra Pavla Glavarja in je po eni različici na njej pisalo: *»Ubogi, pridite, pogledjte / in vzdikajte! / Pod stopnicami molči / Peter Pavel Glavar / Mrtvi veliki / ustanovitelj. Samo / glas angelske trombe / ga bo prebudil v življenje.«*

Danes predstavlja nekdanje gospostvo Lanšprež, ki ima dominanten položaj v krajinski podobi, lokacijo s povsem podrti grajsko stavbo, z ne v celoti ohranjeno in obnovljeno kapelo, nekaj gospodarskimi poslopji – izjemen je enojni kamnit kozolec – in ostanki vrtno arhitekturne zasnove. Nekdanjo grajsko kapelo gradu Lanšprež lahko uvrstimo med kvalitetnejše primere baročne arhitekture v Sloveniji, izjemen pomen pa ima ta kapela s sedmimi grobnimi jamami kot spomin na znamenito in zaslužno osebnost in poslednje počivališče Petra Pavla Glavarja.

Peter Pavel Glavar

Malteški viteški red je zaznamoval Petra Pavla Glavarja – rodil se je 2. maja 1721 – za vse življenje, ne le v Komendi, temveč tudi na Lanšprežu. Bil je nezakonski sin Petra Jakoba barona Testaferrata, komturja redovne postojanke v Komendi. Glavar je imel komendsko redovno posest v zakupu za letnih 3200 goldinarjev od leta 1746 do očetove smrti 1764. leta, potem pa mu je niso hoteli več potrditi. Ivanovci, špitalarji oz. malteški vitezi so bili na Slovenskem veliki zemljiški posestniki, ukvarjali pa so se tudi z dušnim pastirstvom, karitativno dejavnostjo in bolniško pomočjo. V Glavarjevi dediščini v Komendi imajo posebno mesto bolnišnica, knjižnica s 1399 knjigami in šola, v kateri so poleg pisanja, branja, računanja, verouka, nemškega in latinskega jezika poučevali tudi materinščino.

Na svoji drugi življenjski postaji, na Lanšprežu, pa se je Peter Pavel Glavar posvetil predvsem kmetijskemu gospodarstvu, zlasti čebelarstvu, in prosvetljevanju ljudi. Pisal je iz praktičnih potreb. S svojimi idejami, podjetnostjo, pragmatizmom in naklonjenostjo do ljudi je

močno zaznamoval drugo polovico 18. stoletja na Kranjskem. Pri upravljanju posesti v Komendi in na Lanšprežu so mu dobro uspevale ideje praktičnega razsvetljenstva. Prvi na Slovenskem je začel premišljati o slovenski strokovni knjigi za kmeta. V deželnih mestih so sicer delovale kmetijske družbe, toda za kmeta so storile premalo. Tako je Glavar 1779. leta zaman ponudil ljubljanski družbi slovenski spis o čebelah. Njen kancler grof Dioniz Barbo je rokopis »izgubil« in našel se je šele dve stoletji kasneje, leta 1951, v Državnem arhivu Slovenije. Spis je ostal v rokopisu, tako kot vsa ostala Glavarjeva dela. Pogovor o čebeljih rojih je prvi slovenski gospodarski spis nasploh, s tem pa seveda tudi prvi slovenski čebelarški učbenik. Koliko je v tem Glavarjem spisu poslovenjene Janševe Razprave o rojenju čebel? Janšev delež znaša v primeri z Glavarjevim tretjino vsega rokopisa.

Na Lanšprežu je Peter Pavel Glavar leta 1781 ustanovil prvo čebelarško šolo na Kranjskem, začel pa je ustanavljati tudi vaške čebelarске zadruge. Bil je tudi prvi, ki je začel s prikladnim oz. nakladnim čebelarjenjem, z njim pa za odvzem medu ni bil več potreben pomor čebel. S prikladanjem kranjičev je širil življenjski prostor čebel, lahko je oddvojil gnezdo od medu in čebele preselil v drug panj, ko jim je pobiral med. Petra Pavla Glavarja smemo po vsem tem upravičeno imenovati očeta umnega čebelarjenja na Kranjskem.

Glavarjev življenjepisec Leopold Podlogar ga je predstavil kot odurnega, debelega obraza in hudega pogleda. Ljudje so se ga bali, dokler ga niso spoznali in sprevideli, da prebiva pod trdo skorjo mehko srce. Zato je Glavar one, ki so se mu strahoma bližali, dobrovoljno ogovarjal: »Gerdo jest gledam, pa imam dobro serce.« Spominja nas na zahodnoevropsko usmerjenega zemljiškega gospoda, ki vse ocenjuje z vidika denarne donosnosti. A kdor je prišel k njemu po pomoč, je bil z njim zelo prijazen in zgovoren, ljudem je brez obresti posojal denar in jim svetoval v gospodarskih vprašanjih. Tistim, ki so se odločili za čebelarjenje, pa je za začetek vedno poklonil prvi roj čebel. Glavarjev najlepši portret, vendar z omiljenim pogledom, je napravil Franz Kurz zum Thurn und Goldenstein.

Dvorec Lanšprež

Leta 1954 podrti dvorec Lanšprež v Mirnski dolini, na sredi med krajema Trebnje in Mirna, se je postopoma razvil iz renesančnega monolitnega pravokotnega dvorca. Pozidali so ga gospodje Gallenbergi v drugi polovici 16. stoletja. Šlo je za masivno dvonadstropno stavbo. Prostori so bili razvrščeni simetrično na vežo. Stranski fasadi sta bili triosni. Nad glavnim portalom sta bili nameščeni biforni okni. Okna so bila ujeta v preproste neprofilirane okvire. Ti so najbrž nastali šele ob prezidavi dvorca sredi 17. stoletja, ko so k prvotni monolitni zasnovi prizidali majhno arkadirano dvorišče, obdano s tremi enonadstropnimi trakti in vogalnima stolpičema. V takšni obliki kaže upodobitev Pavla Ritterja – Vitezovića dvorec leta 1679 v Valvasorjevi Topografiji sodobne vojvodine Kranjske, ko ga je imel v lasti Janez Henrik grof Wazenberg. Kasneje te zasnove, ki je precej podobna tisti, ki jo v nekoliko bolj reprezentativni obliki poznamo z gradu Struga, niso več bistveno spreminjali. V 18. stoletju so prizidali preprosti enonadstropni prizidek k začetni strani prvotnega dvorca, pred glavnim vhodom pa je sočasno s kapelami na bližnjih gradovih Mirna, Rakovnik in Boštanj ob Savi okoli leta 1760 nastala mogočna oktagonalna kapela z zvonikom.

Kapela Petra Pavla Glavarja

Dvorcu iz 17. stoletja so pred glavnim vhodom kot nadomestilo za neko starejšo kapelo, ki jo kaže Vitezovićeva upodobitev, prizidali monumentalno poznobaročno kapelo, ki je s svojo veliko in razgibano stavbno maso skoraj preglasila grajsko stavbo. Kapela se je po porušenju dvorca 1954 ohranila kot edini preostanek nekdanje grajske zasnove. Za razliko od dvorca je kapela bogato razčlenjena in oblikovana. Zasnovana je kot kvadratni prostor s porezanimi vogali, h kateremu se na štirih stranicah prislanjajo pravokotni prizidki. Na vhodni strani pa se k stavbi prislanja visok zvonik, krit s čebulasto streho. Notranjščino osvetljujejo segmentna okna na treh stranicah osnovnega stavbnega telesa in v kapelah. Prostor je prefinjeno členjen z venčnimi zidci in pilastri, ki nosijo visok kupolast obok. Kapelo so z mostovžem na mo-

gočnem loku povezali z grajsko stavbo. Te sicer niso spreminjali. Edino na začetni strani so prizidali utilitarni prizidek.

Z novo kapelo, ki po likovnem bogastvu prekaša starejšo grajsko arhitekturo, so ustvarili zanimivo longitudinalno kompozicijo, kjer so stavbne mase nanizane zaporedno v eni osi. Kapela, ki je bila sicer zasnovana kot samostojen, kompozicijsko od gradu neodvisen objekt, je bila domiselno vključena v grajsko celoto. Prostorska rešitev lanšpreške kapele v sklopu ljubljanske baročne arhitekture ni nova. Prvič srečamo takšno oktogonalno zasnovo že pri leta 1708 pozidani cerkvi svete Rozalije na grajskem hribu v Ljubljani, nato je ta tip uporabljal Candido Zulliani. Ta tržaški arhitekt, ki je pustil svoja najpomembnejša dela na Kranjskem – najznamenitejša je samostanska cerkev v Velesovem – sodi med glavne predstavnike baročne arhitekture v osrednji Sloveniji sredi 18. stoletja. Zajemal je iz beneške tradicije, spretno pa se je znal prilagajati tudi modi, ki je prihajala s cesarskega Dunaja. Prav on bi lahko bil arhitekt, ki je v drugi četrtini 18. stoletja izdelal načrte za grajsko kapelo na Lanšprežu. Doslej se je domnevalo, da je avtor lanšpreškega dvorca ljubljanski arhitekt Lovrenc Prager, osrednja osebnost ljubljanske baročne arhitekture v tretji četrtini 18. stoletja. Poleg slogovne analize je takšno hipotezo opravičevalo tudi dejstvo, da je Lovrenc Prager med letoma 1762 in 1766 po Glavarjevem naročilu načrtoval in zgradil cerkev v Tunjicah, ki sodi s svojo »rimsko usmeritvijo« med naše najodličnejše poznobaročne arhitekture in kaže nekaj zanimivih vzporednic s kapelo na Lanšprežu. Pri obeh stavbah gre za centralni prostor, iz katerega se odpirajo stranske niše, podobno pa sta rešena tudi osvetljava celote z visoko postavljenimi polkrožnimi okni in lociranje zakristije.

Nepremična kulturna dediščina v krajevni skupnosti Mirna

V Registru nepremične kulturne dediščine se 12. februarja 2009 za krajevno skupnost Mirna nahaja seznam s 33 enotami nepremične kulturne dediščine.

zap. št.	tip enote	ime enote	lokacija	razglasitev
1.	sakralna stavbna dediščina	Debenec – Kapela sv. Ane	Debenec	
2.	profana stavbna dediščina	Debenec – Zaplatarjeva zidanica	Debenec 19	
3.	profana stavbna dediščina	Gomila pri Mirni – Kocjanov toplar	v bližini hiše Gomila 8	
4.	memorialna dediščina	Gomila pri Mirni – Spomenik NOB	Gomila	
5.	profana stavbna dediščina	Lanšprež – Glavarjev kozolec	Gomila, severno ob lokalni cesti Rodine - Gomila	
6.	sakralna stavbna dediščina	Lanšprež – Kapela Petra Pavla Glavarja	Gomila, severno ob lokalni cesti Rodine - Gomila	spomenik lokalnega pomena
7.	profana stavbna dediščina	Lanšprež – Območje gradu Lanšprež	Gomila, severno ob lokalni cesti Rodine - Gomila	spomenik lokalnega pomena
8.	arheološka dediščina	Mirna – Arheološko najdišče Gradec	Mirna, zaselek Sv. Helena	
9.	profana stavbna dediščina	Mirna – Böhmov vila	Mirna, Cesta na Fužine 2	
10.	sakralna stavbna dediščina	Mirna – Cerkev sv. Helene	Mirna, zaselek sv. Helena	spomenik lokalnega pomena

11.	sakralna stavbna dediščina	Mirna – Cerkev sv. Janeza Krstnika	Mirna	spomenik lokalnega pomena
12.	arheološka dediščina	Mirna – Gomili na Lačenbergu	Mirna	
13.	profana stavbna dediščina	Mirna – Gostilna Kolar	Mirna, Glavna cesta 12	
14.	profana stavbna dediščina	Mirna – Gostilna Pri Francki	Mirna, Glavna cesta 11	
15.	profana stavbna dediščina	Mirna – Grad	Mirna, severno od naselja	spomenik lokalnega pomena
16.	profana stavbna dediščina	Mirna – Hiša Glavna cesta 10	Mirna, Glavna cesta 10	
17.	profana stavbna dediščina	Mirna – Kamniti most	Mirna	
18.	profana stavbna dediščina	Mirna – Ocvirkov kozolec	Mirna, domačija Pot na Laze 1	
19.	memorialna dediščina	Mirna – Spomenik NOB na Rojah	Mirna, na vzpetini Roje	
20.	memorialna dediščina	Mirna – Spomenik NOB pri osnovni šoli	Mirna, pred osnovno šolo	
21.	profana stavbna dediščina	Mirna – Škarjatova domačija	Mirna, Glavna cesta 21	
22.	naselbinska dediščina	Mirna – Vaško jedro	Mirna	
23.	profana stavbna dediščina	Mirna – Vila Cesta na Fužine 8	Mirna, Cesta na Fužine 8	
24.	profana stavbna dediščina	Mirna – Zaplatarjeva domačija	Mirna, Cesta Na Gradec 14	
25.	profana stavbna dediščina	Praprotnica – Golska zidanica	Praprotnica 1	
26.	sakralna stavbna dediščina	Selo pri Mirni – Cerkev sv. Petra	Selo pri Mirni, nad zaselkom Žunovec	spomenik lokalnega pomena
27.	profana stavbna dediščina	Selo pri Mirni – Domačija Selo pri Mirni 4	Selo pri Mirni 4	
28.	profana stavbna dediščina	Selo pri Mirni – Hiša Selo pri Mirni 2	Selo pri Mirni 2	
29.	profana stavbna dediščina	Selo pri Mirni – Hiša Selo pri Mirni 24	Selo pri Mirni 24	
30.	profana stavbna dediščina	Stara gora pri Trebnjem – Bukovčeva zidanica	Stara Gora 42	
31.	profana stavbna dediščina	Stara gora pri Trebnjem – Roštanova zidanica	Stara Gora 39a	
32.	sakralna stavbna dediščina	Ševnica – Cerkev Naše ljube Gospe	Ševnica	spomenik lokalnega pomena
33.	arheološka dediščina	Trbinc – Arheološko najdišče Kincelj	Trbinc	

Pregled kulturnih spomenikov po spomeniški evidenci 1968

Zavod za spomeniško varstvo Ljubljana je pripravil pregled kulturnih spomenikov v občini Trebnje po spomeniški evidenci do decembra 1968. Sestavili so ga na podlagi podatkov, zbranih v kartotekah njihovega zavoda in dopolnili s podatki Zavoda za spomeniško varstvo SRS, Muzeja ljudske revolucije v Ljubljani, Glavnega odbora zveze borcev in ustrezne literature. Predvidevali so, da je na terenu še mnogo spomenikov, ki niso evidentirani in strokovno ocenjeni, in da se bo pregled sčasoma vedno bolj izpopolnjeval. Za nas je ta pregled zanimiv v primerjavi s popisom dediščine v Registru nepremične kulturne dediščine na dan 12.2.2009.

zap. št.	ime spomenika	lokacija	vrsta spomenika
1.	Prazgodovinska in rimska nekropola	Gorenja vas pri Mirni	arheološki
2.	Najdba artefaktov	Gradec nad Mirno	arheološki
3.	Naključne najdbe iz halstatske dobe	Grič – Zabrdje	arheološki
4.	Grad (dvor, graščina)	Grič – Zabrdje	umetnostni
5.	Grajska razvalina	Lanšprež	umetnostni
6.	Slučajne najdbe iz antične dobe	Mirna	arheološki
7.	Grajska razvalina	Mirna	umetnostni
8.	Ž.c. sv. Janeza	Mirna	umetnostni
9.	P.c. sv. Helene	Mirna	umetnostni
10.	Mirna 97 – enonadstropna stavba	Mirna	etnografski
11.	Stari most	Mirna	tehniški
12.	Spominska plošča v osnovni šoli	Mirna	ljudske revolucije
13.	Spominska plošča na Koči Debenc	Mirna	ljudske revolucije
14.	Spominska plošča v spomin I. in II. Svetovne vojne na Gasilskem domu	Mirna	ljudske revolucije
15.	Nekropola iz rimske dobe	Roje pri Mirni	arheološki
16.	Spomenik z grobnico borcev NOV	Roje pri Mirni	ljudske revolucije
17.	Prazgodovinsko gomilno grobišče	Sajenice	arheološki
18.	P.c. sv. Petra	Selo pri Mirni	umetnostni
19.	Najdišče prazgodovinske dobe – gomile	Stan	arheološki
20.	Prazgodovinsko selišče, rimska stavba, nekropola	Sv. Helena	arheološki
21.	P.c. Device Marije	Ševnica	umetnostni
22.	Najdišče prazgodovinske dobe	Špičasti hrib - Stan	arheološki
23.	Prazgodovinsko gradišče in kasnorimski refugij	Trbinc	arheološki
24.	Halstatska nekropola	Volčje Njive	arheološki
25.	Volčje Njive 7 – pritlična zidana kmečka hiša	Volčje Njive	etnografski
26.	Vaško naselje	Volčje Njive	spomeniški urbani-stični kompleksi
27.	Prazgodovinsko gomilno grobišče	Zabrdje	arheološki
28.	Prazgodovinsko gomilno grobišče	Žapuže	arheološki
29.	Graščina pri Mirni	Žapuže	umetnostni

Pregled kulturne dediščine v krajevni skupnosti Mirna

Državno pomembna vsebina

Državno pomembno vsebino predstavljajo t. i. republiška obvezna izhodišča (ROI). To so razglašeni spomeniki državnega pomena (SDP), pomembnejša kulturna dediščina (PKD) in pomembnejša območja kulturne dediščine (POKD).

Krajevna skupnost Mirna nima razglašene nobenega spomenika državnega pomena, na seznamu pomembnejše kulturne dediščine pa se nahajajo naslednje enote:

- Lanšprež – Kapela Petra Pavla Glavarja
- Mirna – Arheološko najdišče Gradec / enota se nahaja v preliminarnem seznamu bodočih spomenikov državnega pomena
- Mirna – Cerkev sv. Janeza Krstnika
- Mirna – Kamnit most
- Mirna – trško jedro / enota po ponovni valorizaciji ni bila umeščena v preliminarni seznam kulturnih spomenikov državnega pomena in bo ob naslednji spremembi plana RS črtana s seznama ROI

Pomembnejše območje kulturne dediščine Mirnska dolina

Z Odlokom o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana RS, dopolnjenega 1995 in 1999, je definirano in plansko varovano tudi območje Mirnske doline kot pomembnejše območje kulturne dediščine **Mirnska dolina**.

»Pomembnejša območja kulturne dediščine so sorazmerno velike enote človekovega okolja v odprtem prostoru, ki vsebujejo eno ali več ožjih območij z medsebojno prostorsko in vsebinsko povezano kulturno dediščino in širše vmesno območje s posameznimi vrednimi kulturnimi prvini, ki ožjem območjem zagotavljajo prostorsko integriteto. Pomembnejša območja kulturne dediščine predstavljajo območja, za katera je značilna velika gostota kulturne dediščine in številne medsebojne, pogosto zgodovinske, povezave. So pomembni deli narodove identitete, ki se izraža v prostorskih obeležjih, ter tvorijo prepoznavno kulturno krajino. Poleg zgodovinsko pogojenega razvoja, ki je zabeležen v narodovem spominu, jo pomembno zaznamuje tradicionalna (kmetijska) raba prostora.

Smisel varovanja je vpetost varstvenih izhodišč v razvojne programe za zagotavljanje ohranjanja kulturne dediščine in ustrezen razvoj kulturne krajine.

Mirna dolina je kulturno zgodovinsko izjemno bogata (obsega kar 15 enot, ki so v seznamu pomembnejše kulturne dediščine RS). Enoto opredelujeta dve jedri – območje Šentruperta ter območje Mokronoga. Povezuje ju južni del doline z reliefno razgibanim obrobjem, ki je arheološko izjemno bogato. Večina naselij se nahaja na robu doline, kjer le-ta prehaja v valovit gričevnat svet s slikovitimi cerkvami na izpostavljenih pobočjih.«

Seznam enot nepremične kulturne dediščine v krajevni skupnosti Mirna

- Debenec – Zaplatarjeva zidanica, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Lanšprež – Območje gradu Lanšprež, *sakralno profana stavbna dediščina, območje, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Lanšprež – Kapela Petra Pavla Glavarja, *sakralna stavbna dediščina, objekt, v seznamu pomembnejše kulturne dediščine RS*
- Lanšprež – Glavarjev kozolec, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*

- Mirna – Trško jedro, *naselbinska dediščina, skupina objektov, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Cerkev sv. Janeza Krstnika, *sakralna stavbna dediščina, objekt, v seznamu pomembnejše kulturne dediščine RS*
- Mirna – Hiša Glavna cesta 10, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Kamnit most, *profana stavbna dediščina, objekt, v seznamu pomembnejše kulturne dediščine RS*
- Mirna – Škarjatova domačija, *profana stavbna dediščina, skupina objektov, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Kolenčeva gostilna, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Spomenik NOB pri osnovni šoli, *memorialna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Böhmov vila, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Vila Cesta na Fužine 8, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Grad, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Mirna – Spomenik NOB na Rojah, *memorialna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Mirna – Arheološko najdišče Gradec, *arheološka dediščina, območje, v seznamu pomembnejše kulturne dediščine RS*
- Mirna – Cerkev sv. Helene, *sakralna stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Praprotnica – Tončkov hram, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Praprotnica – Golska zidanica, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Selo pri Mirni – Cerkev sv. Petra, *sakralna stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Stara Gora – Bukovčeva zidanica, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*
- Stara Gora – Roštanova zidanica, *profana stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturne dediščine*
- Ševnica – Cerkev Naše ljube Gospe, *sakralna stavbna dediščina, objekt, ima lastnosti kulturnega spomenika*

Vir: Strokovne podlage varstva kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Trebnje – Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto, 2002

Pregled naravnih vrednot v krajevni skupnosti Mirna

»Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava.

Naravne vrednote ... so zlasti geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemske jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebkovi ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava.« (4. člen Zakona o ohranjanju narave, UL RS 96/2004)

- Zabrščica, Zabrdje – hidrološka naravna vrednota lokalnega pomena. Dolina potoka z značilnimi poplavnimi travniki
- Lanšpreščica, Zabrdje – hidrološka naravna vrednota državnega pomena. Dolina potoka z značilnimi poplavnimi travniki
- Gomilščica, Zabrdje – hidrološka naravna vrednota lokalnega pomena. Dolina potoka z značilnimi poplavnimi travniki
- Homščica, Selo pri Mirni – hidrološka naravna vrednota lokalnega pomena. Manjši pritok Mirne z izrazito sotesko
- Lipa pri cerkvi sv. Helene, Mirna – dendrološka naravna vrednota lokalnega pomena
- Mejaševi hruški, Pečice – dendrološka naravna vrednota lokalnega pomena. Dobro ohranjeni hruški, tepka in jakobovka
- EPO Mirna, Mirna – ekološko pomembno območje, predlagana naravna vrednota državnega pomena. Celotna reka z ohranjenim zgornjim tokom ter mokrišči in mrtvimi rokavi v Mirnski dolini
- Sadovnjak na Mirni, Mirna – habitatni tip
- Vejar, Mirna – predlagana hidrološka naravna vrednota državnega pomena. Reguliran potok z delno ohranjenimi poplavnimi travniki (Račje Selo) in prebojno sotesko pri Mirni
- Nahajališče roženca, Jersovec – del opuščenega kamnoloma predlagan kot geološka naravna vrednota državnega pomena. Kamnolom Irsovec oz. Jersovec pri Mirni je največje nahajališče roženca v Sloveniji in zaradi izjemnih dimenzij izstopa celo v evropskem merilu. Roženec najdemo med srednje triasnimi dolomitnimi plastmi
- Jama pri Mirni, Mirna – fosilna izvorna jama na osamelem krasu, geomorfološka podzemeljska naravna vrednota

Ekološko pomembno območje Mirna

Ekološko pomembno območje je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ekološko pomembna območja so območja habitatnih tipov, ki so biotsko izjemno raznovrstni ali dobro ohranjeni, kjer so habitatni ogroženih ali endemičnih rastlinskih ali živalskih vrst in habitatni vrst, ki so mednarodno pomembni po merilih ratificiranih mednarodnih pogodb ali ki drugače prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, območja habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja s tem, da so glede na druga ekološko pomembna območja uravnoteženo biogeografsko razporejena in sestavljajo ekološko omrežje, habitatne vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, selitvene poti živali in območja, ki bistveno prispevajo h genski povezanosti populacij rastlinskih ali živalskih vrst. (32. člen Zakona o ohranjanju narave, UL RS 96/2004)

Reka Mirna je ena večjih rek osrednje Dolenjske. Naravovarstveno izstopajoč odsek rečne doline je v njenem srednjem toku, v Mirnski dolini. Z regulacijo reke in nekaterih njenih pritokov v preteklosti je bila okrnjena kakovostna struktura vodnih in močvirnih habitatov v ožjem vplivnem območju reke. Habitatsko pestrost doline danes ohranja več mrtvih rokavov reke Mirne, ohranjene doline potokov, kot so Gomilščica, Lanšpreščica, Gomilski potok, Bačji potok in Savrca ter opuščena glinokopna jezera ob pritoku Bistrica.

Območje je pomemben življenjski prostor predvsem vodnih žuželk, dvoživk in ptic, v okolici so bile najdene tudi endemne vrste deževnikov (*Allolobophora altimontana*, *Octodrilus kovacivici*, *Octadrilus slovenica* in *Octadrilus karawankensis*).

Vir: Naravovarstvene smernice za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Trebnje za obdobje od leta 1986-2000 in družbenega plana Občine Trebnje za obdobje od leta 1986-1990 – *Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, 2002*

5.2.3. IZPOLNJEVANJE POGOJEV PO 13.A ČLENU ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI
(Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007)

Gospodarski temelji

Temelji gospodarskega razvoja mirnskega območja

Mirna je v 20. stoletju prerasla v kraj, ki šteje največ delovnih mest v Mirnski dolini.

Mirnska dolina je danes nekako "v zatišju", pomembnejši geografski položaj pa je imela v času naseljevanja teh krajev. Bogate arheološke najdbe pričajo o gosti poselitvi že v prazgodovinski, rimski in zgodnjehlovenski dobi. Tu so ostanki prazgodovinskih in rimskih naselbin, grobišč in komunikacij ter številni bolj ali manj ohranjeni srednjeveški gradovi. V njihovi bližini so se v srednjem veku oblikovala cerkvena, obrtna in trgovska središča Šentrupert, Mokronog in Mirna. Mirna je v 20. stoletju prerasla v kraj, ki šteje največ delovnih mest v Mirnski dolini. Za življenje ves čas obstajajo ugodne naravne okoliščine. Glavna prazgodovinska naselitvena območja so ostala središča in izhodišča kasnejšega naseljevanja. Prometna pota iz predrimske in rimske dobe so pota in smeri starih slovenskih naselitvenih tokov in premikov in se ohranjajo do današnjih dni. Mimo bližnjega Trebnjega teče prastara prometnica od severozahoda proti jugovzhodu, skozi Mirnsko dolino pa tej vzporedna stranska pot. Vedno je bila pomembna tudi prečna smer iz Suhe krajine čez Posavsko hribovje proti severu, v preteklosti predvsem proti Litiji in Radečam, danes pa je važnejša cestna in železniška povezava med dolinama Temenice pri Trebnjem in Save pri Sevnici, ki poteka skozi Krško hribovje.

Izgradnja dolenjske železnice 1894. leta, izgradnja železnice skozi Mirnsko dolino leta 1908, elektrifikacija po letu 1920, razvita obrt, zametki industrije pred 2. svetovno vojno in vizija razvoja so prinesli Mirni v 50. letih 20. stoletja nesluten razmah, doslej najštevilčnejšemu kraju v Mirnski dolini Mokronogu pa stagnacijo in nazadovanje.

Čeprav je bila Mirna še po 2. svetovni vojni srednje velika obcestna vas, ki se je začela pospešeno širiti šele z industrializacijo, pa je bila z železniško postajo in križiščem banovinskih cest v Trebnje, Litijo, Mokronog in Sevnico že v 40. letih gospodarsko najživahnejši kraj v Mirnski dolini. Na Mirni so delovali parna žaga, pilarna, tovarna krede in sadrenih izdelkov, tovarna barvic, emajliranih peči in napisnih tablic, strojno mizarstvo, mlekarna z dnevno svežim sirom in surovim maslom, dva mlina, razni obrtniki, trgovine, gostilne s tujskimi sobami. Danes je Mirna po površini daleč največje pozidano območje v Mirnski dolini in predstavlja nekakšen model intenzivnega industrijskega razvoja ter sovpadajočega prostorskega širjenja. Nove cone po površinah izrazito prekašajo t.i. historične predele pozidave, razprostranjenost novih predelov na Mirni pa sovpada s skokom v povsem neagrarni center.

Kmetijstvo

Dejavnost, ki že dolga stoletja daje mirnski pokrajini osnovni pečat, je kmetijstvo. Za kmetijsko dejavnost so gozd izkrčili že v 1. tisočletju pr. n. št., v starejši železni dobi, intenzivneje pa so se s kmetijstvom prvi ukvarjali Kelti v 3. stol. pr. n. št. Osnovni pomen je dejavnost obdržala še daleč v obdobje po 2. svetovni vojni. Vse do nedavnega je imela predvsem avtarkičen značaj. Ljudje so gojili največ koruzo, pšenico, ječmen, ajdo, rž, oves, krompir in krmne rastline pa tudi povrtnine. Majhne kmetije in kmetije z zelo razdrobljeno posestjo, na katerih so delali ročno, hkrati pa njive slabo gnojili, so težko preživljale številno prebivalstvo. Revščina je bila največja v odmaknjenih vaseh po gričevju in hribovju porečja Mirne.

Občina Mirna je imela 1937. leta 727 ha njiv in vrtov (21,8 %), 488 ha travnikov in pašnikov (14,6 %), 172 ha vinogradov (5,2 %), 1852 ha je bilo gozdov (55,6 %), ostalih površin, to je nerodovitne zemlje, pa je bilo 91 ha (2,8 %). Zelo malo je bilo vrtov – 6 ha, sadovnjaki pa so obsegali 50 ha. Pred drugo svetovno vojno je bilo v občini Mirna 450 posestev. Zelo velikih posestev ni bilo, nad 50 ha sta merili 2 posestvi, med 20 in 50 ha jih je bilo 13, 10-20 ha 61, 5-10 ha 104, do 5 ha velikih posestev pa je bilo v občini 270. Največ se je v občini pridelalo žit (koruza, pšenica, ječmen) in korenjskih rastlin (krompir, korenje), pa tudi krmilnih rastlin (črna detelja). Med industrijskimi rastlinami je prevladoval lan, med stročnicami fižol in med

vrtninami zelje. Poljski pridelki so zadostovali le za domačo uporabo, izvozilo se je le nekaj krompirja, leta 1941 20-30 vagonov. Pridetek so zmanjševale naravne nesreče in divjad. Vinogradi so bili srednje dobri, na 1 ha so pridelali 20-25 hl vina, belega 85 % in rdečega 15 %. Od sadja so pridelali največ jabolok (leta 1927 na 4500 in 1932 na 8600 jablanah) in češpelj (leta 1927 na 2200 in 1932 na 4400 drevesih). Med leti 1927 in 1932 je znatno upadlo število dreves breskev (od 1000 na 170) in češenj (od 1500 na 410). Iz občine so letno izvozili 2 do 3 vagonov sadja in 500 hl vina. Znatno del dohodka je prinašala živinoreja. Leta 1927 je bilo v občini 850 glav goveje živine, 606 prašičev, 117 konjev, 19 ovc in 17 koz ter 2290 perutnine, 1933. leta je bilo 866 glav goveje živine, 593 prašičev, 85 konjev, 2 ovci, 3 koze in 2309 perutnine, leta 1940 pa 798 glav goveje živine, 642 prašičev, 23 ovc, 5 koz in 2583 perutnine.

Mirna z okolico je v 50. letih posedovala 413 ha njiv in vrtov (23,2 %), 21 ha sadovnjakov (1,2 %), 46 ha vinogradov (2,6 %), 272 ha travnikov (15,3 %), 185 ha pašnikov in košenin (10,4 %), 815 ha gozdov (45,9 %) in 25 ha neplodne zemlje (1,4 %).

Do intenzifikacije in specializacije v kmetijstvu je prišlo šele v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja, pa še to velja bolj za nižinske kmetije. Usmerile so se predvsem v mlečno in mesno govedorejo, ukvarjale pa so se tudi z vzrejo plemenske živine, perutninarstvom in ponekod s pridelavo jedilnega in semenskega krompirja. Po drugi svetovni vojni je Dolenjska postala vzrejno središče za plemenske bike, krave in telice. Živinoreji so prilagodili tudi poljedelstvo. Med poljskimi kulturami tako poleg krompirja prevladujejo krmne rastline. V tem obdobju pa si je velik pomen pridobila industrija, ki je kmetijstvo potisnila na drugo mesto po pomembnosti in ustvarjenem dohodku.

Njivske površine so najboljše in strnjene v nadmorskih višinah pod 400 m, na vzpetem robu Mirnske doline in obrobju Vejarske kotanje. Tu je zoranih do 40 % površin. Pedološka osnova sicer ni najugodnejša, a debele in sprane prsti na ilovnati podlagi so močno antropogenizirane, predvsem pa obilno gnojene. Globlje v gričevju in hribovju so njive urejene po slemenih in pobočnih terasah. Kmetovanje ima v reliefno razgibanem svetu še danes samo-oskrbni značaj. S tem sta pogosto povezani močna razdrobljenost parcel in neracionalna raba tal. Njive najdemo še na zelo strmih pobočjih. Kmetije živijo bistveno težje življenje kot tiste v dolini. Pestijo jih pomanjkanje ravnega sveta, ne le pomanjkanje prostora, tudi težja ali onemogočena strojna obdelava, erozija prsti in usadi, uničevanje pridelka s strani divjadi, pomanjkanje in usihanje vode v sušnem obdobju. Vodno oskrbo še vedno rešujejo na nivoju zaselka ali kvečjemu le nekaj vasi in individualno; napeljujejo jo izpod bližnje vzpetine ali jo črpajo iz najbližje doline. Opazno je upadanje števila prebivalcev in pomanjkanje delovne sile. Kulturne pokrajine nima več kdo vzdrževati, travne površine se zaraščajo, njive ozelenjujejo, zmanjšuje se število živine in domovi propadajo. Dnevno migriranje je naporno in mladi se zaradi boljših zaposlitvenih možnosti drugje ne vračajo več domov.

Na velik pomen živinoreje kaže tudi obseg travnikov. Travniške površine zavzema okrog 17 % Mirnsko-Trebanjske pokrajine, v kotlini celo eno tretjino. Zaradi visoke talne vode in občasnega poplavljanja pa dna kotlin in dolin pokrivajo le kisli travniki, ki so hkrati slabo nosilni. Tako je tam pašna živinoreja onemogočena. Precej travniških površin se že zarašča. Dejavnost, ki značilno oblikuje pokrajino, in je bila prisotna že v času Keltov, je tudi vinogradništvo. Sicer gre tu za skrajne zahodne meje razprostranjenosti slovenskega panonskega vinogradništva. Vinogradi se razprostirajo v območju termalnega pasu, največ v višinah med 350 in 500 m, nekaj deset metrov nad dolinskim dnem južno od Mirne in na prisojnih legah Debenškega hribovja. Danes vinogradništvo ne predstavlja pomembnejše gospodarske panoge; prevladuje tradicionalno kmečko vinogradništvo, za katerega je značilna velika razdrobljenost parcel. Nekdaj so vinogradi v regiji zavzemali dve tretjini več površin kot danes. Njihov obseg se je močno skrčil predvsem konec prejšnjega stoletja, ko je razsajala trtna bolezen filoksera. Panoga, za katero so razmere v Mirnsko-Trebanjski pokrajini zelo ugodne, a ima danes precej manjši pomen kot nekoč, je sadjarstvo. Sadovnjaki zavzemajo le okrog 1 % površin, največ v višinah med 300 in 600 m. Sadno drevje v legah, ki so pod vplivom toplotnega

obrata, ne uspeva. Plantažnih nasadov ni. Prevladujejo stari kmečki sadovnjaki z jablanami, slivami, hruškami, češnjami in orehi. Na osnovi domačih surovin je zrasla pomembna tovarna alkoholnih in brezalkoholnih pijač Dana, ki pa danes predela zelo malo domačega sadja. Čeprav gozd pokriva 60 % površin, ne predstavlja pomembnega vira dohodkov. Kmetje so ga namreč dodobra izčrpali, ker so bili v splošnem pomanjkanju prisiljeni k poceni prodaji lesa.

Optimalna raba tal

Če bi v porečju Mirne prevladala najbolj optimalna raba negozdnih tal, bi dobro petino površin zavzemale njive, vinogradi 3 %, sadovnjaki dobre 4 % in pozidane površine 4 %. Njivske površine bi se še razširile v kotlinskem delu (gre za tretji, slabši, manj kakovostni razred), tu naj bi predstavljale kar 70 % površin. Zanimivo je, da porečje Mirne ni dovolj izkoriščeno za sadjarstvo. Za vinogradništvo je gričevje že izkoriščeno, odprte so še možnosti v nižjem hribovju na vzhodu in jugu porečja. Na petini obstoječih gozdnih površin je mogoče uvesti drugačno rabo tal. Na račun gozda lahko pridobimo le njivske površine slabše kakovosti, za pozidavo pa območja drugega kakovostnega razreda razpršeno v Mirnskem gričevju. Pozidane površine bi s tem lahko razširili za tretjino. Velike rezerve obstajajo pri vinogradih in zlasti sadovnjakih. Največ nesmiselno rabljenih tal je pri njivah. To drži tem bolj, čim višje v hribovje zaidemo. Tam gre namreč za samooskrbno kmetovanje, pri čemer ljudje vzdržujejo orne površine tudi že skoraj v nemogočih razmerah. Pri vinogradih in sadovnjakih pa so najbolj vprašljiva območja, ki segajo pod plast temperaturne inverzije.

Rudarstvo

Prva pomembnejša nekmetijska dejavnost, ki se je pojavila v Mirnski dolini, je bilo rudarstvo. Premog slabše kakovosti (lignit) so še v 30. letih prejšnjega stoletja pridobivali v dnevnem kopu pri Gorenji vasi. Med ostalimi rudnimi bogastvi, ki so jih ljudje v preteklosti izkoriščali, je tudi manganova ruda blizu Brezovice. Glinene usedline v dnu Mirnsko-Mokronoške kotline in Vejarske kotanje so omogočale delovanje opekarn v Prelesju in na Hudejah. Danes obstajajo v regiji številni manjši kamnolomi dolomita, najbolj znana pa je po zalogah roženca na območju Jersovca južno od Mirne, ekonomsko najpomembnejšem slovenskem nahajališču te mineralne surovine. Iz peščeno-muljastega roženčevega grušča s separacijo pridobivajo zelo čisto kremenovo surovino, ki jo tudi izvažajo. Pomembnejša nahajališča roženca so še na območju Debenca.

Obrt in industrija

Seznam obrtnikov, delujočih na območju Mirne v letih 1918-1921

ime in priimek	sedež obrti	vrsta obrti	pričetek
Franc Rugelj	Mirna	trgovina s konji	07.08.1918
Franc Peček	Mirna	mizarstvo	12.02.1919
Marija Cermelj	Ševnica	trgovina z mešanim blagom	1919
Matija Marin	Mirna	trgovina z usnjem	29.08.1919
Alojzij Saje	Mirna	trgovina z deželnimi pridelki, zajci, perutnino in trgovina z lesom	28.08.1919
Jože Andošek	Mirna	čevljarstvo	01.07.1919
Valentin Preve	Mirna	trgovina z deželnimi pridelki	01.09.1919
Marjeta Špelič	Zagorica	trgovina z jajci	03.11.1919
Frančiška Novak	Zagorica	trgovina z jajci	03.11.1919
Angela Kogej	Mirna	trgovina s sadjem in slaščicami na drobno	20.12.1919
Ciril Renko	Mirna	čevljarstvo	20.03.1920
Alojzij Bajc	Mirna	pekarstvo	09.08.1920

Alojzij Saje	Mirna	trgovina s semenom in predivom	25.11.1920
Franc Strajnar	Mirna	kovačija	24.05.1921
R. Marin	Mirna	krojaštvo	22.11.1921
Ivana Krištof	Mirna	trgovina s posodo	11.10.1921

Vir: Arhiv NME, fond NME 3, Obrtni registri 1873-1920

V občini Mirna je bilo po končani prvi svetovni vojni v naslednjih štirih letih na novo registriranih 16 obrti.

Obrtna dejavnost na območju Mirne leta 1922

zap. št.	priimek in ime	sedež obrti	vrsta obrti
1.	Anžlovar Franca	Zagorica	mlin
2.	Bajc Alojz	Mirna	pekarna
3.	Bizjak Ivan	Selska Gora	mlin
4.	Bulc Janez	Mirna	mesarstvo
5.	Jarc Martin	Zabrdje	mlin
6.	Jelenc Franc	Mirna	mlin
7.	Jelenc Janez	Migolica	mlin
8.	Kastelic Anton	Mirna	trgovina
9.	Kolenc Alojzij	Mirna	trgovina
10.	Kolenc Anton	Mirna	trgovina
11.	Kolenc Martin	Mirna	gostilna
12.	Koračin Karl	Mirna	gostilna
13.	Kordan Ana	Mirna	gostilna
14.	Koščak Anton	Mirna	kovačija
15.	Kotar Anton	Ravne	mlin
16.	Krištof Franc	Mirna	zidarstvo
17.	Marin Franc	Migolica	kovačija
18.	Marin Janez	Mirna	trgovina
19.	Marin Matija	Mirna	sedlarstvo
20.	Mundschutz Baltezar	Mirna	trgovina
21.	Peček Franc	Mirna	mizarstvo, gostilna
22.	Planinšek Karol	Mirna	usnjarstvo
23.	Saje Alojzij	Mirna	trgovina
24.	Schuller Alojzij	Mirna	trgovina
25.	Smole Ana	Mirna	gostilna
26.	Smrke Marija	Gorenja vas	gostilna
27.	Strah Mihael	Mirna	usnjarstvo
28.	Štrajnar Janez	Sejenice	tesarstvo
29.	Škarja Alojzij	Mirna	mesarstvo, gostilna
30.	Šmalc Janez	Mirna	klobučarstvo, trgovina
31.	Teron Marija	Ravne	mlin
32.	Vencinger Jakob	Ševnica	gostilna
33.	Vidigoj Janez	Mirna	krojaštvo

Vir: Arhiv NME, fond NME 3, Cenilni vpisniki za leto 1922

Leta 1922 je bilo v občini Mirna registriranih 33 obrtnikov: 7 mlinarjev, 9 trgovcev, 9 gostilničarjev, 2 usnjarja, 2 kovača, 1 zidar, 1 sedlar, 1 tesar, 1 mizar, 1 mesar, 1 klobučar, 1 krojač, 1 pek. To so bile družinske obrti, ki so zaposlovale enega družinskega člana, praviloma pa obrtniki niso najemali tuje delovne sile. V 30. letih se pojavita še strojno pilarstvo (Angela

Kolenc, Brezovica, prijava obrti 27.09.1930) in strojarstvo (Engelbert Strah). Do začetka 2. svetovne vojne se število mlinov poveča s 7 na 10. Leta 1941 je imela Mirna restavracijo (Maruša Bulc), 3 gostilne (Uršula Bulc, Franciška Smole in Ana Koračin) in 2 krčmi (Janko Kolenc in Alojz Škarja).

Mlini v občini Mirna pred 2. svetovno vojno

ime in priimek	lokacija	število kamnov	število sit	število stop	Kapaciteta kg/dan
Janez Bizjak	Selska Gora	4	4	4	400
Jožef Zakrajšek	Migolica	3	3	4	300
Franc Grden	Zagorica	4	4	6	400
Janez Smrke	Zagorica	2	2	4	200
Anton Kotar	Ravne	3	3	4	300
Marija Udovč	Ravne	3	3	-	300
Josip Režek (v najemu)	Mirna	4	4	4	400
Jernej Bon	Mirna	4	4	4	400
Jožef Janežič (v najemu ga je imel Franc Strgar)	Mirna	3	3	-	300
Martin Jarc	Zabrdje	2	2	4	160

Vir: Arhiv NME, fond NME 3, Seznam mlinov, Novo mesto, 27.1.1940

Sejmi na Mirni

Na Mirni so bili od leta 1926 do druge svetovne vojne dvakrat na leto živinski in kramarski sejmi. Prodajala se je vsa živina, razen konjev, in vse vrste kramarskega blaga. Ponavadi je bilo na voljo od 50 do 100 glav goveje živine. Ti sejmi so imeli le lokalni pomen in niso bili pomemni za ves srez.

Obrtniki, ki so v občini Mirna opravljali obrt leta 1946

zap. št.	ime in priimek	sedež obrti	vrsta obrti
1.	Franc Krevs	Gorenja vas	mlin
2.	Josip Zakrajšek	Migolica	mlin
3.	Anton Prosenik	Migolska Gora	čevljarstvo
4.	Martin Bizjak	Mirna	mlin
5.	Franjo Bulc	Mirna	izdelovanje krede, sadrenih in kemijskih izdelkov
6.	Albin Kolenc	Mirna	mizarstvo
7.	Anton Koščak	Mirna	kovaška in podkovska obrt
8.	Franc Krištof	Mirna	zidarstvo
9.	Ivan Lukek	Mirna	ključavničarstvo
10.	Matija Marin	Mirna	sedlarstvo
11.	Stanko Ponikvar	Mirna	krojaštvo
12.	Alojzija Škarja	Mirna	mesarstvo
13.	Karlo Šmid	Mirna	brivnica
14.	Franc Zupet	Mirna	tesarstvo
15.	Bogomir Žgajner	Mirna	kleparstvo
15.	Stanko Rozman	Volčje Njive	čevljarstvo
17.	Alojzij Petje	Zabukovje	mlin

Vir: Arhiv NME, fond TRE 2, Rokodelska obrt – okraj Trebnje, 1946

Obrtniki, ki so bili vpisani v obrtni register v prvih treh desetletjih po 2. svetovni vojni

ime in priimek	vrsta obrti	sedež obratovalnice	pridobitev obrtnega dovoljenja	prenehanje obrti
Franc Grden	mlin	Dolina	20.01.1947	12.02.1970 zaradi starosti in slabega prometa
Ivan Lukek	ključavničarstvo	Mirna	22.01.1947	10.12.1967 zaradi starosti
Matija Marin	sedlarstvo	Mirna	22.01.1947	23.03.1959 zaradi smrti
Bogomir Žgajnar	kleparstvo	Mirna	22.01.1947	31.03.1970 zaradi starosti in bolezni
Stanko Ponikvar	krojaštvo	Mirna	22.01.1947	01.05.1962 zaradi starosti
Janez Bulc	izdelovanje krede	Mirna	22.01.1947	25.07.1969 zaposlitev v družbenem sektorju
Alojz Gregorčič	mlin	Zagorica	27.02.1947	25.05.1963 zaposlitev v družbenem sektorju
Jernej Bon	mlin	Mirna	23.06.1949	11.03.1970 invalidska upokojitev
Marija Hočevnar	mlin	Migolica	13.10.1949	25.02.1967 vzrok ni naveden
Janez Smrke	mlin	Selska Gora	17.01.1950	28.06.1962 zaradi starosti
Karol Pirc	mlin	Mirna	17.10.1951	23.3.1959 prodaja mlina
Martin Bizjak	mlin	Mirna	04.01.1952	23.03.1959 zaradi smrti
Anton Rugelj	mlin	Zabukovje	04.06.1953	27.03.1959 zaradi starosti in pomanjkanja dela
Leopold Marin	čevljarstvo	Mirna	28.05.1954	24.09.1959 preselitev
Jožefa Kirm	šivilstvo	Migolica	20.02.1957	10.01.1979 zaradi bolezni
Stanko Vodopivec	pekarstvo	Mirna	23.07.1957	24.01.1966 zaradi odhoda v Nemčijo
Ivan Urbič	kovaštvo	Mirna	19.08.1957	10.02.1978 zaradi ustanovitve skupne delavnice
Alojzija Petje	mlin	Mirna	28.01.1960	30.08.1962 zaradi starosti
Stanislav Cvelbar	brivnica	Mirna	30.03.1961	07.02.1972 zaradi prevelikih davčnih obveznosti
Stanislav Zavrl	avtoprevoznništvo	Mirna	12.04.1963	09.11.1964 vpisan v register avtoprevoznikov
Angela Gregorčič	mlin	Zagorica	25.05.1963	06.05.1964 zaradi

				pomanjkanja dela
Martin Abina	sobno slikarstvo in pleskarstvo	Mirna	14.09.1963	31.01.1973 zaposlitev v družbenem sektorju
Jože Bajec	avtoprevoznništvo	Mirna	30.09.1963	11.11.1964 vpisan v register avtoprevoznikov
Jože Butara	avtomehanik	Trstenik	13.01.1965	13.04.1976 vzrok ni naveden
Ignac Marn	krojaštvo	Mirna	13.02.1965	02.09.1970 zaposlitev v družbenem sektorju
Stanislav Bukovec	pečarstvo	Mirna	15.02.1965	18.03.1970 vzrok ni naveden
Alojz Černelič	pekarna kruha in peciva	Mirna	08.03.1966	11.10.1966 zaradi preselitve
Mihael Pirnat	pekarna	Mirna	24.10.1966	datum ni razviden zaradi upokojitve
Stanislav Zaverl	mesarstvo in izdelovanje klobas	Mirna	14.07.1967	02.08.1971 vzrok ni naveden
Danijel Kranjc	splošno mizarstvo	Gomila	1967	08.01.1968 zaposlitev v družbenem sektorju
Jože Lončar	pekarna	Mirna	16.10.1969	12.04.1984 vzrok ni razviden
Marija Bulc	izdelovanje predmetov iz gline in drugih materialov	Mirna	16.10.1969	15.06.1979 vzrok ni razviden
Ana Cvelbar	frizerstvo	Mirna	06.12.1972	30.05.1994 preoblikovanje v s.p.
Milan Zaman	zidarstvo in fasadarstvo	Mirna	17.02.1975	06.01.1982
Stanislav Bukovec	pečarstvo	Mirna	15.08.1977	29.01.1982 zaradi zaposlitve

Vir: Obrtna zbornica, Obrtni register, 1947-1986

Po 2. svetovni vojni so na Mirni obratovali 4 privatne trgovine z mešanim blagom (Andolšek, Blažič, Marin in Šmalc), ki pa so bile kasneje nacionalizirane. V 60. letih sta bili v kraju le dve državni trgovini. Število trgovin je naraslo v 90. letih, ko so številki posamezniki odpirali pa tudi zelo hitro zapirali trgovine. V obdobju 1990-2003 je poleg Mercatorjevih trgovin, Dolenjke in Kmetijske zadruge delovalo še približno 20 privatnih trgovin.

Obrt na območju Mirne v 90. letih 20. stoletja

V 90. letih se je število obrtnikov v krajevni skupnosti Mirna močno povečalo. V obdobju 1989-2003 je delovalo v mirnem okrožju preko 140 obrtnikov, ki so imeli prijavljeno obrt kot osnovno ali dopolnilno dejavnost. Nekateri so jo opravljali le nekaj mesecev, več kot 5 let pa je svojo obrt opravljalo 75 obrtnikov.

Industrija

Dobro leto po prvi svetovni vojni sta na Mirni začela obratovati **pilarna in parna žaga bratov Antona in Alojzija Kolenc**. V 30. letih je bilo na žagi zaposleno 19 in v pilarni 9 delavcev. Tovarna je imela tudi lastno elektrarno, ki pa ni služila le pilarni, saj so elektriko uporabljali tudi v kraju. Leta 1927 je bila ustanovljena tovarna za izdelovanje krede in sadrenih izdelkov **Bulc & Co. Jugokreda, družba z o. z.** z dvema zaposlenima delavkama. Leta 1934 se je število zaposlenih povečalo na 6 delavcev. Tega leta je bila ustanovljena tovarna peči in emajliranih izdelkov **Lucifer-Emajl**, v kateri je bilo v času njenega obratovanja zaposlenih največ 10 delavcev. Zgornji del stavbe, v kateri sta delovali prvi dve tovarni, je bil s tremi zaposlenimi delavci namenjen proizvodnji rolet. V isti stavbi je obratovala tudi farmacevtska tovarna **Bulc Franjo, družba z o. z. farmacevtski zavod, Mirna, Slovenija**. V njej so bili zaposleni trije delavci in dva magistra farmacije. Po vojni je mirnsko farmacevtsko dejavnost prevzela novomeška tovarna Krka.

Občina je bila elektrificirana leta 1937, do začetka druge svetovne vojne pa so dobili elektriko le trije kraji: Mirna, Sv. Helena in Zabrdje.

V prvih letih po drugi svetovni vojni so bila ustanovljena **Kolarsko-mizarsko podjetje Mirna** – kasneje se je preimenovalo v **Topol** in se 1957. leta s 50 zaposlenimi pripojilo Podjetju za popravila in proizvodnjo šivalnih strojev – potem **Krojaško podjetje Mirna** z 10 in **Čevljar-sko podjetje Mirna** s 7 zaposlenimi delavci. Leta 1954 je Franjo Bulc ustanovil **Podjetje za popravila in proizvodnjo šivalnih strojev**, in sicer v zgradbi, ki je bila prvotno namenjena za združni dom. V začetku so bili zaposleni 3 delavci, leta 1957 se je preimenovalo v **Tovarno šivalnih strojev**, število zaposlenih se je dvignilo na 80, dobro leto kasneje pa že na 200 in leta 1967 na 350 delavcev. V drugi polovici 60. in v začetku 70. let je v okviru te tovarne delovala tudi **Emi**, sprva tovarna nalivnih peres in kemičnih svinčnikov, kasneje pa so v njej izdelovali izdelke iz plastike za avtomobilsko industrijo. Zaposlovala je več kot 20 ljudi. V tej tovarni so prvič na Mirni uporabili stroj za brizganje plastike. 1969. leta se je Tovarna šivalnih strojev priključila k **IMV Novo mesto**, prenehala je izdelovati šivalne stroje in se preusmerila na dele za avtomobilsko in prikoliško industrijo. V letih 1970-1973 je v njej delovala tudi linija za montažo pralnih strojev Candy. Leta 1980 je podjetje IMV TOZD Mirna zaposlovalo 500 delavcev. Leta 1981 se je po reorganizaciji novomeške IMV mirnski TOZD vključil v novo delovno organizacijo **Adria Caravan**, število zaposlenih pa se je do leta 1985 znižalo na 350 delavcev. 1991. leta je bil mirnski obrat Adrie Caravan registriran kot **TOM Tovarna opreme Mirna d.d.**. Tega leta je bilo v tovarni zaposlenih 334 delavcev. 45 % proizvodnje je bilo namenjene Adrii, prav toliko Revozu, 10 % pa ostalim programom. TOM Tovarna opreme Mirna d.d. je združeval štiri samostojne družbe: TOM Oprema d.o.o., TOM Konfekcija d.o.o., TOM Tapetništvo d.o.o. in TOM Plastika d.o.o.. Leta 1997 je bilo v Plastiki zaposlenih 42 delavcev, v Konfekciji in Tapetništvu 115 delavcev in v Opremi 150 delavcev. Novomeška Adria je bila lastnica delnic TOM-a do leta 1994, ko je celotno lastništvo prevzela Dolenjska banka. Konec leta 1996 in v letu 1997 so bile vse štiri družbe prodane. Konfekcija in tapetništvo sta bila združena v **TOM Oblazinjeno Pohištvo d.o.o.**, ki se je leta 1999 preselil v Mokronog. Na Mirni sta ostali še Plastika, ki sta jo kupila zakonca Milena in Ciril Logar in se je preimenovala v **Tomplast d.o.o.**, in Oprema, ki se je poimenovala po slovenjgraškem lastniku v **Prevent SPM d.o.o.**

Gradbeno podjetje **Remont** je kmalu po 2. svetovni vojni ustanovil Franc Krištof, ki je imel na Mirni zidarsko obrt že pred vojno. Ko se mu je kasneje priključila še opekarna v Prelesju, se je preimenoval v **GOP**, Gradbeno opekarsko podjetje. Gradbeni del podjetja je zaposloval 30, opekarski pa 15 delavcev. Podjetje je bilo leta 1985 priključeno Komunalni Trebnje, opekarno pa je prevzel Agrostroj iz Ljubljane.

Leta 1952 je bila ustanovljena **Dana**, tedaj se je imenovala Destilacija in promet alkoholnih pijač Mirna na Dolenjskem. Njen začetnik je bil Vilko Marin, ki je 1935. leta odprl svojo trgovino z vinom in žganjem na debelo, takoj zatem pa še žganjarno, ki jo je s prekinitvijo v letih 1942-1943 vodil do leta 1949, ko jo je prevzel Okrajni ljudski odbor Trebnje, sam pa je postal njen upravnik. V prvih petnajstih letih se je proizvodnja likerjev in žganja povečala iz 170 na 2600 ton. Leta 1967 so izdelali 2980 ton, dve leti kasneje pa 4650 ton pijač. Med

letoma 1968 in 1970 si je Dana zagotovila lasten vir vode visoke kakovosti in zgradila svoj samostojni vodovodni sistem, ki oskrbuje Mirno z vodo še danes. 1972. leta so pričeli s pomočjo firme Esarom, avstrijskega poslovnega partnerja, s proizvodnjo osnovnih surovin za pijače in ostalo živilsko industrijo. Leta 1975 je bilo v Dani zaposlenih 305 delavcev, ki so proizvedli 15000 ton pijač, od tega 58 % brezalkoholnih. Po letu 1991 se je Danin trg zmanjšal, Dana se je 1998. leta preoblikovala v delniško družbo, število zaposlenih pa se je do leta 2000 znižalo na 170. V zadnjem desetletju je mirnska tovarna rastlinskih specialitet in destilacija najbolj prepoznavna po naravni mineralni vodi Dana.

Leta 1972 je bil na Mirni ustanovljen **obrat Kolinske**. Začel je s proizvodnjo krompirjevih kosmičev, otroško hrano Bebi in hrenom, leta 1999 je vpeljal še proizvodnjo Grizli čipsa. Ob ustanovitvi je bilo zaposlenih 50 delavcev. Število pa je postopno naraščalo, tako je bilo leta 1975 zaposlenih 70, 1980. leta pa 150 delavcev. Ob koncu naslednjega desetletja, ko je bila ukinjena proizvodnja krompirjevih kosmičev, je bilo zaposlenih 100, leta 1994 pa le še 50 delavcev.

Obrat novomeškega podjetja **Kremen** je bil ustanovljen leta 1958 predvsem zaradi interesa nemškega podjetja Didier, ki je za železarske in steklarske peči ter peči za proizvodnjo koksa potreboval roženec, ki se nahaja na Jersovcu pri Mirni, enem največjih nahajališč kremenove rude pri nas. Največ zaposlenih je bilo okrog leta 1970, ko je bilo delo še ročno, in sicer 24, z modernizacijo pa se je to število leta 1979 zmanjšalo na 18 oziroma na 7 danes.

Greda Tovarna sadnih izdelkov d.o.o. je bila ustanovljena 1989. leta na Mirni za obrtniško proizvodnjo arom in sadnih baz za prehrabeno industrijo. A se je zelo hitro razširila: leta 1996 je zaposlovala 19 delavcev, ob deseti obletnici podjetja pa že 31 delavcev ter še 10 dodatnih delavcev preko študentskega servisa v poletni sezoni. Od leta 2001 ima družba Greda dve proizvodnji enoti, PE Greda in PE Presad, proizvodnja pa se je razširila tudi na žgane pijače in likerje, džeme in marmelade ter sadne in zelenjavne sokove in sirupe.

Literatura: Petra Kiderič, Gospodarski razvoj Mirne od leta 1918 do 2003, 2004.

Turizem

V zadnjih petnajstih letih postaja turizem v Mirnski dolini vse pomembnejša gospodarska panoga. Mirnska dolina se ponaša s številnimi naravnimi in kulturnimi bogastvi: z razgibanim reliefom z izrednimi višinskimi razlikami, menjavo rečno-denudacijskega, rečno-akumulacijskega, kraškega in fluviokraškega reliefa, s številnimi slemeni in razglednimi vrhovi, globokimi dolinami s potoki in planotami ter manjšimi kraškimi uravnavami, ohranjeno naravno močvirsko vegetacijo, na katero je vezana specifična favna, s številnimi arheološkimi in drugimi kulturno-zgodovinskimi spomeniki. Tu so ostanki prazgodovinskih in rimskih naselbin, grobišč in komunikacij ter številni sakralni objekti, grajske stavbe, etnološka in memorialna dediščina. Regija se vključuje v turistično ponudbo tudi kot vinogradniška pokrajina z urejenimi vinskimi cestami in kot bogat lovski in ribolovni revir. Mnoge naravne in kulturne znamenitosti povezuje več pohodnih, kolesarskih in jahalnih poti, ki so povezane v regijsko mrežo tematskih poti »Heritage Trails Net, to je »nov turistični produkt, zasnovan na sonaravnem turizmu in aktivnem preživljanju prostega časa. Združuje obstoječo ponudbo z naravno in kulturno dediščino gričevnate dolenjske pokrajine, skrivnostnih kočevskih gozdov in belokranjskih ravníc ... Posebnost naših tematskih poti je informacijska podpora, ki omogoča interaktivno pregledovanje ponudbe in vsebin preko svetovnega medmrežja, dlančnika, GPS in prenosnega telefona, ki tako postajajo novodobni turistični vodniki po našem območju«.

Turistična ponudba naravne in kulturne dediščine

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto je januarja 1987 pripravil Oris nekaterih objektov naravne in kulturne dediščine na območju občine Trebnje za oblikovanje turistične ponudbe občine. Oris predstavlja temeljno podlago za vso turistično ponudbo, ki se je v občini Trebnje vzpostavljala in razvijala po letu 1987, hkrati pa služi za primerjavo s pre-

gledom kulturnih spomenikov v občini Trebnje po spomeniški evidenci do decembra 1968 in popisom dediščine v Registru nepremične kulturne dediščine na dan 12.2.2009.

zap. št.	naravna in kulturna dediščina	lokacija	vrsta dediščine
1.	Historično jedro trškega naselja Mirna	Mirna	umetnostna
2.	Reka Mirna – zgornji tok, vodotok in dolina ob njem	Mirnska dolina	naravna
3.	Prazgodovinsko gradišče – razgledna točka	Trbinc pri Mirni	arheološka
4.	Ž.c. sv. Janeza Krstnika – poslikava, arhitektura	Mirna	umetnostna
5.	Grajske razvaline – razgledna točka	Mirna	umetnostna
6.	P.c. sv. Helene – oprema, baročna arhitektura	Mirna	umetnostna
7.	Prazgodovinsko gradišče	Mirna – Sv. Helena	arheološka
8.	Biotop ogroženih rastlinskih združb	Glinek	naravna
9.	Prazgodovinsko gomilno grobišče	Glinek	arheološka
10.	Razgledna točka	Debenc	-
11.	Biotop ogroženih rastlinskih združb	Volčje njive	naravna
11.	Ostanki gradu, kapela Petra Pavla Glavarja	Lanšprež	umetnostna, zgodovinska
12.	Kamniti most preko Mirne	Mirna	tehniška
13.	Grobница in spomenik padlim borcem NOB	Mirna	zgodovinska

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto je 28. novembra 1991 inventariziral dediščino v Mirnski dolini, »katere ogled bi lahko vključili v občinski turizem« kot del projekta Pohodne poti občine Trebnje. Iz krajevne skupnosti Mirna so v inventarizacijo zajeti naslednji objekti:

- Mirna, župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika *
- Mirna, graščina Zapuže, zgradil jo je Erhard Telzhofer leta 1578, v času reformacije zatočišče luteranov, danes v njej družinska stanovanja *
- Mirna – Sv. Helena, p.c. sv. Helene, baročna stavba, Metzingerjeva oltarna slika sv. Helene, oltarna arhitektura obeh oltarjev lep primer rokokojske rezbarske spretnosti *
- Mirna – Sv. Helena, prazgodovinska nasebina, ostanki rimskih stavb in rimsko grobišče *
- Stan, kapelica Žalostne Matere božje *
- Mirna, grad Mirna, zasnovan v srednjem veku, kasneje predelovan, sedaj v razvalinah, delno obnovljen
- Mirna, vaško jedro
- Mirna, kamniti most s kapelo, eden redkih ločnih kamnitih mostov
- Mirna, kapela s Kregarjevo poslikavo
- Mirna, spomenik NOB
- Žunovec, p.c. sv. Petra, ambient, glagolski napisi

* Spomeniki in lokacije iz prospekta Pohodne poti občine Trebnje, Zveza telesnokulturnih organizacij občine Trebnje, 1991, ki niso posebej navedeni v seznamu in ki so »ob že utečeni poti predstavljeni korektno«, kot navaja v spremnem dopisu Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto.

Kataloška ponudba turističnih programov z mirnskimi elementi

1. *V objemu Temenice in Mirne, Podolgem in počez. Katalog ponudbe 2003/2004 – Mirnska turistična ponudba v katalogu občine Trebnje*
2. *Mirnska turistična ponudba v prospektu Križem kražem po Mirni, Trebnje 2007*
3. *Mirnska turistična ponudba v katalogu Dolenjska in Bela krajina, Turistične informacije in koledar prireditev 2008*

1. V objemu Temenice in Mirne, Podolgem in počez. Katalog ponudbe 2003/2004 – Mirnska turistična ponudba v katalogu občine Trebnje

Katalog ponudbe

- **Mirna:** staro trško jedro, kamniti mostovi na Mirni, grad Speča lepotica, ž.c. sv. Janeza Krstnika, atelje Sandija Leskovca, p.c. sv. Helene in starejšebakrenodobna naselbina Gradec, prazgodovinsko naselje in grobišče Kincelj, kapela Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu, pot na Debenec (547 m) med vinogradi, krožna pešpot na Trbinc (393 m) do Gorenje vasi proti gradu Speča lepotica in nazaj na Mirno
- **po nakupih:** Spalni studio Doma-ko na Mirni, prodajalna sadnih in zelenjavnih sokov ter žganih pijač Presad na Mirni, maloprodajna trgovina sadnih sokov in žganih pijač Dana na Mirni
- **degustacije:** Gostilna Opara – Stara gora, čebelar Anton Zakrajšek – Migolica
- **stalna razstava:** Atelje Sandija Leskovca, Roje 18, Mirna. Predhodno naročilo
- **Društvo izdelovalcev domače obrti občine Trebnje:** Zakrajšek Anton, Migolica 21
- **Ribolov** – Informacije o ribolovnih revirjih, načinih ribolova in vrstah rib v gostilni Kolenc, *Glavna cesta 25, Mirna*, kjer prodajajo tudi enodnevne ribolovne dovolilnice za območje lovišča Ribiške družine Sevnica.

Prenočišča – 33 ležišč

- Stara gora, Zidanica Opara: 15 ležišč, skupna kopalnica
- Mirna, Gostilna in prenočišča Pri Francki: 9/2 TWC, ***

Gostilne

- **Bukovec**, Cesta na Gradec 3, Mirna, odprto vsak dan od 6. do 24. ure, pet. in sob. od 6. do 1. ure ponoči, nedelja od 7. do 24. ure
- **Gostišče Pri Francki**, Glavna cesta 11, Mirna, odprto vsak dan od 6.30. do 23. ure
- **Kolar**, Glavna cesta 12, Mirna, odprto vsak dan od 6. do 23. ure
- **Kolenc**, Glavna cesta 25, Mirna, odprto vsak dan od 7. do 23. ure, sredi zaprto

Picerija

- **Carmen**, Glavna cesta 37, Mirna, odprto vsak dan od 6.30. do 23. ure

Dodatna ponudba

- **Banka** – Nova ljubljanska banka d.d., Poslovalnica Mirna, Glavna cesta 9, Mirna, ob delavnikih od 8. do 12. ure in od 15. do 17. ure
- Bančni avtomat – **Mirna: pri NLB**
- Pošta – **Mirna, Cesta na Fužine 3, ob delavnikih od 8. do 17. ure in sobotah od 8. do 12. ure**
- Zdravstveni dom – **Zdravstvena postaja Mirna, Cesta na Fužine 10, Mirna, pon., tor., čet., pet. od 7.30. do 13.30. ure, sre. od 12.30. do 18.30. ure; ob sobotah ne dela**
- **Dežurna trgovina** – Kramer – trgovina z mešanim blagom, Lunačkova ulica 1, Mirna, odprto od ponedeljka do petka od 7.30. do 20. ure, sobota od 7.30. do 20.30. ure in nedelja od 7.30. do 12. ure
- **Železniška postaja** – Gomila in Mirna

Pohodne poti

Mirna – Debenec, Mokronoška arheološka skupina v Mirnski dolini

S kolesom ob Temenici in Mirni

- Trebnje – Dobrnič – Mirna Peč – Vrhtrbnje – Trebnje (39,5 km)
- Trebnje – Mirna – Mokronog – Šentrupert – Mirna – Trebnje (37 km)
- Trebnje – Čatež – Mirna – Trebnje (30 km)
- Trebnje – Poljane – Trebelno – Debenec – Trebnje (47,2 km)
- Kolesarska pot okoli občine Trebnje (120,2 km)

Vinske ceste Slovenije – Dolnje dolenjska vinska turistična cesta - VTC 8:

- Trebnje - Rodine - Lanšprež - Gradišče - Rovišče - Ostrevec - Rihpovec - Lukovek
- Dolga njiva - G. Praprotnica - Stara gora - Mlada gora - Rovišče

Arheološka dediščina Dolenjske

Halštat Dolenjske

- Magdalenska gora – Stična – Medvedjek – Vrhtrbnje – Trbinc – Mokronog – Vinji Vrh – Mihovo – Brusnice – Novo mesto
- Magdalenska gora – Stična – Valična vas – Dobrava – Dobrnič – Vrhtrbnje – Trbinc – Mokronog – Brezje – Novo mesto
- Mokronog – Trbinc – Vrhtrbnje – Dobrnič – Dobrava – Vinkov Vrh – Dolenjske Toplice – Novo mesto

Kelti na Dolenjskem

- Stična – Vrhtrbnje – Trbinc – Mokronog - Bela Cerkev – Mihovo – Novo mesto
- Stična – Valična vas – Dobrnič – Vrhtrbnje – Trbinc – Mokronog – Brezje – Novo mesto
- Mokronog – Trbinc – Vrhtrbnje – Dobrnič – Dolenjske Toplice – Novo mesto

Enodnevni programi

- **Žlahtni spomini davne preteklosti – Po sledih Eme Krške**

Sela Šumberk razvaline gradu, kapela – **Mirna** mirnski grad, ž.c. Janeza Krstnika – **Mokronog** razvaline gradu, srednjeveško trško jedro – **Gorenji Mokronog** razvaline gradu, p.c. sv. Petra, kapela sv. Mihaela s kostnico – **Šentrupert** ž.c. sv. Ruperta, srednjeveško trško jedro, grad Škrljevo – **Viher** p.c. sv. Duha

- **V objemu Temenice in Mirne**

Trebnje Galerija likovnih samorastnikov – **Mirna** grad Speča lepota, ž.c. sv. Janeza Krstnika, atelje Sandija Leskovca – **Mokronog** staro trško jedro, romarski kompleks na Žalostni gori – **Šentrupert** ž.c. sv. Ruperta, grad Škrljevo – **Vesela Gora** p.c. sv. Frančiška Ksaverija – **Viher** p.c. sv. Duha

- **Po Baragovi življenjski poti v občini Trebnje**

Mirna *Mirnski grad* (Baragov oče Janez Nepomuk kot oskrbnik gradu) – **Dobrnič** ž.c. sv. *Jurija* (Baragov krst, farna cerkev in Baragovo maševanje) – **Knežja vas** *rojstna vas Friderika Barage* – **Mala vas** *Baragova domačija* – **Kozjek** *razvaline gradu* (Auerspergi kot lastniki gradu in gradiča v Mali vasi) – **Trebnje** *trebanjski grad* (v letih 1799 in 1812 dom Friderika Barage, v letih 1812-1824 njegova lastnina, od 1824 do 1896 v lasti Gresslovih), ž.c. *Marijinega vnebovzetja* (farna cerkev, pontifikalna maša Friderika Barage), *Galerija likovnih samorastnikov*

- **Zapuščina Antona Postla**

Mirna *Atelje Sandija Leskovca* – **Vesela Gora** p.c. sv. *Frančiška Ksaverija* – **Hrastovica** p.c. sv. *Roka* – **Trebelno** ž.c. *Sv. Križa* – **Blečji vrh** p.c. sv. *Antona Padovanskega* – **Žalostna gora** p.c. *Žalostne Matere božje, svete stopnice* – **Šentrupert** *zbirka v zakristiji ž.c. sv. Ruperta*

- **Prepletanje preteklosti s sedanostjo**

Migolica *obisk pletarja* – **Mirna** *grad Mirna* – **Ravne** *ribogojnica, ogled mlina* – **Dolenja vas** *turistična kmetija Obolnar: piknik, kopanje, rekreacija, jahanje*

- **Geografska podoba Mirnske doline**

Litija – Šmartno – Pustov mlin – Velika Preska – Čeplje – Moravška Gora – Tihaboj – mirnski grad – Mirna – Trstenik – Straža – Vesela Gora – Oplenk – Trstenik – Slovenska vas – Šentrupert – Vrh pri Šentrupertu – Hrastno – Viher – Jaršč – Vederina – Šentrupert – Bistrica pri Mokronogu – Hrastovica – Krmelj – Gabrje – Tržišče – Malkovec – Mokronog – Žalostna gora – Slepšek – Ostrožnik – Sveta Helena – Mirna – Jersovec – Hudeje – Trebnje

- **Dediščina likovnih samorastnikov**

Trebnje Galerija likovnih samorastnikov – Mirna Atelje Sandija Leskovca – Šmarješke Toplice zdravilišče – Kostanjevica Galerija Božidarja Jakca, Forma viva

- **Zapuščina Celjskih grofov**

Celje Stari grad – Pleterje kartuzijanski samostan in muzej na prostem z domačijo Šentjernejskega polja – Mirna grad Speča lepota – Šentrupert ž.c. sv. Ruperta

- **Gotika v Sloveniji**

Muljava ž.c. Marijinega vnebovzetja - poslikava Janeza Ljubljanskega iz leta 1456 – Mirna ž.c. sv. Janeza Krstnika - freske crnogrobskega mojstra Bolfganga iz tretje četrtine 15. stoletja in freska norca iz začetka 16. stoletja – Šentrupert ž.c. sv. Ruperta - obsežna gotška arhitektura župnijske cerkve, ki kot nekakšna katedrala domuje v slikoviti pokrajini – Kostanjevica nekdanji cistercijanski samostan - obnovljena cerkev in umetnostne zbirke v prenovljenih prostorih samostanskega kompleksa – Pleterje kartuzijanski samostan - prvotna redovna cerkev kot odličen primerek harmonije stavbnih proporcij

- **Friderik Baraga in Janez Vajkard Valvazor**

Bogenšperk Valvazorjeva rezidenca 1672-1692 – Stična cistercijanski samostan in Slovenski verski muzej z Baragiano – Mala vas Baragova domačija – Trebnje grad, ž.c. Marijinega vnebovzetja, Galerija likovnih samorastnikov – Mirna grad

Dvodnevni in tridnevni programi

- **Po sledih znamenitih Slovencev – Baraga, Valvazor, Vega**

1. dan: Ljubljana – Golo – Stična – Trebnje – Mala vas – Dobrnič – Trebnje – Mirna – Sevnica – Krško – Metlika – Ljubljana

2. dan: Ljubljana – Kranj – Moravče – Drtija – Medija – Bogešperk – Zagorica – Ljubljana

- **Zakladi stoletij**

1. dan: **Stična cistercijanska opatija iz 12. stoletja, križni hodnik in samostanska bazilika, stalne zbirke v Slovenskem verskem muzeju – Trebnje Galerija likovnih samorastnikov – Mirna Bolfgangove freske in freska norca v cerkvi Janeza Krstnika, grad Speča lepota – Šentrupert cerkev sv. Ruperta – Mokronog sakralna prostorska arhitektura in ikonografija na Žalostni gori**

2. dan: **Otočec grad – Novo mesto kapiteljska cerkev, Dolenjski muzej – Pleterje kartuzijanski samostan, cerkev sv. Trojice, multivizijska projekcija o pleterski kartuziji in kartu-zijanih, muzej na prostem z domačijo Šentjernejskega polja iz 19. stoletja – Kostanjevica samostanska naselbina z redovno cerkvijo, zbirke Galerije Božidar Jakac, zbirka starih evropskih mojstrov iz kartuzije Pleterje**

- **Vikend jahanje s kmetijo Marn**

skupina 3-5 ljudi, zahtevano znanje: jahač II.

Turistična kmetija Pri Deželanu

Mirnska dolina

1. dan: Hudeje – dolina Vejarja – Mirna (*grad Speča lepota*) – Sotla – Ravnik – Škrljevo – Draga (*Ribogojnica Možina*) – Nebesa – Viher (*srednjeveške freske*) – Hrastno (*nočitev*)

2. dan: Hrastno – Šentrupert (*gotška lepota – cerkev sv. Ruperta*) – Vesela Gora (*baročna cerkev sv. Frančiška Ksaverija z dragoceno sočasno opremo*) – po dolini Bistrice – Zaloka – Zabukovje – Sajenice – Zagorica – Hudeje

Turistična kmetija Domen

Temeniška dolina in dolina Radulje

1. dan: Hudeje – Ponikve (po Dvojčkovi poti) – Zijalo (*izvir Temenice*) – Mirna Peč – po Hmeljniški cesti na Hmeljnik (*grad, ki je nekoč obvladoval pokrajino med Temenico in Raduljo*) – Žaloviče – Družinska vas (*nočitev*)

2. dan: Družinska vas – Koglo – dolina Radulje – Trebelno (*arheološka pot*) – Debenec – Kraljeva dolina – Zabrdje – Lanšprež (*zapuščina Petra Pavla Glavarja*) – Dol – Hudeje

Turistična kmetija Obolnar

Posavsko hribovje in Dolenjsko podolje

1. dan: Hudeje – Ševnica – Grdin (*mlin*) – dolina Homščice – Sajenice – Pečice – Brinje – Tihaboj – Brezovo – Gabrovka – Dolenja vas (*nočitev*)

2. dan: Dolenja vas pri Čatežu – Zaplaz (*Dolenjsko Brezje in Marijin studenec*) – Bajturn – Zagrič – Primskovo (*slovenska božja pot, stoletna lipa, eden največjih protiturških taborov pri nas*) – Mišji dol (*najstarejše orgle na Slovenskem*) – po dolini Bratnice – Mačji dol – Videm – Razbore – Zemljica – Trebanjski vrh – Mala Ševnica – Hudeje

• **Vikend z gostiščem Pri Francki**

petek: prihod v poznopopoludanskih urah na Mirno cerkev sv. Janeza Krstnika, cerkev sv. Helene, *starejšebakrenodobna naselbina Gradec, mirnski most, večerja*

sobota: Mirna zajtrk – Debenec *pohod na slabo uro oddaljeno vinsko gorico (547 m) – Mirna kosilo, atelje Sandija Leskovca – Vesela Gora r.c. Frančiška Ksaverija, križev pot, prazgodovinsko naselje – Hudeje jahanje na kmetiji Marn – Mirna večerja*

nedelja: Mirna zajtrk – krožna pešpot na Trbinc (393 m), naprej do Gorenje vasi proti gradu Speča *lepotica ogled gradu in vrnitev na Mirno kosilo – Šentrupert srednjeveško trško jedro, cerkev sv. Ruperta – Mokronog Žalostna gora – Šmarješke Toplice kopanje, sprostitutvena terapija, kolesarjenje – Mirna večerja – odhod v poznovečernih urah*

• **Vikend pri Javorniku**

petek: Rakovnik: *pozno popoldne prihod v gostilno Javornik – Ravnik: namestitev v zidnici Umek – Okrog cerkev sv. Barbare iz sredine 15. stoletja – Koromandija večerno guganje na 10-metrski gugalnici – Škrljevo ogled gradu – Rakovnik pokušnja jedi iz krušne peči (večerja) – Ravnik nočitev v zidnici Umek*

sobota: Ravnik *domač zajtrk v zidnici Umek – Lanšprež gospodarstvo Petra Pavla Glavarja – Dolenji vrh pri Dobrniču ogled življenja čebel v čebelnjaku in opazovalnem panju, pokušnja čebeljih pridelkov – Trebnje Galerija likovnih samorastnikov – Rakovnik pokušnja jedi iz krušne peči (kosilo) – Viher po Steklasovi pohodni poti, cerkev sv. Duha s freskami iz začetka 16. stoletja, Nebesa, Hom – Rakovnik pokušnja jedi iz krušne peči (večerja) – Ravnik nočitev v zidnici Umek*

nedelja: Ravnik *domač zajtrk v zidnici Umek – Otočec ogled gradu, kopanje, masaža in savna, čolnarjenje po Krki – Rakovnik nedeljsko kosilo z jedmi iz krušne peči v gostilni Javornik – Mala vas Baragova rojstna hiša – Dobrnič baročna cerkev sv. Jurija – Žužemberk ogled gradu – Krka izvir reke Krke*

Prireditve

- Dnevi dalmatinske kuhinje, Mirna – gostišče Pri Francki, 12. in 13.3.2004, organizator: gostišče Pri Francki
- Prvomajsko srečanje, Debenec, 1.5.2004, organizator: OO ZSS Dolenjske in Bele krajine

2. Mirnska turistična ponudba v prospektu Križem kražem po Mirni, Trebnje 2007

• **Sedem krožnih pohodnih poti po Mirni in njeni okolici**

1. Mirna – Laze – Trbinc – Kincelj – Gorenja vas – Gorenjska Gora – grad Mirna – Fužina – Roje – Mirna
2. Mirna – Zapuže – Zabrdje – Grič – Praprotnica – Dolga njiva – Lanšprež – Skolk – Trbinc – Laze – Mirna
3. Mirna – Fužina – Gorenja vas – Zagorica – Trnič – Križ – Brhovo – Škrjanče – Ševnica – Bunkarija – Jersovec – Zabrdje – Mirna

4. Mirna – Straža – Vesela Gora – Ravnik – Ostrež – Oplenk – Koromandija – Okrog – Zaloka – Gorenje Zabukovje – Dolenje Zabukovje – Srasle – *Slak – Bevc – Kot – Trstenik – Mirna*
5. Mirna – Zapuže – Stan – Debenec *planinski dom Debenec* – Stan – Volčje Njive – Sv. Helena – Mirna
6. Mirna – Zapuže – Stan – *Bevc na Debencu* – Bačje – Gorenja vas pri Mokronogu – Beli Grič – Ribjek – Žalostna Gora – Mokronog – Preloge – Slepšek – Ostrožnik – Log – Glinek – Volčje Njive – Sv. Helena – Mirna (*varianta: med Prelogami in Sv. Heleno ob reki Mirni*)
7. Mirna – Podlog – Gorenja vas – *mlin Grdin* – Selska Gora – Selo pri Mirni – Jelše – Žunovec *cerkev sv. Petra* – Kalec – Sajenice – Migolska Gora – Migolica – *grad Mirna* – Fužina – Mirna (*pot se imenuje Speča lepatica. Krajša varianta: Mirna – Podlog – Gorenja vas – mlin Grdin – Migolska Gora – Migolica – grad Mirna – Fužina – Mirna*)

V objemu Temenice in Mirne enodnevna aranžmaja

- **Žlahtni spomini davne preteklosti**

Gorenji Mokronog *grobišče in sledovi cerkve na Vrajskem bregu, prazgodovinsko gradišče, vlaška naselbina, zgodnjerednjeveške terase in ostanki gradu, p.c. sv. Petra, kapela sv. Mihaela s kostnico* – **Mokronog** *razvaline gradu, srednjeveško trško jedro* – **Šentrupert** *ž.c. sv. Ruperta, srednjeveško trško jedro* – **Škrljevo** *grad Škrljevo* – **Mirna** *grad Mirna, ž.c. Janeza Krstnika* – **Gorenji Podšumberk** *razvaline gradu Šumberk, romanska grajska kapela*

- **V objemu Temenice in Mirne**

Mokronog *staro trško jedro, romarski kompleks na Žalostni gori* – **Šentrupert** *ž.c. sv. Ruperta, grad Škrljevo* – **Viher** *p.c. sv. Duha* – **Vesela Gora** *p.c. sv. Frančiška Ksaverija* – **Mirna** *grad Speča lepatica, ž.c. sv. Janeza Krstnika, atelje Sandija Leskovca* – **Trebnje** *Galerija likovnih samorastnikov*

3. Mirnska turistična ponudba v katalogu Dolenjska in Bela krajina, Turistične informacije in koledar prireditev 2008

Znamenitosti

cerkev sv. Janeza Krstnika na Mirni, grad Mirna – Speča lepatica, most na Mirni, posest Petra Pavla Glavarja s kapelo na Lanšprežu

Stalne razstave

Atelje Sandija Leskovca, Roje 18, odprto po predhodnem dogovoru

Kulturne ustanove

Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Kidričeva 2, delovni čas ponedeljek, torek, četrtek, petek 8.00 – 19.00, sreda 12.00 – 19.00, sobota 8.00 – 13.00; razstava Pavel Golia. Enote na Mirni, v Šentrupertu in Mokronogu

Pohodne poti

- Emina romarska pot
- Pohodna pot Speča lepatica

Paintball

Paintbal društvo Spar, Gorenja vas, Mirna

Gostilne

- Gostilna Bukovec, Cesta na Gradec 3, Mirna, odprto ponedeljek – sobota 6.00 – 24.00; 70 sedežev v objektu, 25 sedežev na terasi

- Gostilna Kolar, Glavna cesta 12, Mirna, odprto 6.00 – 23.00, sreda zaprto; 90 sedežev v objektu, 40 na terasi
- Gostilna Kolenc, Glavna cesta 25, Mirna, odprto 7.00 – 23.00, sreda zaprto; 100 sedežev
- Pizzerija Carmen, Glavna cesta 37, Mirna, odprto 6.30 – 23.00; 48 sedežev

Gostilne s prenočišči

- Gostišče Pri Francki ***, Glavna cesta 11, Mirna, odprto 6.30 – 23.00, četrtek zaprto (v primeru predhodne najave obratuje); 190 sedežev v objektu, 40 na terasi, 60 ležišč
- Kulinarična zidanica Opara, Stara Gora 5, Mirna, 190 sedežev v objektu, 30 na terasi, po dogovoru za zaključene skupine nad 20 oseb

Turistične kmetije, vinotoči in vinske kleti

- Čebelarstvo Selak, Lunačkova 22, Mirna, ogled čebelnjaka, možnost degustacije medu
- Kulinarična zidanica Opara, Stara Gora 5, Mirna, 190 sedežev v objektu, 30 na terasi, po dogovoru za zaključene skupine nad 20 oseb

Prireditve

- 2. blagoslov oldtimerjev, Mirna, 27.4.2008, organizatorja: VW klub Dolenjske in Bele krajine in Hrast Tržišče, opis: ocenjevanje vozil z zabavnim programom
- Praznovanje 1. maja, Debenec, 1.5.2008, organizator: OO ZSS, opis: igre, kulturni program, veselica
- Festival Le soleil, Lanšprež pri Trebnjem, 10.-14.7.2008, organizator: grad Teater, opis: festival gledališča, glasbe in pleas
- Silvestrovanje na prostem, Mirna – grad, 31.12.2008, organizator: KS Mirna, opis: silvestrovanje na prostem

Enodnevni izleti po Dolenjski in Beli krajini

- **Slikovita Dolenjska**
- Muljava / domačija Josipa Jurčiča – Trebnje / Galerija likovnih samorastnikov – Mirna / grad, cerkev sv. Janeza Krstnika – Šentrupert – Vesela Gora – Mokronog / Žalostna gora – Stopno / cerkev Kraljice presvetega rožnega venca
- **Najlepše dolenjske romarske poti**

Stopno / cerkev Kraljice presvetega rožnega venca – Mokronog / cerkev Žalostne Matere božje, svete stopnice, sedem postaj Marijinih žalosti – Šentrupert / cerkev sv. Ruperta – Škrljevo / grad – Vesela Gora / križev pot, cerkev sv. Frančiška Ksaverija – Mirna / grad Speča lepota – Zaplaz / cerkev Marijinega vnebovzetja

- **Martinovanje z muzejskim vlakom**

Ljubljana – Mirna / most, atelje Sandija Leskovca, grad Speča lepota – Stara gora / vinske gorice – Ljubljana

- **V objemu Temenice in Mirne**

Trebnje / Galerija likovnih samorastnikov – Mirna / grad Speča lepota, ž.c. sv. Janeza Krstnika, atelje Sandija Leskovca – Mokronog / staro trško jedro, romarski kompleks na Žalostni gori – Šentrupert / ž.c. sv. Ruperta, grad Škrljevo – Vesela Gora / p.c. sv. Frančiška Ksaverija – Viher / p.c. sv. Duha

- **Žlahtni spomini davne preteklosti**

Sela Šumberk razvaline gradu, kapela – Mirna mirnski grad, ž.c. Janeza Krstnika – Mokronog razvaline gradu, srednjeveško trško jedro – Gorenji Mokronog grobišče in sledovi cerkve na Vrajskem bregu, prazgodovinsko gradišče, vlaška naselbina, zgodnjerednjeveške terase in razvaline gradu, p.c. sv. Petra, kapela sv. Mihaela s kostnico – Šentrupert ž.c. sv. Ruperta, srednjeveško trško jedro – Škrljevo grad Škrljevo – Viher p.c. sv. Duha

- **Od votivov do spominov**

Zaplaz / cerkev Marije vnebovzete, Marijin studenec – Občine / Jurjeva domačija – Mala vas / Baragova domačija – Lanšprež / posest Petra Pavla Glavarja – Vesela Gora / p.c. sv. Frančiška Ksaverija – Hrastovica / p.c. sv. Roka – Mokronog / Žalostna gora

• **Po poti znamenitih Slovencev – Friderik Baraga in Janez Vajkard Valvasor**

Bogenšperk / grad – Stična / cistercijanski samostan, slovenski verski muzej – Mala vas / Baragova rojstna hiša – Trebnje / Galerija likovnih samorastnikov, cerkev Marijinega vnebovzeta, miljni kamen pri Koščakovi hiši, kamniti relief s tremi poprsji v veži župnijske cerkve in kamnit rimski lev, vzdan na vrhu stopnišča pri trebanjskem gradu – Mirna / grad Mirna

Gospodarski subjekti v krajevni skupnosti Mirna danes

Kmetovalci po naseljih, ki so leta 2007 uveljavljali neposredno plačilo

prosilci po naseljih	število
Brezovica pri Mirni	7
Gomila	5
Migolica	5
Migolska Gora	2
Mirna	10
Praprotnica	4
Ravne	1
Cirnik	2
Sajenice	3
Selo pri Mirni	6
Selska Gora	3
Stan	5
Debenec	3
Stara Gora	1
Ševnica	11
Gorenja vas	4
Škrjanče	6
Trbinc	6
Volčje njive	8
Glinek	2
Zabrdje	8
Zagorica	3

Vir: Seznam kmetovalcev, ki uveljavljajo neposredno plačilo, 2007. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Izpostava Trebnje

V 22 naseljih krajevne skupnosti Mirna je bilo leta 2007 105 prosilcev subvencije za izvajanje kmetijske dejavnosti.

Samostojni podjetniki na območju krajevne skupnosti Mirna v letu 2009 *

z. š.	poslovni subjekt	naselje	ulica	hiš. št.	datum vpisa	akt. *
1	TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM FRANC KRAMER S.P.	Mirna	Lunačkova ulica	1	1994-06-01	Pop
2	GOSTIŠČE PRI FRANCKI JOŽE STARE S.P.	Mirna	Glavna cesta	11	1994-06-08	Pop
3	TRGOVINA MARIJA SMOLIČ S.P.	Sajenice	Sajenice	11	1994-04-20	Pop
4	ORODJARSTVO FRANC JAKOŠ S.P.	Mirna	Glavna cesta	44	1993-09-15	Pop
5	RTV SERVIS ALOJZ KAŠIČ S.P.	Mirna	Sokolska ulica	18	1994-02-01	Pop
6	PIZZERIJA CARMEN KARLEN BUKOVEC S.P.	Mirna	Glavna cesta	37	1993-12-10	Pop
7	INŠTALACIJE JANI JANKO PRIJATELJ S.P.	Mirna	Spomeniška ulica	10	1994-04-01	Pop
8	OROK LEOPOLD HABINC S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	8	1994-11-19	Pop
9	KIRM KOVINOSTRUGARSTVO FRANC KIRM S.P.	Brezovica pri Mirni	Brezovica pri Mirni	32	1994-07-05	Pop
10	PREVOZI RUDI MESERKO S.P.	Mirna	Pot na Laze	18	1994-12-29	Pop
11	AVTOPREVOZNIŠTVO IVAN STARE S.P.	Mirna	Jamska ulica	37	1994-10-19	Pop
12	"KOVINARSTVO- UMEK" MARJAN UMEK S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	17	1994-07-26	Pop
13	ORODJARSTVO IN KOVAŠTVO JANEZ IVAN URBIČ S.P.	Mirna	Glavna cesta	56	1994-05-17	Pop
14	OLGA ŠKARJA S.P. - IZDELOVANJE ENOSTAVNIH DROBNIH PREDMETOV IZ KOVIN	Mirna	Cesta na Gradec	14	1994-08-18	Pop
15	AVTOMEHANIČNA DELAVNICA GRUDA BRAJER JANEZ S.P.	Glinek	Glinek	3	1994-05-04	Pop
16	PEMIJA MILAN ZAMAN S.P.	Mirna	Cesta na Fužine	6	1995-08-25	Pop
17	AVTOTRANSPORTI FRANCI KIRM S.P.	Selo pri Mirni	Selo pri Mirni	3	1994-08-17	Pop
18	MIZARSTVO MIKLIČ BOJAN S.P.	Mirna	Pod gozdom	5	1994-06-01	Pop
19	STUDIO 5, MARKO KAPUS S.P.	Mirna	Glavna cesta	14	1994-07-01	Pop
20	MESTRANS STANISLAV BUNDERŠEK S.P.	Mirna	Lunačkova ulica	8	1994-11-01	Pop
21	TRGOVINSKE STORITVE VESNA BORŠTNAR TURK S.P.	Mirna	Jamska ulica	28	1994-10-15	Pop
22	E.S.K. BRANKO KARLIČ S.P.	Mirna	Sokolska ulica	4	1994-11-28	Pop
23	PREVOZNIŠTVO JOŽE GOLOB S.P.	Glinek	Glinek	4	1994-12-01	Pop
24	KOVINSKI PREDMETI UROŠ - MARKO KOZOLC S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	13	1995-07-11	Pop
25	RačKon, Računalniško konstruiranje in programiranje, Peter Kramar s.p.	Mirna	Glavna cesta	45	1995-12-15	Pop
26	AVTOPREVOZNIŠTVO JOŽE ŽUKOVEC S.P.	Migolica	Migolica	18	1996-09-01	Pop
27	AVTOLIČARSTVO ANTON RAJAR S.P.	Ševnica	Ševnica	8	1996-01-03	Pop
28	ELEKTRONIKA KADUNC MITJA S.P.	Mirna	Zapuže	10	1996-09-01	Pop
29	ELEKTROMEHANIKA BRANKO GREGORIČ S.P.	Zabrdje	Zabrdje	26	1994-07-28	Pop
30	AVTOMEHANIKA FRANC KNEZ S.P.	Stan	Stan	2	1994-05-13	Pop

31	VOZNIK-AVTOMEHANIKA "ŽIČKA" - MARTIN JEVŠEVAR S.P.	Mirna	Podlog	4	1994-12-21	Pop
32	MA-JA PROIZVODNJA IN TRGOVINA MARTINA SLADIČ S.P.	Mirna	Lunačkova ulica	15	1994-11-02	Pop
33	GRADBENA MEHANIZACIJA, PREVOZI IN GOSTINSTVO ROMAN MUHVIČ S.P.	Stan	Stan	62	1994-06-03	Pop
34	MIZARSTVO PAVEL DRČAR S.P.	Gomila	Gomila	22	1994-12-07	Pop
35	ODDAJANJE POSLOVNIH PROSTOROV SILVA ŠEPIC S.P.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	28	1994-06-01	Pop
36	PLETILSTVO ERIKA ZAKRAJŠEK ERIKA S.P.	Mirna	Rožna ulica	9	1994-07-08	Pop
37	KOZMETIČNI IN FRIZERSKI SALON JANA JANA KOZOLC S.P.	Mirna	Glavna cesta	38	1994-08-16	Pop
38	GOSTILNA KOLAR ANDREJA KOLAR STARINA S.P.	Mirna	Glavna cesta	12	1994-06-16	Pop
39	INTERLES JANEZ POTOKAR S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	14	1994-06-07	Pop
40	SPLOŠNO MIZARSTVO JOŽEF DRČAR S.P.	Brezovica pri Mirni	Brezovica pri Mirni	27	1994-06-16	Pop
41	GOSTINSTVO IN POSREDNIŠTVO VLASTA LUZAR S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	15	1999-01-01	Pop
42	ŽAN-DESIGN BOŠTJAN JANEŽIČ S.P.	Mirna	Jamska ulica	24	1999-07-01	Pop
43	SOS, RAČUNALNIŠKO SVETOVANJE, OSKRBA IN SERVIS MATJAŽ ŠEMROV S.P.	Mirna	Sokolska ulica	22	2000-01-05	Pop
44	TAPETNIŠTVO - LUDVIK PRAVNE S.P.	Mirna	Glavna cesta	39	2000-04-01	Pop
45	ZORC & NINA ZIDARSKI SERVIS ZORC, MOŠKO IN ŽENSKO KROJAŠTVO NINA JOŽE ZORC S.P.	Zabrdje	Zabrdje	29	2000-05-03	Pop
46	BO MONT BOŠKO KURENT S.P.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	7	2000-06-01	Pop
47	FRIZERSKI SALON CVELBAR SAŠO CVELBAR S.P.	Mirna	Glavna cesta	32	2000-11-01	Pop
48	TRGOVINA IN ZASTOPSTVO JOŽICA KOS S.P.	Mirna	Lunačkova ulica	10	2001-02-01	Pop
49	VRTNARSTVO CVELBAR STANISLAV CVELBAR S.P.	Mirna	Glavna cesta	32	2001-04-20	Pop
50	AVTOPREVOZNIŠTVO TOMAŽ VIŠČEK S.P.	Stara Gora	Stara Gora	21	2001-04-18	Pop
51	DANA INDUSTRIJSKA PRODAJALNA IVAN JAMŠEK S.P.	Mirna	Glavna cesta	37	2001-06-11	Pop
52	ZASTOPNIK BOŽO KOLENC S.P.	Mirna	Glavna cesta	38	2001-10-05	Pop
53	MESARSTVO TOMO TOMAŽ ZORC S.P.	Mirna	Glavna cesta	30	2002-03-04	Pop
54	STROJNE INSTALACIJE PETER KOPRIVC S.P.	Mirna	Lunačkova ulica	16	2002-07-01	Pop
55	FRIZERSKI SALON ROMANA ROMANA POLJANEC S.P.	Mirna	Glavna cesta	28	2002-09-12	Pop
56	KNJIGOVODSKE IN RAČUNOVODSKE STORITVE BILANCA BRAJER JOŽICA S.P.	Glinek	Glinek	3	2003-05-01	Pop
57	PRIM TRGOVINA, POSREDNIŠTVO, PROIZVODNJA JOŽE ZORENČ, S.P.	Mirna	Jamska ulica	32	2003-06-05	Pop
58	GOSTILNA BUKOVEC STANISLAV BUKOVEC S.P.	Mirna	Cesta na Gradec	3	2003-09-01	Pop
59	IZDELAVA PREDMETOV IZ KOVINE IN PLASTIKE BOJAN JANEŽIČ S.P.	Mirna	Jamska ulica	26	2003-12-15	Pop
60	KLEKO RAČUNALNIŠKE STORITVE DAMIR HORVAT S.P.	Mirna	Glavna cesta	54	2004-10-01	Pop
61	DOM SERVIS MARJAN TERKAJ S.P.	Migolska Gora	Migolska Gora	7	2005-05-01	Pop

62	AVTOPREVOZNIŠTVO IN STORITVE ŽIGA ŽLEBIR S.P.	Škrjanče	Škrjanče	7	2005-05-16	Pop
63	RENA - IGRE ZA ZABAVO, MARINKA ČUČEK S.P.	Mirna	Glavna cesta	39	2005-09-15	Pop
64	FORCA BAR ROK HRENK S.P.	Mirna	Glavna cesta	24	2005-11-09	Pop
65	Zavarovalniško zastopanje Andreja Kržan s.p.	Mirna	Jamska ulica	27	2005-12-01	Pop
66	PARKETARSTVO IN GRADBENA DELA BOŠTJAN MOLE S.P.	Gomila	Gomila	19	2006-01-01	Pop
67	MONTAŽA IN STORITVE S STROJI ALEŠ STARIČ S.P.	Zabrdje	Zabrdje	36	2006-08-04	Pop
68	IZDELAVA DROBNE LESNE GALANTERIJE Jernej Zavrl s.p.	Mirna	Zapuže	13	2007-01-01	Pop
69	TRŽENJE IN STORITVE Boštjan Kirm s.p.	Migolica	Migolica	17	2007-02-01	Pop
70	ELEKTRO MIGOLICA JANEZ ZAKRAJŠEK S.P.	Migolska Gora	Migolska Gora	10	2007-03-22	Pop
71	GRADBENO PROJEKTIRANJE ROBERT GAZVODA S.P.	Mirna	Glavna cesta	9	2007-05-01	Pop
72	IZDELAVA RAZNOVRSTNIH IZDELKOV BRANKA PLEMENIČ S.P.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	13	2007-05-14	Pop
73	POSLOVNE STORITVE LAMERA Tomaž Kirm s.p.	Selo pri Mirni	Selo pri Mirni	3	2007-09-05	Pop
74	MONTAŽNA DELA DARINKA KAŠIČ s.p.	Migolska Gora	Migolska Gora	7	2007-11-12	Pop
75	SPAR trgovina in storitve Janez Selak s.p.	Mirna	Lunačkova ulica	22	2008-01-01	Pop
76	SUPREME, urejanje spletnih vsebin, NATALIJA KLEMENČIČ S.P.	Selska Gora	Selska Gora	17	2008-02-13	Pop
77	RAZVOZ TISKOVIN KANJA, KLEMEN AHAČIČ S.P.	Trbinc	Trbinc	33	2008-03-01	Pop
78	POSREDNIŠTVO Zvonko Grandljič s.p.	Zabrdje	Zabrdje	37	2008-03-14	Pop
79	AVTOPRALNICA BUKI, BORUT BUKOVEC S.P.	Mirna	Cesta na Gradec	3	2008-06-01	Pop
80	KROMEKS MONTAŽE ZVONE GRÜN WALD S.P.	Ravne	Ravne	3	2008-06-01	Pop
81	POSREDNIŠTVO Damjan Zupan s.p.	Gomila	Gomila	25	2008-08-27	Pop
82	PREVAJANJE LYUDMYLA PAVLIN S.P.	Mirna	Pot na laze	13	2008-09-22	Pop
83	S-SVET - svetovanje Stanislav Smolič s.p.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	17	2008-10-30	Pop
84	AREA PROJEKTIRANJE DAMIJAN KIDERIČ S.P.	Mirna	Gubčeva ulica	7	2008-12-01	Pop
85	GRADBENA DELA RAJKO HROVAT S.P.	Mirna	Sokolska ulica	14	2009-01-01	Pop

Legenda: Pop – poslovni subjekt posluje, Pnp - poslovni subjekt ne posluje, Np – ni podatka

* Vir: Poslovni register Slovenije, na dan 24. 2. 2009.

Družbe s sedežem v krajevni skupnosti Mirna v letu 2009 ¹

z.š.	poslovni subjekt	naselje	ulica	hiš.št.	datum vpisa	akt. ³	št. zaposlenih ²
1	DANA tovarna rastlinskih specialitet in destilacija, d.d.	Mirna	Glavna cesta	34	1990-03-01	Pop	(leta 2005) 126
2	OBRTNA ZADRUGA UNITEHNA Z.O.O. *	Mirna	Pod Radovnico	3	1984-08-23	Pop	11
3	ALFA posredovanje in zastopanje d.o.o.	Mirna	Jamska ulica	27	1990-01-19	Pop	1
4	KRALJEVSKI proizvodno trgovsko podjetje d.o.o.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	1	1990-03-02	Pop	0
5	GOP gradbena, organizacijska in prodajna dejavnost, d.o.o.	Mirna	Sokolska ulica	1	1990-03-28	Pop	1
6	MIGROS -trgovina na debelo in drobno, Mirna, d.o.o.	Mirna	Glavna cesta	54	1990-04-13	Pop	0
7	UPROM podjetje za proizvodnjo, inženiring, trgovino, turizem in gostinstvo, d.o.o. Mirna	Mirna	Gubčeva ulica	17	1990-09-27	Pop	23
8	KOPO podjetje za kooperacijo, trgovino in svetovanje Mirna d.o.o.	Mirna	Jamska ulica	24	1990-12-10	Pop	(leta 2004) 12
9	GRADMI Trgovina na debelo in drobno, Mirna d.o.o.	Mirna	Sotla	5	1990-12-20	Pop	5
10	ELIS proizvodnja in trgovina, d.o.o.	Mirna	Lunačkova ulica	17	1991-12-12	Pop	0
11	TAGIJA, podjetje za trgovino in storitve d.o.o.	Zabrdje	Zabrdje	8	1993-06-15	Pop	1
12	ELBAT, trgovina in storitve, d.o.o.	Mirna	Rožna ulica	3	1996-04-24	Pop	0
13	GREDA tovarna sadnih izdelkov d.o.o. Mirna	Mirna	Pod Radovnico	3	1989-06-22	Pop	39
14	BT trgovina in proizvodnja d.o.o.	Mirna	Rožna ulica	16	1997-10-15	Pop	1
15	DOMA-KO Podjetje za domačo in mednarodno trgovino d.o.o. Mirna	Mirna	Glavna cesta	14	1998-03-09	Pop	6
16	KOVINKIRM kovinostrugarstvo d.o.o.	Brezovica pri Mirni	Brezovica pri Mirni	32	2001-08-09	Pop	4
17	JUPOR proizvodnja in storitve d.o.o.	Mirna	Glavna cesta	56	2002-03-29	Pop	2
18	REPAR d.o.o., podjetje za tiskarstvo, trgovino, kmetijstvo, turizem in storitve	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	25	2002-04-29	Pop	(leta 2004) 5
19	XILON podjetje za proizvodnjo, zastopstvo in trgovino, d.o.o.	Mirna	Pod Radovnico	1	2002-11-18	Pop	3
20	BSK podjetje za proizvodnjo, trgovino in zastopanje, d.o.o.	Mirna	Pod Radovnico	1	2003-02-20	Pop	2
21	KOLENC & CO. Turizem, Gostinstvo, Šport, Trgovina in druge storitve d.n.o. Mirna	Mirna	Zapuže	18	2003-05-16	Pop	0
22	HL TRGOVINA trgovina, posredništvo in proizvodnja d.o.o.	Mirna	Lunačkova ulica	17	2003-12-19	Pop	0
23	A ANESA gradbeništvo in posredništvo d.o.o.	Mirna	Zapuže	2	2005-05-20	Pop	-
24	ISGRAD gradbeništvo, trgovina, storitve, d.o.o.	Gorenja vas pri Mirni	Gorenja vas pri Mirni	1	2006-03-23	Pop	2
25	VISTAS 2 trgovina in storitve d.o.o.	Mirna	Roje	2	2006-06-16	Pop	0
26	TOMPLAST predelava termoplastov, d.o.o.	Mirna	Cesta na Gradec	5	2007-06-04	Pop	74
27	PRESAD, tovarna sadnih izdelkov in pijač, d.o.o.	Mirna	Pod Radovnico	3	2007-09-03	Pop	10
28	INSTALACIJE KOPRIVC d.o.o., podjetje za izvedbo strojnih instalacij in trgovino	Mirna	Lunačkova ulica	16	2007-06-14	Pop	1

29	ELEKTRO GREGORIČ proizvodnja, trgovina in storitve d.o.o.	Zabrdje	Zabrdje	26	2008-03-19	Pop	5
30	PESKOKOP MOŽINA gradbene storitve d.o.o.	Zabrdje	Zabrdje	7	2008-06-17	Pop	-
31	GUM-KO, predelava kovin, d.o.o.	Mirna	Jamska ulica	26	2009-01-28	Pop	-

¹ Vir: Poslovni register Slovenije, na dan 24. 2. 2009.

² Vir: iBON Bonitete poslovanja za družbe, zadruge in samostojne podjetnike, 2008/II. Če ni označeno drugače, velja število zaposlenih na dan 31.12.2007.

³ Legenda: Pop – poslovni subjekt posluje, Ponp - poslovni subjekt ne posluje, Np – ni podatka.

* Obrtna zadruga Unitehna z.o.o. je 12. februarja 2009 preselila svoj sedež in dejavnost v Trebnje.

Družbe s sedežem zunaj krajevne skupnosti Mirna in z dejavnostjo v krajevni skupnosti Mirna v letu 2009 ¹

z.š.	poslovni subjekt	naselje	ulica	sedež	št. zaposlenih ²
1	Prevent d.o.o., Profitni center Mirna	Mirna	Glavna cesta 41	Slovenj Gradec, Kidričeva ulica 6	274
2	Droga Kolinska, d.d., Proizvodna enota Mirna	Mirna	Cesta na Gradec 17	Ljubljana, Kolinska ulica 1	60
3	Mercator, d.d., Samopostrežba Mirna	Mirna	Cesta na Gradec 4	Ljubljana, Dunajska cesta 107	8
4	Mercator, d.d., Blagovnica Mirna, Oddelek Železnina	Mirna	Cesta na Gradec 4	Ljubljana, Dunajska cesta 107	4
5	Mercator, d.d., Delikatesa Mirna	Mirna	Glavna cesta 33	Ljubljana, Dunajska cesta 107	4
6	Tekstil d.d., Prodajalna Novoteks	Mirna	Glavna cesta 28	Ljubljana, Letališka cesta 34	2
7	Kmetijska zadruga Trebnje z.o.o., Prodajalna repromateriala Mirna	Mirna	Cesta na Gradec 1	Trebnje, Baragov trg 3	2

¹ Vir: Poslovni register Slovenije, na dan 24. 2. 2009.

² Vir: Ustni. Število zaposlenih na dan 12.3.2009.

**NOVA OBČINA MIRNA BO V CELOTI IZPOLNJEVALA V 13. A ČLENU ZAKONA O LO-
KALNI SAMOUPRAVI NAVEDENE POGOJE.**

6. Ali občina Trebnje, katere območje se spreminja, še izpolnjuje pogoje za občino?

Občina Trebnje ima pred izločitvijo Krajevne skupnosti Mirna 14.350 prebivalcev, ki živijo v 153 naseljih v 13 krajevnih skupnostih na površini 194,6 km².

Po izločitvi Krajevne skupnosti Mirna iz občine Trebnje bo imela občina Trebnje 11.782 prebivalcev v 12 krajevnih skupnostih na zaokroženem območju v Dolenjskem podolju, Suhi krajini in Posavskem hribovju na površini 165,6 km².

Ostanek občine Trebnje bo po izločitvi krajevne skupnosti Mirna v celoti še naprej izpolnjeval pogoje za občino, ki jih določa Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007).

7. Občina Mirna bo sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z 21. členom Zakona o lokalni samoupravi:

»Občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena (izvirne naloge), ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom.

Občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev opravlja zlasti naslednje naloge:

- upravlja občinsko premoženje;
- omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva;
- načrtuje prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči;
- ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj;
- v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe;
- pospešuje službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele;
- skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja;
- ureja in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte;
- ustvarja pogoje za izobraževanje odraslih, ki je pomembno za razvoj občine in za kvaliteto življenja njenih prebivalcev;
- pospešuje vzgojno izobraževalno, informacijsko dokumentacijsko, društveno in drugo dejavnost na svojem območju;
- pospešuje razvoj športa in rekreacije;
- pospešuje kulturnoumetniško ustvarjalnost, omogoča dostopnost do kulturnih programov, zagotavlja splošnoizobraževalno knjižnično dejavnost ter v skladu z zakonom skrbi za kulturno dediščino na svojem območju;
- gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine v skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge občinskega redarstva;
- opravlja nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami;
- organizira komunalno-redarstveno službo in skrbi za red v občini;
- skrbi za požarno varnost in organizira reševalno pomoč;
- organizira pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč;
- organizira opravljanje pokopališke in pogrebne službe;
- določa prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine in opravlja inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, če ni z zakonom drugače določeno;

- sprejema statut občine in druge splošne akte;
- organizira občinsko upravo;
- ureja druge lokalne zadeve javnega pomena.«

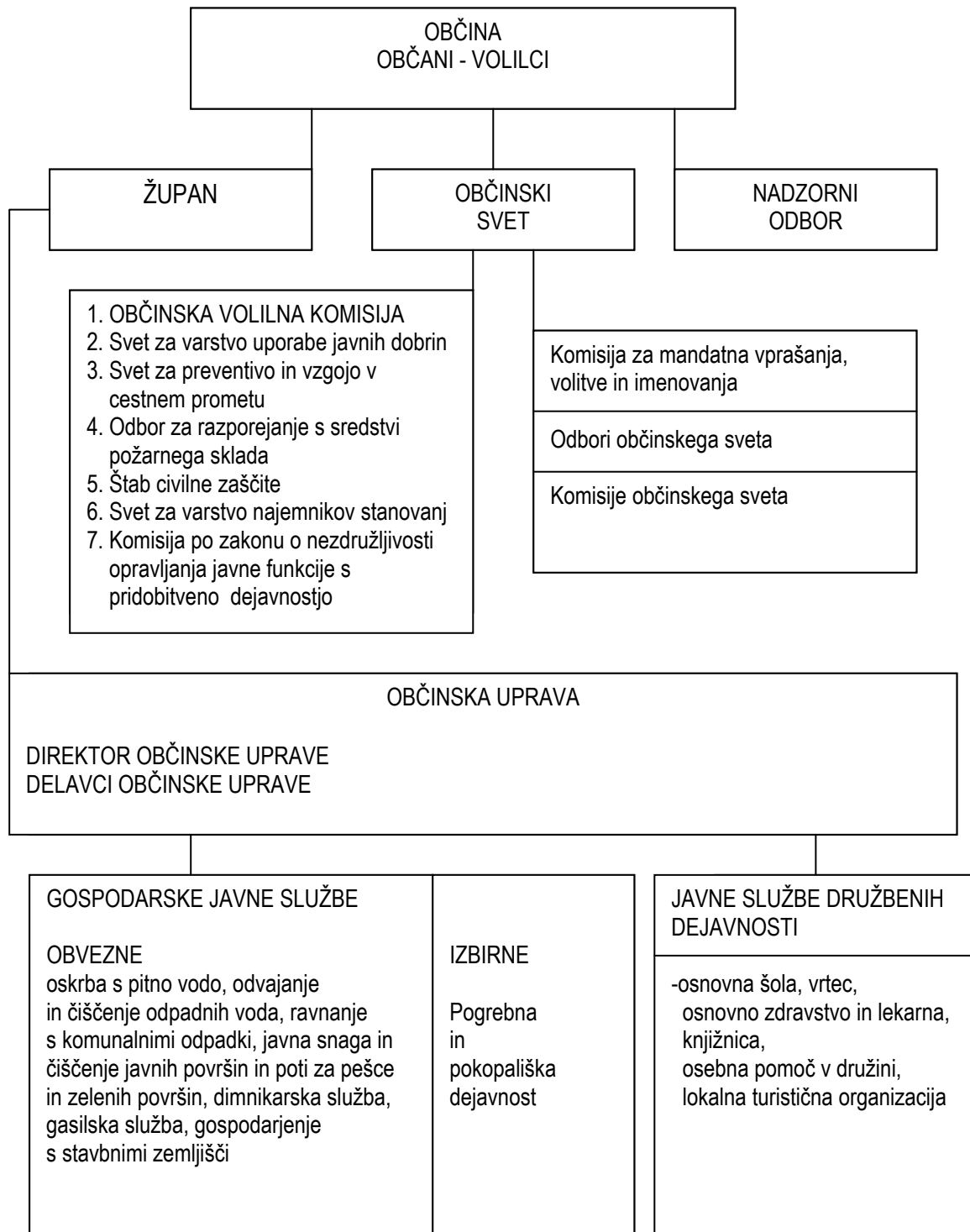
Ocena proračuna občine Mirna za leto 2009 in primerjava s proračunoma občin Šentrupert in Mokronog-Trebelno

	Občina Mirna (2.593 prebivalcev)	Občina Šentrupert (2.335 prebivalcev)	Občina Mokronog-Trebelno (2.933 prebivalcev)
I. SKUPAJ PRIHODKI	3.600.000	3.040.259	4.278.958
TEKOČI PRIHODKI	2.600.000	1.977.690	3.295.145
70 DAVČNI PRIHODKI	2.000.000	1.764.990	2.207.362
700 Dohodnina	1.700.000	1.467.090	1.886.894
703 Davki na premoženje	210.000	212.900	218.837
704 Domači davki na blago in storitve	90.000	85.000	101.631
71 NEDAVČNI PRIHODKI	600.000	212.700	1.087.783
710 Udeležba na dobičku in dohodki iz premoženja	20.000	9.600	108.157
711 Takse in pristojbine	10.000	1.600	10.000
712 Globe in druge denarne kazni	0	0	4.841
713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	170.000	95.000	28.000
714 Drugi nedavčni prihodki	400.000	106.500	936.785
74 TRANSFERNI PRIHODKI	1.000.000	1.062.569	873.813
740 Transferni prihodki iz drugih javnofinancijskih institucij	1.000.000	1.062.569	873.813
7400 Prejeta sredstva iz državnega proračuna	1.000.000	739.734	719.855
7401 Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	0	122.835	153.958
741 Prejeta sredstva iz držav. pror. iz sredstev EU	0	200.000	0
II. SKUPAJ ODHODKI	3.600.000	3.788.839	4.613.720
40 TEKOČI ODHODKI	1.050.000	1.014.968	1.111.794
400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	250.000	227.350	286.637
402 Izdatki za blago in storitve	750.000	714.718	766.773
403 Plačila domačih obresti	0	38.000	2.500
409 Rezerve	50.000	34.900	55.884
41 TEKOČI TRANSFERI	810.000	794.485	1.087.950
410 Subvencije	20.000	22.500	18.000
411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	460.000	410.400	676.329
412 Transferi neprifitnim organizacijam	130.000	150.294	160.575
413 Drugi tekoči domači transferi	200.000	211.291	233.046
42 INVESTICIJSKI ODHODKI	1.600.000	1.844.886	1.998.576
420 Nakupi in gradnja osnovnih sredstev	1.600.000	1.844.886	1.998.576
43 INVESTICIJSKI TRANSFERI	140.000	134.500	415.400

8. Organiziranje občinske uprave in javnih služb

Občinsko upravo bomo po vzoru drugih občin s podobnim številom prebivalcev organizirali kot enovit organ, ki bo zaposloval okrog 6 uradnikov z ustrežno strokovno izobrazbo.

Organizacijska struktura občine

Shema prikazuje organizacijo občine, ki je po zakonu obvezna. Kot izbirna gospodarska javna služba sta predvideni le pogrebna in pokopališka dejavnost.

Organi občine bodo:

- občinski svet
- župan

- občinski odbori
- nadzorni odbor
- občinska uprava

Občinski svet bo štel 9 članov.

Nova občina bo v tistih javnih službah, ki delujejo na območju Občine Trebnje ali širše, obdržala ustanoviteljske pravice in si na ta način zagotovila izvajanje določene dejavnosti na svojem območju.

Občina bo imela svoj grb in zastavo.

9. Financiranje dejavnosti občine

Občini Mirna bodo pripadali naslednji lastni prihodki:

- Dohodnina, zbrana na območju občine
- davek na dediščino in darila
- davek na dobitke iger na srečo
- davek na promet z nepremičninami
- upravne takse
- posebna taksa za uporabo igralnih avtomatov znotraj igralnic
- davek od premoženja
- turistične takse
- odškodnine od sprememb namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda
- odškodnine in nadomestila za degradicijo prostora in onesnaženje okolja

Poleg navedenih odstopljenih davščin in taks, ki jih določajo posamezni predpisi, lahko občina predpiše na svojem območju še naslednje obveznosti oziroma jih je dolžna predpisati vsaj v povprečni višini, ki je določena na državni ravni. Ti davki oziroma obveznosti so:

- komunalni prispevek po zakonu o stavbnih zemljiščih
- nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča
- davek na nezazidana stavbna zemljišča
- komunalne takse po zakonu o komunalnih taksah
- razne pristojbine
- prihodki uprave
- prihodki, določeni z drugimi pravnimi akti

Vsi ti prihodki se všttevajo v prihodke za primerno porabo, ki jo v skladu z zakonom določa Vlada Republike Slovenije.

Primerna poraba je tisti obseg sredstev proračuna občine, ki občini zagotavlja izvajanje zakonskih in drugih nalog občine.

Če občina navedenih potreb ne more pokriti z lastnimi sredstvi, prejema s strani države finančno izravnavo do višine primerne porabe. Izračun primerne porabe bo opravljen, ko bo občina ustanovljena, je pa višina primerne porabe odvisna od naslednjih kriterijev:

- primerni obseg sredstev na prebivalca občine
- dolžina lokalnih cest
- površina občine

- število oseb, starih do 15 let
- število oseb, starejših od 65 let
- število oseb s stalnim prebivališčem v občini

Občina ima tudi pravico, da pridobiva sredstva za investicije iz državnega proračuna na osnovi programa investicij, ki jih sofinancira država (šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo, varstvo okolja, komunalna infrastruktura).

Poraba proračunskih sredstev, njihova preglednost in transparentnost raste premosorazmerno z velikostjo lokalne skupnosti. Učinkovitost in namenska poraba proračunskih sredstev je v manjših občinah večja.

10. Predlog

Ker predlagana nova občina Mirna v celoti izpolnjuje v 13. in 13.a členu Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/2007 z dne 16.10.2007) navedene pogoje za ustanovitev občine, predlagamo Državnemu zboru, da za predlagano območje razpiše referendum za izločitev krajevne skupnosti Mirna iz občine Trebnje in ustanovitev občine Mirna, in v primeru, da se večina volivcev opredeli za ustanovitev občine, z zakonom občino tudi ustanovi.

11. PRILOGE

- 11.15. Zapisnik 1. redna seje Sveta Krajevne skupnosti Mirna, 5.2.2009**
- 11.16. Dopis Občini Trebnje s sklepi o aktivnostih za izločitev krajevne skupnosti Mirna iz občine Trebnje, 9.2.2009**
- 11.17. Sporočilo za javnost, 10.9.2009**
- 11.18. Pismo Germana Lamovška Krajevni skupnosti Mirna, 15.2.2009**
- 11.19. Vabilo na 1. sejo Neodvisnega strokovnega odbora za vodenje aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna, 18.2.2009**
- 11.20. Zapisnik 1. seje Neodvisnega strokovnega odbora, 27.2.2009**
- 11.21. Lista prisotnosti na 1. seji Neodvisnega strokovnega odbora, 27.2.2009**
- 11.22. Soglasje k sklepu Sveta KS Mirna o imenovanju v Neodvisni strokovni odbor, 27.2. 2009**
- 11.23. Vabilo na 2. sejo Neodvisnega strokovnega odbora in 1. sejo Operativnega odbora, 30.3. 2009**
- 11.24. Zapisnik 2. seje Neodvisnega strokovnega odbora in 1. seje Operativnega odbora, 3.4.2009**
- 11.25. Lista prisotnosti na 2. seji Neodvisnega strokovnega odbora in 1. seji Operativnega odbora, 3.4.2009**
- 11.26. Zapisnik sklepov 3. redne seje Sveta KS Mirna, 3.4.2009**
- 11.27. Pooblastilo poslancem Državnega zbora Republike Slovenije, 8.4.2009**
- 11.28. Sporazum o interesnem povezovanju, integralnem konceptu urejanja prostora in sodelovanju na področjih, ki vzdržujejo skupno identiteto in so pomembna za izvajanje projektov na območju krajevne skupnosti Mirna in občin Mokronog-Trebelno in Šentrupert, ki vzpostavljajo in razvijajo optimalne pogoje za kvalitetno življenje in delo občanov v Mirnski dolini, 14.4.2009**

Z A P I S N I K
1. redne seje Sveta KS Mirna,

ki je bila 05.02.2009 ob 18. uri v prostorih KS Mirna

Prisotni člani sveta razen I. Kovačič, Z. Remica, I. Zaplotnika, ki so se opravičili in L. Habinca. J. Brajer je sodelovala le pri glasovanju k točki 3.
Od občinskih svetnikov sta bila na seji D. Skerbiš in J. Bračko.

DNEVNI RED:

1. Pregled zapisnika 8. seje;
2. Plan aktivnosti za leto 2009;
3. Razprava in odločitev o izstopu KS Mirna iz Občine Trebnje – ustanovitev Občine Mirnska dolina;
4. Imenovanje odborov;
5. Prošnje.

K točki 1.

Zapisnik 8. seje smo potrdili s 8. glasovi.

K točki 2.

Sklenili smo, da bomo poravnali dolgove iz preteklega leta in uresničili dela, ki smo jih predvideli v planu, občinski svetniki iz naše KS pa bodo na občinskem svetu vztrajali pri dodelitvi višjih sredstev, kot jih predvideva sedanji predlog proračuna.

Svet soglaša s pridobitvijo projektnih pogojev za širitev pokopališča, občino pa smo že zaprosili za finančno pomoč, saj je po zakonu občina dolžna skrbeti za pogrebno in pokopališko dejavnost.

K točki 3. in 4.

Po natančni analizi dosedanjega dela KS Mirna in predstavitvi vizije prihodnosti smo sklenili:

Svet KS Mirna je na svoji 1. redni seji dne 05.02.2009 obravnaval razvojne cilje, ki si jih je zastavil v planu dela za mandatno obdobje 2006-2010. Po razpravi je bila podana ugotovitev, da sta se napredek in razvoj na Mirni ustavila kmalu po letu 1990 in da se v sklopu Občine Trebnje razvojne naloge za območje KS Mirna ne uresničujejo.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da KS Mirna izpolnjuje temeljne pogoje za ustanovitev samostojne Občine Mirna, ki bi se v naslednjem koraku integrirala v skupno novo občino z imenom Občina Mirnska dolina, v katero bi se vključile še Občina Šentrupert in Mokronog – Trebelno in s katerimi že tečejo skupne aktivnosti. Glede na vse navedeno in glede na številne pobude krajanov je svet KS Mirna sprejel naslednje odločitve:

Na podlagi 15. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS št. 94/2007 UPB z dopolnitvijo po 4. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi objavljena v uradnem listu RS št. 72 z dne 29.07.2005, ki pravi: » Zaradi geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov se lahko izjemoma ustanovi občina, ki ima manj kot 5000, vendar ne manj kot 2000 prebivalcev.« in v skladu z 2. členom 2. odstavka Statuta Občine Trebnje objavljenega v uradnem listu RS št. 45 z dne 25.05.2007, ki pravi:« območje Občine Trebnje se lahko v skladu z zakonom spremeni.« je svet KS Mirna na svoji 1. redni seji dne: 05.02.2009 sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Sprejme se odločitev za začetek aktivnosti za izločitev dela Občine Trebnje, ki obsega sedanjo KS Mirna oz. 22 njenih naselij: Brezovica pri Mirni, Gomila, Migolica, Migolska gora, Mirna, Praprotnica, Ravne, Cirknik, Sajenice, Selo pri Mirni, Selska gora, Stan, Debenec, Stara Gora, Ševnica, Gorenja vas, Škrjanče, Trbinc, Volčje Njive, Glinek, Zabrdje in Zagorica in ustanovitev nove samostojne občine z imenom Mirna, v mejah sedanje KS s sedežem Glavna cesta 28, pošta Mirna.
2. Svet KS Mirna se zavezuje, da bo sodeloval pri oblikovanju kasnejše združene občine "Mirnska dolina" v skladu z obstoječimi dogovori med vodstvi občin Šentrupert, Mokronog-Trebelno in KS Mirna.
3. Svet KS Mirna posreduje svojo pobudo v obravnavo in potrditev na občinski svet Občine Trebnje v skladu z zakonodajo.
4. Svet KS Mirna imenuje odbore za vodenje nadaljnjih aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna, in sicer:
 - **Operativni odbor**, v katerega se vključijo vsi člani sveta KS in občinski svetniki, ki podpišejo soglasje k imenovanju. Podpisano soglasje je sestavni del zapisnika. Delo operativnega odbora vodi predsednica sveta KS Mirna Barica Kraljevski.
 - **Neodvisni strokovni odbor**, v katerega se imenujejo posamezniki različnih starostnih obdobj in izobrazbe in pokrivajo s svojimi bivališči najširši del geografskega območja KS Mirna in se z imenovanjem strinjajo, kar potrdijo s podpisom izjave, ki je sestavni del tega zapisnika. Ta odbor se lahko po svoji sestavi dopolnjuje z vsemi zainteresiranimi.

Za delo v neodvisnem strokovnem odboru so podali soglasje naslednji, ki jih svet KS Mirna potrjuje:

1. Bajuk Andrej, Roje 11, Mirna, roj. 18.02.1966 – univ.dipl.ing. strojništva
2. Grebenc Elizabeta, Sokolska 22, Mirna, roj. 16.12.1963- univ.dipl. agronom
3. Fink Davorin, Podlog 10, Mirna, roj. 18.06. 1981 – dipl. varstvoslovec
4. Jakopin Dušan, Gorenja vas 27, Mirna, roj. 22.10.1949 – penolog
5. Jarc Pavel, Zabrdje 15, Mirna, roj. 10.07.1949 – strojni inženir
6. Kolenc Boštjan, Zabrdje 16, Mirna, roj. 03.04.1966 – ing. gradbeništva
7. Kolenc Veljko, Cesta na Fužine 7, Mirna, roj. 19.04.1954 – učitelj športne vzgoje
8. Kotar Tone, Jamska ul. 30, Mirna, roj. 02.09.1942 – dipl. ing. kem. tehnologije
9. Križnik Feliks, Selo 21, Mirna, roj. 24.10.1941 – strojni delovodja
10. Kržan Matevž, Jamska ul. 27, Mirna, roj. 22.09.1987 – študent medicine
11. Lokar Franc, Stan 15, Mirna, roj. 24.12.1949 - šofer
12. Marin Marko, Cesta na Fužine 9, roj. 03.04.1930 – dr. umet. zgodovine
13. Marinčič Anica, Sokolska ul. 8, roj. 02.04.1960 – prof. geograf. in zgodovine
14. Novak Nina, Roje 3, Mirna, roj. 11.09.1986 – štud. 4. letnika FDV
15. Smole Peter, Migolica 8, Mirna, roj. 08.03.1964 – ključavničar
16. Strmole Blaž, Jamska ul. 29, Mirna, roj. 25.09.1981 – univ. dipl. pravnik
17. Šeničar Jože, Brezovica 30, Mirna, roj. 19.02.1955 – policist
18. Tomšič Stanko, Volčje Njive 20, Mirna, roj. 10.02.1978 – dipl. sanitarni ing.
19. Zaplotnik Matej, Selo 29, Mirna, roj. 14.03.1984 – socialni pedagog

Za vodenje odbora se imenuje dipl.ing. Tone Kotar. Usklajevanje dela odborov bo vodil Dušan Skerbiš.

Vsi sklepi so bili soglasno potrjeni.

Člani sveta so se soglasno odločili za javno glasovanje. Pri tej točki se nam je pridružila še g. Brajer.

Za sklep je glasovalo vseh 9 prisotnih članov.

Članom sveta, ki so se opravičili, bomo na njihovo željo omogočili, da podpišejo izjavo o glasovanju.

Pooblastili smo predsednico sveta, da z vodstvi občin Šentrupert in Mokronog – Trebelno glede poznejšega združevanja podpiše pismo o nameri.

Prav tako pooblaščamo predsednico, da podpiše z obema občinama pismo o nameri v zvezi z gradnjo nove čistilne naprave, za katero je mogoče le tako pridobiti kohezijska sredstva.

K točki 5.

- Krajanom Migolice, ki prosijo za asfaltiranje makadamske poti v dolžini cca 250m bomo pomagali takoj, ko bomo pridobili potrebna sredstva.
- Odobrimo posek dreves pri otroškem igrišču na Rojah, za kar je predračun v višini 1216 € predložil Tomaž Kašič. Za urejanje ostalih dreves bodo stanovalci bloka prispevali 680 €.
- Cvetko Možina prosi, da mu KS sofinancira nabavo posipalnika (3462 € + dddv) za opravljanje zimske službe. Svet bo o tej prošnji odločal po analizi zimske službe in pogovoru z dosedanjimi izvajalci del.
- Prošnjo staršev osnovnošolcev s Ševnice, Gor. Vasi, Zagorice za avtobusno postajo in JR bomo reševali v dogovoru s PGD Ševnica.
- Pripravimo pogodbe za vse uporabnike prostorov v Domu Partizan.
- Branko Gregorič, vzdrževalec JR, bo izdelal popis JR v KS Mirna, kakor zahteva zakon oz. Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.
- Krajan, ki ugovarjajo upravičenosti nekaterih izplačil za telefonijo, imajo na razpolago izredna pravna sredstva. (informacija – ustno).

Delo smo končali ob 20. uri.

Zapisala

Barica Kraljevski

B Kraljevski

Predsednica Sveta KS Mirna

Barica Kraljevski

B Kraljevski

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Številka: 41 / 2009

Datum: 09.02.2009

Občinski svet
OBČINA TREBNJE
Goliev trg 5

8210 TREBNJE

Ustanovitev občine Mirna

Svet KS Mirna je na svoji 1. redni seji dne 05.02.2009 obravnaval razvojne cilje, ki si jih je zastavil v planu dela za mandatno obdobje 2006-2010. Po razpravi je bila podana ugotovitev, da sta se napredek in razvoj na Mirni ustavila kmalu po letu 1990 in da se v sklopu Občine Trebnje razvojne naloge za območje KS Mirna ne uresničujejo.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da KS Mirna izpolnjuje temeljne pogoje za ustanovitev samostojne Občine Mirna, ki bi se v naslednjem koraku integrirala v skupno novo občino z imenom Občina Mirnska dolina, v katero bi se vključile še Občina Šentrupert in Mokronog – Trebelno in s katerimi že tečejo skupne aktivnosti. Glede na vse navedeno in glede na številne pobude krajanov je svet KS Mirna sprejel naslednje odločitve:

Na podlagi 15. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS št. 94/2007 UPB z dopolnitvijo po 4. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi objavljena v uradnem listu RS št. 72 z dne 29.07.2005, ki pravi: » Zaradi geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov se lahko izjemoma ustanovi občina, ki ima manj kot 5000, vendar ne manj kot 2000 prebivalcev.« in v skladu z 2. členom 2. odstavka Statuta Občine Trebnje objavljenega v uradnem listu RS št. 45 z dne 25.05.2007, ki pravi:« območje Občine Trebnje se lahko v skladu z zakonom spremeni.« je svet KS Mirna na svoji 1. redni seji dne: 05.02.2009 sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Sprejme se odločitev za začetek aktivnosti za izločitev dela Občine Trebnje, ki obsega sedanjo KS Mirna oz. 22 njenih naselij: Brezovica pri Mirni, Gomila, Migolica, Migolska gora, Mirna, Praprotnica, Ravne, Cirknik, Sajenice, Selo pri Mirni, Selska gora, Stan, Debenec, Stara Gora, Ševnica, Gorenja vas, Škrjanče, Trbinc, Volčje Njive, Glinek, Zabrdje in Zagorica in ustanovitev nove samostojne občine z imenom Mirna, v mejah sedanje KS s sedežem Glavna cesta 28, pošta Mirna.

2. Svet KS Mirna se zavezuje, da bo sodeloval pri oblikovanju kasnejše združene občine "Mirnska dolina" v skladu z obstoječimi dogovori med vodstvi občin Šentrupert, Mokronog-Trebelno in KS Mirna.

3. Svet KS Mirna posreduje svojo pobudo v obravnavo in potrditev na občinski svet Občine Trebnje v skladu z zakonodajo.

4. Svet KS Mirna imenuje odbore za vodenje nadaljnjih aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna, in sicer:

- **Operativni odbor**, v katerega se vključijo vsi člani sveta KS in občinski svetniki, ki podpišejo soglasje k imenovanju. Podpisano soglasje je sestavni del zapisnika. Delo operativnega odbora vodi predsednica sveta KS Mirna Barica Kraljevski.

- **Neodvisni strokovni odbor**, v katerega se imenujejo posamezniki različnih starostnih obdobj in izobrazbe in pokrivajo s svojimi bivališči najširši del geografskega območja KS Mirna in se z imenovanjem strinjajo, kar potrdijo s podpisom izjave, ki je sestavni del tega zapisnika. Ta odbor se lahko po svoji sestavi dopolnjuje z vsemi zainteresiranimi.

Za delo v neodvisnem strokovnem odboru so podali soglasje naslednji, ki jih svet KS Mirna potrjuje:

1. Bajuk Andrej, Roje 11, Mirna, roj. 18.02.1966 – univ.dipl.ing. strojništva
2. Grebenc Elizabeta, Sokolska 22, Mirna, roj. 16.12.1963- univ.dipl. agronom
3. Fink Davorin, Podlog 10, Mirna, roj. 18.06. 1981 – dipl. varstvoslovec
4. Jakopin Dušan, Gorenja vas 27, Mirna, roj. 22.10.1949 – penolog
5. Jarc Pavel, Zabrdje 15, Mirna, roj. 10.07.1949 – strojni inženir
6. Kolenc Boštjan, Zabrdje 16, Mirna, roj. 03.04.1966 – ing. gradbeništva
7. Kolenc Veljko, Cesta na Fužine 7, Mirna, roj. 19.04.1954 – učitelj športne vzgoje
8. Kotar Tone, Jamska ul. 30, Mirna, roj. 02.09.1942 – dipl. ing. kem. tehnologije
9. Križnik Feliks, Selo 21, Mirna, roj. 24.10.1941 – strojni delovodja
10. Kržan Matevž, Jamska ul. 27, Mirna, roj. 22.09.1987 – študent medicine
11. Lokar Franc, Stan 15, Mirna, roj. 24.12.1949 - šofer
12. Marin Marko, Cesta na Fužine 9, roj. 03.04.1930 – dr. umet. zgodovine
13. Marinčič Anica, Sokolska ul. 8, roj. 02.04.1960 – prof. geograf. in zgodovine
14. Novak Nina, Roje 3, Mirna, roj. 11.09.1986 – štud. 4. letnika FDV
15. Smole Peter, Migolica 8, Mirna, roj. 08.03.1964 – ključavničar
16. Strmole Blaž, Jamska ul. 29, Mirna, roj. 25.09.1981 – univ. dipl. pravnik
17. Šeničar Jože, Brezovica 30, Mirna, roj. 19.02.1955 – policist
18. Tomšič Stanko, Volčje Njive 20, Mirna, roj. 10.02.1978 – dipl. sanitarni ing.
19. Zaplotnik Matej, Selo 29, Mirna, roj. 14.03.1984 – socialni pedagog

Za vodenje odbora se imenuje dipl.ing. Tone Kotar. Usklajevanje dela odborov bo vodil Dušan Skerbiš.

Vsi sklepi so bili soglasno potrjeni.

Lepo vas pozdravljamo!

S spoštovanjem

Predsednica
sveta KS Mirna
Barica KRALJEVSKI

Barica Kraljevski

SPOROČILO ZA JAVNOST

Do leta 2014 Občina Mirnska dolina

Mirna, 10. februar 2009 - Svet Krajevne skupnosti Mirna je 5. februarja sprejel sklep, da se v skladu z 15. členom Zakona o lokalni samoupravi začnejo ustrezni postopki za izločitev Krajevne skupnosti Mirna iz Občine Trebnje in ustanovitev lastne občine ter kasneje povezovanje z občinama Šentrupert in Mokronog-Trebelno v novo občino, Občino Mirnska dolina.

Krajevna skupnost Mirna je že več let nezadovoljna s svojim položajem in razvojem znotraj Občine Trebnje. Pereče težave so čistilna naprava, industrijska cona in obvoznica, pa tudi vprašanje prostorske ureditve kraja in okolice. Na Mirni je v zadnjih desetletjih zrastle nekaj individualnih enodružinskih hiš, zato so mladi kraj zapuščali, število otrok v osnovni šoli pa se je bistveno zmanjšalo. Zastal je tudi razvoj v vaseh.

Krajevna skupnost Mirna je za izločitev iz Občine Trebnje že pridobila mnenje ministrstva za lokalno samoupravo, ki njeni želji ne nasprotuje.

Krajevna skupnost Mirna ima površino 29,58 km² in 2594 prebivalcev, ki jim je na voljo zdravstvena postaja, šola in vrtec, knjižnica, gasilski dom, pošta, železniška in avtobusna postaja ... Mirna je gospodarsko najmočnejši kraj v Mirnski dolini: tu so sedeži podjetij Dana, Tomplast, Prevent, Presad, Unitehna, tu je tudi enota Droge Kolinske in več zasebnih podjetij. Izstopajo tudi družbene dejavnosti, saj je v krajevni skupnosti kar 22 društev. Na področju športa je posebej uspešen Badmintonski klub TOM Mirna, med svetovno elito so tudi skakalke Športnega društva Zabrdje, uspešni so tudi mladi nogometaši Nogometnega kluba Mirna. Tu deluje kar sedem pevskih zborov, v katerih pojejo mladi in stari, za literarni in gledališki utrip skrbijo člani Kulturno-umetniškega društva Klas Mirna, zelo aktivni so tudi upokojevalci. Mirnčani smo ponosni na naravne in kulturne znamenitosti kraja: župnijsko cerkev sv. Janeza Krstnika, grad Speča lepota, ki ga dr. Marko Marin obnavlja že od leta 1962 in zdaj že kaže podobo nekdanje veličine, arheološko najdišče Gradec, del porečja reke Mirne spada v Naturo 2000, ...

Krajevna skupnost Mirna se želi izločiti iz sedanje Občine Trebnje, da bi se kot enakovreden partner pred lokalnimi volitvami leta 2014 povezala z občinama Šentrupert in Mokronog-Trebelno v novo občino, ki bi imela skupno vizijo, skupne prioritete, jasno začrtano strategijo razvoja in močno gospodarstvo, podprto s številnimi družbenimi dejavnostmi. Občina Mirnska dolina bi tako – potem ko so načrti pred leti zastali – postala priložnost, kako skupaj uresničiti načrte in postaviti temelje za boljši gospodarski in socialni razvoj teh krajev.

Svet Krajevne skupnosti Mirna je za vodenje nadaljnjih aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine imenoval **operativni odbor**, ki ga sestavljajo člani sveta Krajevne skupnosti Mirna in občinski svetniki z Mirne, in **neodvisni strokovni odbor**, sestavljen iz posameznikov različnih starostnih obdobj in izobrazbe, ki s svojimi bivališči pokrivajo najširši del geografskega območja Krajevne skupnosti Mirna.

V mandatu 2010-2014, kolikor bi bila Mirna samostojna občina, bi se pri uresničevanju zastavljenih ciljev povezovala z občinama Šentrupert in Mokronog-Trebelno. Prvi od večjih projektov je čistilna naprava za celotno Mirnsko dolino na koncu Mokronoga.

Predstavniki Krajevne skupnosti Mirna in občin Šentrupert in Mokronog-Trebelno bomo v prihodnjih tednih podpisali pismo o nameri, s katerim se bomo zavezali, da bomo sodelovali pri povezovanju v enotno Občino Mirnska dolina, do takrat pa skupaj uresničevali zastavljene projekte za dobro prebivalcev Mirnske doline.

Svet Krajevne skupnosti Mirna

Dodatne informacije:

Barica Kraljevska, predsednica sveta KS Mirna

Dušan Skerbiš, koordinator operativnega in strokovnega odbora

Apr. 59 / 09

15. 02. 2009

KRAJEVNA SKUPNOST MIRNA

Glavna cesta 28

8233 Mirna

Občina „Dolina Mirne“

Z zanimanjem sem poslušal nedavno radijsko vest, da se je pričelo pravilno razmišljati in pristopiti k ustanavljanju nove občine, doline Mirne.

Pri formiranju številnih občin dosedaj, niso bila upoštevana osnovna izhodišča kot so:

- 1) geografska zaokroženost območja
- 2) gravitacijsko območje
- 3) zgodovinske prvine
- 4) gospodarske danosti in potenciali
- 5) finančna optimalnost delovanja občine ter razvoja občine
- 6) optimalnost zaposlitve strokovnih kadrov na občini kot predpogoj ustvarjanja razvoja občine
- 7) optimalnost koriščenja infrastrukture
- 8) optimalnost zagotavljanja zaposlitve prebivalstva gravitacijskega območja
- 9) optimalnost v zadovoljevanju družbenih in kulturnih potreb ljudi, celotnega gravitacijskega območja
- 10) optimalnost v zagotavljanju življenjskega standarda ljudi, celotnega gravitacijskega območja

Na zahodni strani vstopiš v Dolino Mirne iz smeri Trebnjega, ko izstopiš iz rid Zvijavnice in se odpre dolina, na severu in na jugu obrobljena z obronki Doline Mirne.

Na vzhodni strani vstopiš v Dolino Mirne iz smeri Sevnica, ko pri zaselku Dol izstopiš iz soteske in se odpre dolina, pravtako na severu in jugu obrobljena z obronki Doline Mirne.

Glede na to, da je Dolina Mirne okrog in okrog obdana z obronki, vsi kraji, vse vasi, vsi zaselki, naravno gravitirajo na dolino ter bi morali biti združeni v enoviti občini, kar bi zagotavljalo optimalnost v vseh pogledih.

Zgoraj navedeno območje, ki vključuje donedavne krajevne skupnosti, Mirna, Šentrupert, Šentjanž, Krmelj, Tržišče, Mokronog, vse v premeru približno 20 kilometrov zračne razdalje, je eno od najbolj idealno zaokroženih območij, geografsko in gravitacijsko ter izpolnjuje osnovna izhodišča navedena

v gornjem drugem odstavku, zaradi česar bi celotno navedeno območje moralo biti vključeno v enovito občino, kajti le združeno celotno območje bo zagotavljalo ustrezno potreben gospodarski potencial ter s tem možnost močne strokovne ekipe na občini, ki bo delala na razvoju, brez česar danes ni mogoč razvoj in zaradi česar **danes Dolina Mirne veliko izgublja ter zamuja v razvoju.**

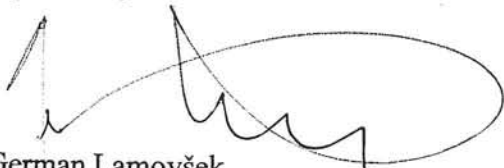
Tako formirana nova občina bi razbremenila občini Trebnje in Sevnica, ki so močno obremenjene z gradnjo in vzdrževanjem infrastrukture na razpotegnjenih sedanjih območjih obeh občin.

Vkolikor se želi izvesti projekt enovite občine Doline Mirne, kar edino lahko zagotavlja dovolj močno gospodarsko podlago, je potrebno projekt izvesti čimpreje in ne po fazah ustanavljanja posameznih občin ter nato združevanja v enovito občino, sicer bo prekasno kajti pri današnjem tempu razvoja poslovnosti, bodo gospodarski tokovi obšli Dolino Mirne.

Sedanji čas terja od vseh navedenih vodij krajevnih skupnosti in vodij novih dveh občin, preudarno odločitev od katere bodo imeli vsi kraji znatne koristi, zagotovljen enakomeren in trajnostni razvoj, ponovno prepotrebno medsebojno povezanost ter nenazadnje družabnost, katere pomanjkanje je danes tako problematično.

Želim srečo in veliko zadovoljstva pri tem pomembnem poslanstvu.

S pozdravi,

German Lamovšek
Kamnogoriška cesta 94, 1000 Ljubljana

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Številka: 58 / 2009

Datum: 18.02.2009

V a b i l o

Vljudno Vas vabimo na **1. sejo Neodvisnega strokovnega odbora** za vodenje aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna, ki bo

v petek, 27.02.2009, ob 17. uri
v prostorih KS Mirna.

DNEVNI RED:

1. Načrtovanje dela Neodvisnega strokovnega odbora.

Z vabilom Vam pošiljamo **soglasje** in prosimo, da nam podpisanega vrnete na seji ali s pošto na KS Mirna, Glavna cesta 28, 8233 Mirna.

Lepo vas pozdravljamo!

S spoštovanjem

Predsednica
sveta KS Mirna
Barica KRALJEVSKI

B. Kraljevska

Uradne ure: ponedeljek: 16⁰⁰-17³⁰

sreda: 10³⁰-13³⁰

petek: 14⁰⁰-15³⁰

e-mail naslov: ks.mirna@siol.net

Davčna številka: 69046590 • Matična številka: 5019273

Transakcijski račun: 01330-6450855035

Z A P I S N I K

1. seje NEODVISNEGA STROKOVNEGA ODBORA,

ki je bila 217.02.2009 ob 17. uri v prostorih KS Mirna

Udeležba je razvidna iz priložene liste prisotnosti. Opravičila se je Nina Novak. Seji je prisostvoval tudi poslanec DZ Tone Anderlič.

DNEVNI RED:

1. Načrtovanje dela Neodvisnega strokovnega odbora.

Predsednica KS Mirna Barica Kraljevski je pozdravila prisotne, odbor pa je potrdil imenovanje vodje – Toneta Kotarja.

Nato je D. Skerbiš obrazložil sklep Sveta KS Mirna, da prične postopek za ustanovitev Občine Mirna, v katerem ima Neodvisni strokovni odbor ima predvsem svetovalno vlogo. V DZ moramo najprej vložiti pobudo preko izbranega poslanca, za kar je potrebno izdelati elaborat o KS Mirna, ki bo potrjeval, da izpolnjujemo vse potrebne pogoje. Elaborat pripravlja Marko Kapus, člani odbora pa bodo sodelovali pri njegovem nastajanju in dokončnem oblikovanju, saj je sestav odbora tak, da člani izobrazbeno, starostno in geografsko pokrivajo vsa področja.

Dogovorili smo se, da bodo člani prejeli gradivo po E pošti in posredovali pripombe in spremembe nanj.

Poslanec Tone Anderlič podpira našo odločitev, saj mu je že od leta 1994 znana zgodba občine Trebnje, ki je specifična glede na relativno stabilni center in ostale večje kraje (Mirna, Mokronog, Šentrupert), ki niso napredovali. Na državnem nivoju je premalo projektov za pridobivanje namenskih sredstev za razvoj cest, kanalizacije in ostalega, kajti občine ne naredijo dovolj. Seveda pa so velike razlike po posameznih področjih v Sloveniji. Infrastruktura v Mirnski dolini bi morala biti skupna skrb.

Odločitev o samostojni občini moramo sprejeti sami, g. Anderlič pa obljublja podporo skupaj s kolegi poslanci. Po njegovem mnenju je obdobje do leta 2013 idealno, da se projekti radikalno premaknejo.

V nadaljevanju smo znova pregledali celoten postopek vložitve dokumentov v DZ oziroma na Odbor za lokalno samoupravo. Od tu dalje odloča vlada, ki v primeru, da se strinja, razpiše referendum. Pred tem bo potrebno opraviti še pogovore na zborih krajanov. Referendumsko voljo nato potrdi parlament, ki določi datum volitev v novi občinski svet.

Člani odbora so se seznanili še z Izjavo za javnost, s Pismom o nameri za bodoče tesno sodelovanje v Mirnski dolini in pismom, ki ga je na KS Mirna naslovil G. Lamovšek o vizionarskem povezovanju krajev v celotni Mirnski dolini.

Delo smo končali ob 18. uri.

Zapisala

Barica Kraljevski

B. Kraljevski

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

1. seja NEODVISNEGA STROKOVNEGA ODBORA 27.02.2009

LISTA PRISOTNOSTI

Ime in priimek	telefon	podpis
1. DAVORIN FINK	041 281-872	D. Fink - DAVORIN.FINK@GMAIL.COM
2. MATEJ ZAPLETNIK	040 46761	Matej Zapletnik - matej.zapletnik@gmail.com
3. MATEVŽ KRŽAN	040-423-747	M. Krzan - m.krzan@siol.net
4. BOŠTJAN KOLENC	051 631 984	B. Kolenc - bkolenc@siol.net
5. ANTON KOTAR	041 609 218	A. Kotar - anton.kotar@siol.net
6. KRIZNIK SIZČKO	031 382223	Kriznik - dostavim
7. LOKAR FRANC	031-620-784	Lokar
8. DUŠAN JAKOPIN	031 837 843	D. Jakopin
9. JOŽE ŠENIČAR	031 728 701	J. Šeničar - joze.senicar@gmail.com
10. JARČ PAVEL	070 893 210	J. Jarč
11. ELIZABETA GREBENC	040 457 905	E. Grebenc
12. STANKO TOMJIČ	047 656 902	S. Tomič
13. MARČO KAPUS	041 778 217	M. Kapus
14. ANICA MARINCIČ	031 591 099	A. Marincič - anica.marincic@quest.garnes.si
Ad 12. STANKO.TOMJIC@AMIS.NET		
Ad: 11 - ELIZABETA GREBENC : beti@sos-sp.si		
15. DUŠAN ŠKORBIJ	041-630 321	Dušan Škorbič @ Tem.si
16. ANDREJ BAJUK	041 634 633	andrej.bajuk@tem.si

S O G L A S J E

Soglašam s sklepom Sveta KS Mirna, ki me je 05.02.2009 imenoval v *Neodvisni strokovni odbor* za vodenje nadaljnjih aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo nove občine Mirna in potrjujem svojo pripravljenost za delo.

Član Neodvisnega
strokovnega odbora

Jure Dolenc

Mirna, 27.2.2009

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Številka: 97/2009

Datum: 30.03.2009

V a b i l o

Sklicujem **2. sejo** NEODVISNEGA STROKOVNEGA ODBORA in
1. sejo OPERATIVNEGA ODBORA
za ustanovitev občine Mirna,

ki bo v petek, 03.04.2009, ob 17. uri

v kulturnem domu Partizan Mirna.

Po pošti oz. E-pošti boste prejeli osnutek elaborata za ustanovitev občine Mirna.
Prosim, da gradivo pregledate.

Lepo vas pozdravljam.

S spoštovanjem

Koodinator odborov
Dušan Skerbiš

Uradne ure: ponedeljek: 16⁰⁰-17³⁰

sreda: 10³⁰-13³⁰

petek: 14⁰⁰-15³⁰

e-mail naslov: ks.mirna@siol.net

Davčna številka: 69046590 • Matična številka: 5019273

Transakcijski račun: 01330-6450855035

sp. 116/09

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Z A P I S N I K

2. seje NEODVISNEGA STROKOVNEGA ODBORA in 1. seje OPERATIVNEGA ODBORA za ustanovitev občine Mirna,

ki sta bili 03.04.2009 ob 17. uri v domu Partizan Mirna.

Udeležba je razvidna iz priložene liste prisotnosti.

Opravičili so se B. Kolenc, D. Fink, S. Tomšič, N. Novak, od članov sveta KS Mirna pa I. Zaplotnik in I. Kovačič.

DNEVNI RED:

1. Pripombe na gradivo – Elaborat za ustanovitev občine Mirna;
2. Predlog za vlagatelje v DZ.

M. Kapus je zbranim izčrpno pojasnil vsebino pripravljenega gradiva. Znova smo ugotovili, da KS Mirna izpolnjuje geografske, zgodovinske in gospodarske pogoje za ustanovitev samostojne občine. Skrbno zbrano obsežno gradivo bo pozneje v pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov.

Nekatere manjše vsebinske pripombe in popravke, ki so jih člani odborov že posredovali po E – pošti, bo pregledala še komisija v sestavi T. Kotar, D. Skerbiš in B. Kraljevski, sestavljalca pa jih bo vključil v končni elaborat.

Oba odbora sta sprejela naslednja sklepa:

1. Sprejmemo elaborat za ustanovitev občine Mirna.
2. Predlagamo, da elaborat vložijo v DZ poslanci:
 - Anderlič Anton, LDS
 - Brunskule Renata, SD
 - Kek Franci, Zares
 - Žnidaršič Franc, DESUS.

Predsednica
Sveta KS Mirna:
Barica KRALJEVSKI

B. Kraljevski

Uradne ure: ponedeljek: 16⁰⁰-17³⁰

sreda: 10³⁰-13³⁰

petek: 14⁰⁰-15³⁰

e-mail naslov: ks.mirna@siol.net

Davčna številka: 69046590 • Matična številka: 5019273

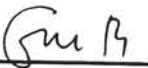

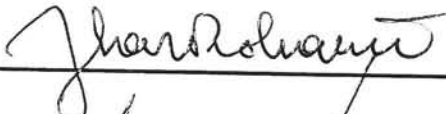

Transakcijski račun: 01330-6450855035

Lista prisotnosti

2. seja NEODVISNEGA STROKOVNEGA ODBORA in

1. seja OPERATIVNEGA ODBORA

03.04.2009 ob 17. uri v domu Partizan Mirna

IME IN PRIIMEK	E - NASLOV	PODPIS
1. JOŽO ŠENIČAR		
2. MIKO ŽOLIS TUMAR		
3. EDO NOVAK		
4. MATEVŽ KRŽAN		
5. BLAŽ STRNOLČ		
6. BETI GREBENC		
7. MATEJ ŽAPLOTNIK		
8. MARIN MARČKO		
9. SREČKO VEŽIŽNIK		
10. FRANC ŠTEPIC		
11. PAVEL JARC		
12. LORAN ŽEMIC	zokjra@yahoo.com	

- 13. Leopold Habinc Holce

- 14. Jurca Jozici Džulaj

- 15. Jonez Bračko B. Kury

- 16. LOKAR FRANE

- 17. ANICA MARINCIC obredarica

- 18. VELJKO KOLENIC

- 19. MARUD KAPUS

- 20. Skrbis Poian

- 21. Anton KOTAR A. Kotar

- 22. BRASER JOZICA joxbrajer Dvolja, met broj

- 23. BARICA KRALJEVSKI B. Kraljevski

- 24. JEUSEVAR MARTIN Jesevar elasti

- 25. Popit Tone Popit Tone

- 26. Steno Anton

- 27. TONE ANĐELIĆ

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Številka: 117 / 2009

Datum: 04.04.2009

ZAPISNIK sklepov

3. redne seje Sveta KS Mirna,

ki je bila 03.04.2009 ob 18. uri v domu Partizan Mirna

1. Svet KS Mirna potrjuje predlog elaborata za ustanovitev občine Mirna.

2. Za vlagatelje v DZ pooblašča naslednje poslance DZ:

- Anderlič Anton, LDS
- Brunskole Renata, SD
- Kek Franci, Zares
- Žnidaršič Franc, DESUS.

3. Svet pooblašča predsednico KS Mirna Barico Kraljevski, da z županoma občin Mokronog – Trebelno in Šentrupert podpiše **Sporazum o interesnem povezovanju in sodelovanju na področjih, ki so pomembna za pripravo in izvajanje skupnih in povezanih projektov na območju lokalnih skupnosti** podpisnic.

Predsednica
Sveta KS Mirna:
Barica KRALJEVSKI

B. Kraljevski

Uradne ure: ponedeljek: 16⁰⁰-17³⁰

sreda: 10³⁰-13³⁰

petek: 14⁰⁰-15³⁰

e-mail naslov: ks.mirna@siol.net

Davčna številka: 69046590 • Matična številka: 5019273

Transakcijski račun: 01330-6450855035

KRAJEVNA SKUPNOST

M I R N A N A D O L E N J S K E M

Naslov: Glavna cesta 28, 8233 Mirna

Telefon: 07-30-47-153

Fax: 07/30-47-707

Številka: 118 / 2009

Datum: 08.04.2009

P O O B L A S T I L O

Svet KS Mirna je na svoji 3. redni seji, ki je bila 03.04.2009, sklenil, da pooblasti poslance DZ RS

- Anderliča Antona, LDS,
- Brunskole Renato, SD,
- Keka Francija, Zares,
- Žnidaršiča Franca, DESUS,

da podajo v DZ RS pobudo za ustanovitev občine Mirna skupaj z elaboratom za ustanovitev občine Mirna s sedežem Glavna cesta 28, 8233 Mirna.

Predsednica
Sveta KS Mirna:
Barica KRALJEVSKI
B. Kraljevski

Uradne ure: ponedeljek: 16⁰⁰-17³⁰

sreda: 10³⁰-13³⁰

petek: 14⁰⁰-15³⁰

e-mail naslov: ks.mirna@siol.net

Davčna številka: 69046590 • Matična številka: 5019273

Transakcijski račun: 01330-6450855035

1. Predsednica Sveta Krajevne skupnosti Mirna Barica Kraljevski,
2. župan Občine Mokronog-Trebelno Anton Maver in
3. župan občine Šentrupert Rupert Gole
(v nadaljevanju: podpisniki sporazuma)

sklenejo naslednji

S P O R A Z U M

o interesnem povezovanju, integralnem konceptu urejanja prostora in sodelovanju na področjih, ki vzdržujejo skupno identiteto in so pomembna za izvajanje projektov na območju podpisnikov sporazuma, ki vzpostavljajo in razvijajo optimalne pogoje za kvalitetno življenje in delo občanov v Mirnski dolini.

Krajevna skupnost Mirna izraža interes, da se izloči iz občine Trebnje in ustanovi kot nova občina Mirna ter se s tem vzpostavi kot enakovredna partnerica z občinama Mokronog-Trebelno in Šentrupert pri snovanju in izvajanju skupnih programov in projektov na območju podpisnikov sporazuma.

I. Razlogi

Podpisniki sporazuma nesporno ugotavljajo, da

- predstavlja območje vseh treh lokalnih skupnosti enoten geografski, zgodovinski in gospodarski prostor, dovolj homogen in motiviran za vzpostavljanje, razvijanje in vzdrževanje skupne identitete,
- obstaja potreba, možnost in volja po integralnem konceptu urejanja prostora, skupnem načrtovanju razvoja območja podpisnikov sporazuma ter usklajenem vključevanju v razvojni program širše regije.

II. Cilji

- Hitrejši, kvalitetnejši in celostni razvoj območja, ki zajema področje podpisnikov sporazuma,
- sodelovanje na območju delovanja podpisnikov sporazuma z namenom oblikovanja nekaterih skupnih služb po posameznih področjih.

III. Načrtovanje in izvajanje skupnih programov in projektov, kot so:

- skupno načrtovanje in urejanje prostora podpisnikov sporazuma,
- gradnja skupne čistilne naprave Mirnska dolina, s sofinanciranjem evropskega kohezijskega sklada,
- skupno nastopanje pri gradnji širokopasovnega omrežja,
- načrtovanje in vzpostavljanje pogojev usklajenega gospodarskega razvoja z upoštevanjem možnosti in potreb podpisnikov sporazuma,
- skupno zavzemanje za izboljšanje cestne infrastrukture v Mirnski dolini, vezano na 3. razvojno os,

- skupna strategija razvoja na področjih športa, kulture, turizma, ekologije in ohranjanja kulturne dediščine,
- razvijanje skupne blagovne znamke Mirnska dolina in izvajanje vseh aktivnosti, ki prispevajo k boljši prepoznavnosti podpisnikov sporazuma in zagotavljajo višjo kakovost življenja njegovih občanov.

Dne: 02.04.2009

Predsednica Sveta
Krajevne skupnosti Mirna
Barica Kraljevski

B. Kraljevski

Župan
Občine Mokronog- Trebelno
Anton Mayer

[Handwritten signature]

Župan
Občine Šentrupert
Rupert Gole

